

OBSAH:

XXX. Sv. Jan Křtitel, předchůdce Páně. Jeho narození a povolání.*)	1
(24. června.)	1
XXXII. Sv. Petr, kníže apoštolů. (29. června.)	4
XXXIII. Sv. Pavel, apoštol národů. Jeho apoštolát a jeho smrt.*)	6
(29. a 30. června.)	6
XXXIV. Sv. Cyril a Metoděj, apoštolé slovanští. (5. července.)	8
XXXV. Sv. Bonaventura z řádu františkánského, biskup a kardinál, církevní učitel. (14. července.)	11
XXXVI. Sv. Vincenc z Pauly, zakladatel kongregace lazaristů a milosrdných sester. (19. července.)	13
XXXVII. Sv. Jakub Starší, apoštol. (25. července.)	16
XXXVIII. Sv. Ignác z Loyoly, zakladatel Tovaryšstva Ježíšova. (31. července.)	18
XXXIX. Sv. Alfons z Liguori, zakladatel kongregace redemptoristů, církevní učitel. (2. srpna.)	20
XL. Sv. Dominik, zakladatel řádu kazatelského (Dominikánů). (4. srpna.)	23
XLI. Sv. Jan Křtitel Vianney, farář arský, (9. srpna.)	25
XLII. Sv. Vavřinec, jáhen a mučedník. (10. srpna.)	28
XLIII. Sv. Bernard, druhý zakladatel řádu cisterciáckého, církevní učitel. (20. srpna.)	30
XLIV. Sv. Bartoloměj, apoštol. (24. srpna.)	32
XLV. Sv. Augustin, biskup hipponský a církevní učitel. (28. srpna.)	34
XLVI. Sv. Jan Křtitel. Jeho apoštolská neohroženost a heroická smrt. (29. srpna.)	37
XLVII. Sv. Petr Klaver, kněz Tovaryšstva Ježíšova. (9. září.)	38
XLVIII. Sv. Matouš, apoštol a evangelista. (21. září.)	41
XLIX. Sv. Jeroným, kněz a církevní učitel. (30. září.)	42
L. Sv. František z Assisi, zakladatel řádu Menších Bratří. (4. října.)	45
LI. Sv. Bruno, zakladatel kartusiánů. (6. října.)	48
LII. Sv. František Borgiaš, třetí generál Tovaryšstva Ježíšova. (10. října.)	50
LIII. Svatí Šimon a Juda, apoštolé. (28. října.)	53
LIV. Sv. Karel Borromejský, arcibiskup milánský a kardinál. (4. listopadu.)	55
LV. Sv. Martin, biskup turský. (11. listopadu.)	57
LVI. Sv. Josafat, arcibiskup polocký, mučedník. (14. listopadu.)	59
Ukazatel	62

XXX. Sv. Jan Křtitel, předchůdce Páně. Jeho narození a povolání.*)

(24. června.)

Sv. Jan Křtitel je jednou z nejmohutnějších postav v dějinách zjevení Božího. Byl v Starém zákoně předpověděn, jako anděl, který bude předcházeti Mesiáše a připravovati mu cestu (Mál. 3, 1; Mt. 11, 10; Mk. 1, 2; Lk. 7, 27), jako hlas volající a oznamující příchod Páně (Is. 40, 3; srv. Mt. 3, 3; Mk. 1, 3; Lk. 3, 4), jako Eliáš, který podle podání měl před Mesiášem přijít (Mal. 4, 5 dd.; srv. Lk. 1, 17; Mt. 11, 14). Už jeho narození a události je předcházející jsou podivuhodné. Narození jeho bylo oznámeno andělem otci jeho Zachariášovi (Lk. 1, 8 dd.), o němž, jakož i o manželce jeho Alžbětě, píše Písmo sv., že „byli spravedliví před Bohem, chodíce ve všech přikázáních a předpisech Páně bez úhony“ (Lk. 1, 6). Anděl předpověděl také Zachariášovi velikost Janovu, jeho poslání a hlavní jeho ctnosti. Privil, že, bude Jan veliký před Pánem Bohem, že bude předchůdcem Páně, že bude v rozhodném duchu Eliášově působiti na lid israelský, aby jej k Bohu obrátil, že bude mužem strohého pokání. Pro jeho velikost, jeho poslání, jeho ctnosti budou se mnozí radovati z jeho narození (Lk. 1, 14 dd.). Při narození Janově otec Zachariáš sám předpověděl v nádherném hymnu „Benedictus“ velikost a poslání jeho; bude prorokem Nejvyššího a bude lidu svému kázat o Spasiteli (Lk. 1, 76 dd.). Základ osobní velikosti sv. Jana Křtitele byla posvěcující milost; byl už před narozením při návštěvě P. Marie u Alžběty omilostněn (Lk. 1, 41, 44), dostalo se mu později mnoho jiných milostí, neboť neustále „byla ruka Páně s ním“ (Lk. 1, 66) a v milosti rostl a sílil (Lk. 1, 80). To vše je naznačeno jménem Jan (= milost Hospodinova), od Boha mu daným (Lk. 1, 13, 60).

Sotva povyrosl, odebral se na poušť, kde žil strohý život odívaje se koží velbloudí a požívaje pouze kobyly a lesní med (Lk. 1, 80; Mt. 3, 4; Mk. 1, 6). Teprve když ho Bůh vnitřním hlasem povzbudil, vystoupil veřejně a ujal se dvojího svého úkolu: vydávati svědectví o Mesiáši a vésti lid israelský k spáse a Spasiteli. Obojí úkol koná s neobyčejnou horlivostí, hlubokou pokorou a se statečnou neohrožeností. Příkladem i slovem, v soukromých rozmluvách i ve veřejných kázáních k lidu neustává napomínati k lepšímu životu a hlásati příchod Krista a jeho království, i ve vězení, kam je později uvržen, ještě apoštoluje. V hluboké pokoře ustupuje svou osobou zcela do pozadí. Znovu a znovu na otázky židů opakuje, že není ani Kristus ani prorok, a chce býti nazýván jenom nejskromnějším jménem „hlas volajícího na poušti“ anebo nanejvýše „družbou“ Kristovým, který mu duše jenom přivádí (Mt. 3, 11; Mk. 1, 8; Jan 1, 20, 23; 3, 28, 29). Když si jeho učedníci s jakousi závistí stěžují, že také učedníci Ježíšovi křtí a že mnoho lidu se k němu hrne, nejenom nejví nejmenší závisti, nýbrž kárá za ni své učedníky; několikrátě výslovně prohlašuje, že jeho křest je pouze křest vodou, ale Kristův křest křtem Ducha svatého (Mt. 3, 11; Mk. 1, 8; Jan 1, 26), Nejenom přiznává, že Kristus Pán jest větší než on (Mk. 1, 7; Lk. 3, 16), nýbrž přeje si, aby Kristus „rostl, on pak se menšil“ (Jan 3, 30), prohlašuje, že není hoden prokázati Pánu Ježíši nejmenší službu („rosvázati řemínku obuvi jeho“; Mt. 3, 11; Mk. 1, 7; Lk. 3, 16; Jan 1, 27, 28). Ačkoli srdce jeho bylo naplněno mocnou touhou uzříti Mesiáše, přece z pokory nejde k němu sám a nepoznává ho (Jan 1, 33), dokud Spasitel k němu sám nepřijde. Rozhodně se brání, když Spasitel chce se dáti od něho pokřtiti; ale hned se podvolí, když mu Kristus Pán řekne, že je to vůle Boží (Mt. 3, 14).

*) Předeseíláme tomuto rozjímání všecko, co nám o životě a působení sv. Jana Křtitele Písmo sv. vykládá; budeme však uvažovati v tomto rozjímání jen o narození a povolání Janově, v jiném pak rozjímání (ke dni 29. srpna) o jeho neohroženém apoštolátě? a heroické smrti.

O Mesiáši vydává svědectví, že je věčný Syn Boží (Jan 1, 15, 34; 3, 36), že se bude jako „Beránek Boží“ obětovati za hříchy světa (Jan 1, 29), ale že bude též přísným Soudcem, který klade sekeru na kořen nezdravého stromu a věječkou odděluje obilí od plev (Mt. 3, 12; Lk. 3, 17). Lid připravuje na Mesiáše tím, že mu hlásá nutnost pokání a blízkost mesiánského království. Vybízí jej, aby sebezáporem a bojem proti vášním „vyplňovali údolí“ tam, kde chybí důvěra, síla, a aby „snižovali pahorky a hory“ pýchy a přílišného sebevědomí (Mt. 3, 1-2; Lk. 3, 3 dd.). K vojínům a publikánům je mírný a milosrdný, nežádaje od nich mnoho, ale pyšné zatvrzelé fariseje a požitkářské saducee ostře kárá (Mt. 3, 7; Lk. 3, 7 dd.). Jeho apoštolská neohroženost se neleká říci trpkou pravdu i mocným tohoto světa: zcela otevřeně vytýká Herodovi jeho hříšný poměr s Herodiadou (Mt. 14, 3; Mk. 6, 17 dd.; Lk. 3, 19). Lid si ho váží a hrne se k němu (Mt. 3, 5; Lk. 3, 21; 7, 29; Jan 3, 23), ale Herodes dává nepohodlného karatele vsaditi do žaláře (Mt. 4, 12; 14, 3; Mk. 1, 14; 6, 17; Lk. 3, 20; Jan 3, 24). Nemoha přímo na lid působiti a o Kristu svědectví vydávati, činí tak nepřímou, posílaje některé ze svých učedníků, aby se tázali Krista, zdali je „ten, který přijítí má“, a aby lid z odpovědi Spasitelovy jeho, mesiánské poslání poznal. Kristus Pán vskutku se prohlašuje slavnostně za Mesiáše, neboť poukazuje na zázraky, které byly už od Isaiáše předpověděny. Když pak poslové odešli, chválí Pán Ježíš veřejně před lidem svatého Jana, velebě jeho strohý život (není „člověk měkkým rouchem se odívající“), pev-

nost i neohroženost (není „třtinou větrem se klátící“). Praví o něm, že je Eliášem, jenž má před Mesiášem přijít, že je větší než proroci, ano že z lidských synů není nikdo větší nad něho. Přidává však, že i nejmenší člen nového království mesiánského neboli Církve Kristovy je pro toto svaté členství větší než Jan, jenž náležel ještě k Starému zákonu: tak vysoko převyšuje Církev novozákonní synagogu starozákonní (Mt. 11, 2 dd.; Lk. 7, 18 dd.).

Herodes by se byl rád Jana nějak zbavil, ale z obavy před lidem neodvážil se mu ublížit (Mt. 14,5). Ano nemohl odepřít statečnému hlasateli pravdy Boží úcty a ptal se vězně často o radu (Mk. 6, 20). Herodias ho však nenáviděla a hledala příležitost, jak by jej zahubila. Příležitost se našla při slavnosti narozenin králových. Dcera Herodiady ze zákonitého jejího dřívějšího manželství, Salome, tančila před hosty tak svůdně, že Herodes jí pod přísahou slíbil v odměnu, cokoli by žádala. Na popud své matky žádá Salome hlavu Janovu a král, ač nerad, vzhledem k hostům, před nimiž přísahal, povolil. Tak klesá veliký apoštol pod mečem katovým (Mt. 14, 6 dd.; Mk. 6, 19 dd.). Lid lká nad jeho smrtí, učedníci jej uctivě pochovávají, Herodesovi nedává jeho zločin spáti. Mohutná postava Janova jej straší. Když slyší o Ježíšovi a jeho zázracích, domnívá se, že Jan vstal z mrtvých (Mt. 14, 1 dd.; Mk. 6, 14 dd.).

Kdežto u jiných svatých (mimo P. Marie) se slavívá jen den jejich smrti (tedy narození pro nebe), slaví Církev svatá vedle svátku Stětí sv. Jana ode dávna svátek Narození sv. Jana.

Rozjímání 31.

1. průprava: Slyšme anděla, oznamujícího Zachariášovi: „Bude velikým před Pánem Bohem.“

2. průprava: Prosme, abychom se také stali v pravdě velikými před Pánem Bohem.

1. Sv. Jan Křtitel byl skutečně veliký před Pánem Bohem, ano byl vůbec jeden z největších mužů všech věků. Tak to o něm jménem Božím předpověděl archanděl Gabriel, tak to slavnostně prohlásil sám Kristus Pán. Byl veliký svým posláním a úkolem i svou osobní svatostí. Úkolem jeho bylo předcházeti Mesiáše, vydávati o něm svědectví a připravovati lid israelský na jeho příchod. Této úloze věnuje Jan celý život a celé své bytí. Lze říci, že nemyslí než na Ježíše a nemluví než o Ježíši, že Kristus Pán je obsahem a výplní celého jeho žití. Toto úzké spojení s Mesiášem, tento vznešený úkol je také základem jeho velikosti. Přiměřená takovému úkolu byla i osobní svatost Janova. Jejím základem byla posvěcující milost Boží, již se mu zvláštní výsadou Boží dostalo už před narozením a v níž po celý život stále rostl. Přes to však, že byl sv. Jan Křtitel tak veliký svým posláním i svou osobní svatostí, tvrdí Kristus Pán, že i nejmenší člen novozákonní říše jeho jest po této stránce větší než předchůdce Páně. Taková jest cena a vznešenost Církve, od Krista založené.

a) Úzké spojení s Kristem je základ pravé velikosti. Úkol náš je podobný úkolu Janovu. I my máme předcházeti Krista, vydávati svědectví o něm, hlásati jeho království, připravovati lid na jeho příchod. Čím užší bude při tom naše spojení s Kristem, čím více budeme ustupovati do pozadí, aby Kristus v nás žil a byl obsahem a výplní našeho života, tím většími budeme před Pánem Bohem.

b) Takový úkol předpokládá osobní svatost. Jejím základem je milost posvěcující. I nejskvělejší počiny na venek by neměly ceny, kdybychom při tom nežili habituelně v milosti Boží, i nejvzornější organizace a nejnádhernější náboženské manifestace by neznamenalý mnoho, kdybychom se nesnažili především, udržovati duše v posvěcující milosti Boží.

c) Taková je cena Církve Kristovy, že i nejmenší její člen jest v jistém smyslu větší než sv. Jan Křtitel. Nezaslouženou milostí Boží jsme nejenom členy, nýbrž i sluhy této Církve. Ó jak se musíme snažiti, abychom byli hodnými členy a dokonalými služebníky!

2. Sv. Jan měl nejenom veliký stupeň milosti posvěcující, nýbrž vynikal také všemi ctnostmi, které mají zdobiti apoštola. Hluboká byla jeho pokora. Po léta žije zcela v skrytosti a ze skromnosti nejde ani uvidět Krista Pána. Ačkoli Spasitel sám o něm prohlašuje, že je „větší než proroci“, odmítá rozhodně název proroka; chce býti jmenován jenom „hlasem volajícího na poušti“, nanejvýše se přiznává za družbu nebeského ženicha Ježíše Krista; velebí křest Kristův, svůj křest prohlašuje skromně za pouhé obřadné obmývání. Chce, aby Kristus rostl a byl oslavován, on sám, aby byl umenšen a zapomenut, nepovažuje se za hodna prokázati Spasiteli ani nejmenší službu. Energicky se zdráhá, když ho Kristus žádá, aby jej pokřtil. Ale když se dovídá, že je to vůle Boží, ochotně se podrobuje. Je mužem tuhé kajícínosti: nepije vína, po léta žije tvrdý život na poušti, odívá se drsným rouchem a přísně se postí. Je v duchu Eliášově pevný v zásadách a neohroženým karatelem nejenom lidu, nýbrž i vlivných fariseů, ba i mocného krále. Jeho umrtnost a jeho rozhodnost docházejí proto veliké chvály z úst samého božského Mistra.

a) O jak jsme maličtí ve své ješitnosti a ctižádosti proti svatému Janovi my, kteří se tak rádi ukazujeme, toužíme po uznání, snad si zakládáme na svých titulech, nejsme spokojeni, svěřují-li se nám méně čestné práce, chceme, „abychom my rostli a druzí byli umenšováni“. Kolik se tu musíme ještě učit od předchůdce Páně. Měli bychom se podle jeho příkladu spíše vyhýbat každému vyznamenání a čestnému místu. Ovšem tam, kde je to vůle Boží, abychom je přijali, můžeme to s důvěrou v pomoc Boží učiniti, jak se Jan podvolil podle vůle Boží čestnému úkolu pokřtít Krista Pána.

b) Přemýšlejme, zdali bychom aspoň v něčem nemohli napodobovati kajícnost svatého Jana, který nikdy „nepil vína ani nápoje opojného“, měl „roucho ze srsti velbloudí“ a jehož „pokrmem byly kobyly a med lesní“.

c) Není snad příčinou našich neúspěchů to, že máme příliš málo ducha Eliášova, že jsme třtinami větrem se klátícími? Jak snadno se připodobňujeme zásadám tohoto světa, jak málo odvahy ukazujeme, třeba-li říci pravdu, zvláště osobám vlivným!

3. Sv. Jan vyplnil úkol mu svěřený, vydávati svědectví o Mesiáši, dokonale. V několika málo rysech podává israelskému lidu úplný obraz Krista Pána: bude veleknězem, Beránkem obětujícím se za hříchy lidu, bude pravým a věčným Synem Božím, bude spravedlivým a přísným Soudcem. Každé příležitosti používá Jan, aby vydával toto svědectví. Káže Krista nejenom slovy, nýbrž i příkladem. Hlásá jej v soukromých rozmluvách i ve veřejných kázáních. A když jej uvrhnou do vězení a on nemůže přímo apoštolovati, vydává svědectví aspoň nepřímou skrze své učedníky.

a) Takové svědectví máme i my o Kristu vydávati. Ukazujme lidu, že je pravý a věčný Syn Boží, mluvmě často o jeho milosrdné lásce, již projevil smírnou obětí na kříži, ale zdůrazňujme též vážnou pravdu, že přijde jednou jako spravedlivý a přísný Soudce.

b) Hlásejme Krista slovem i příkladem. Neomezujme se na činnost, abych tak řekl, úřední, nýbrž užívejme každé příležitosti, i v soukromém životě a obcování, abychom vedli duše ke Kristu, Tam, kam nemůžeme sami, posilejme za sebe schopné k tomu věřící; vychovávejme proto laický apoštolát. Když pro nemoc nebudeme moci přímo působiti, apoštolujme aspoň modlitbou a utrpením.

Oremus:

Deus, qui praesentem diem honorabilem nobis in beati Joannis nativitate fecisti: da populis tuis spiritualium gratiam gaudiorum; et omnium fidelium mentes dirige in viam salutis aeternae. Per Dominum.

XXXII. Sv. Petr, kníže apoštolů. (29. června.)

Sv. Petr byl rybář v Bethsaidě v Galilei a byl přiveden od svého bratra Ondřeje k Pánu Ježíši, jenž Jeho původní jméno Šimon zaměnil za jméno Petr (= skála) (Mt. 4, 18 dd.; Mk. 3, 16 dd.; Lk. 6, 14 dd.; Jan 1, 40 dd.). Petr přidružil se ke Kristu Pánu, viděl jeho první zázrak v Káně galilejské, ale nenásledoval ho ještě stále, nýbrž vracel se k svému zaměstnání rybářskému. Když se ke konci prvního roku veřejné činnosti Spasitelovy shromáždily u jezera genzaretského, kde Petr se svými druhy právě rybařil, veliké zástupy lidstva, vyžádal si Kristus Pán lodičku Petrovu a kázal z ní lidu. Když pak přestal učit, řekl Petrovi: „Zajed' na hlubinu a rozestřete síť své k lovení.“ Sv. Petr odpověděl: „Mistře, po celou noc jsme pracovali a ničeho jsme nechytily, ale k slovu tvému rozestřu síť.“ A hned zahrnuli takové množství ryb, že síť se trhala. Sv. Petr byl tímto zázrakem tak ohromen, že padl Kristu Pánu k nohám se slovy: „Odejdi ode mne, Pane, neboť jsem člověk hříšný.“ Ale Pán Ježíš mu řekl: „Neboj se, od tohoto času budeš lidí lovit.“ (Lk. 6, 1 dd.)

Tehdy opustil sv. Petr svou rodinu a všecko, co měl a následoval stále božského Mistra. Jevil zvláštní odhodlanost a horlivost, vyznačoval se pevnou vírou a nezlomnou důvěrou ke Kristu Pánu, ale nebyl prost vrtkavosti a unáhlenosti. Když se jedné noci Pán Ježíš blížil k učedníkům po hladině jezerní, prosil Petr, aby i on směl po vodě k němu přijíti. Spasitel to dovolil, ale Petr, uleknuv se po chvíli prudkého větru, pozbyl důvěry a počal tonouti. Pán Ježíš ho uchopil a pokáral jej slovy: „Malověrný, proč jsi pochyboval?“ (Mt. 14, 24 dd.) Když Kristus Pán prisliboval v Kafarnaum, že dá své vlastní tělo za svátostný pokrm, zdála se jeho řeč mnohým tvrdou a nesrozumitelnou, takže odcházeli od Spasitele pryč. Pán Ježíš se ptal učedníků: „Chcete i vy odejít?“ Petr odpověděl za ně: „Pane, ke komu půjdeme? Ty

máš slova života věčného.“ (Jan 6, 61 dd.) Brzy potom tázal se Spasitel poblíž města Cesaree Filipovy učedníků, zač jej mají, Petr vyznal slavnostně přede všemi jeho mesiášství a božství. (Mt. 16, 19 dd.) Za to mu Kristus Pán slavnostně přislíbil, že bude skálou, na niž vystaví Církev svou, že mu dá klíče svého království a vrchní moc svazovati a rozvazovati. Když Pán Ježíš předpovídal před svým utrpením učedníkům, že ho v jeho utrpení všichni opustí, ohražoval se Petr velmi proti tomu a tvrdil, že půjde s Místrem do žaláře a na smrt; přece jej však potom třikrát zapřel, ale dotknut pohledem Spasitelovým hříchu hned trpce litoval. (Mt. 26, 33 dd.; Mk. 14, 29 dd.; Lk. 22, 31 dd.; Jan 18, 15 dd.) Když se Kristus Pán zjevil po zmrtvýchvstání svým učedníkům u jezera tiberiadského, vrhl se Petr ve své horlivosti hned jak jej poznal z loďky do moře, aby se plavaje co nejdříve k Mistru dostal. (Jan 21, 7.)

Božský Spasitel odměňoval Petrovu pevnou víru, nezlomnou důvěru a ohnivou horlivost, a častěji ho vyznamenával. Petr se v evangeliích jmenuje mezi apoštoly na prvním místě a často se výslovně nazývá „prvním“. Pravidelně mluví jménem apoštolů. Tak se na příklad mimo jiné jménem apoštolů táže, kolikrát dlužno odpustiti, když nás někdo urazil, a Pán Ježíš mu odpovídá, že třeba odpouštěti stále. (Mt. 18, 21 dd.) Jindy zase se ptá s důvěrnou otevřeností, jaké odměny se jemu a ostatním apoštolům dostane za to, že všechno opustili, a božský Spasitel mu odpovídá: „Budete seděti na dvanácti stolcích, soudíce dvanáctero pokolení izraelských.“ (Mt. 19, 27 dd.; Mk. 10, 28.) Kristus Pán uzdravuje Petrovu tchyni (Mt. 8, 15); učí z jeho loďky, bere jej s Janem a Jakubem s sebou, když křísí dceru Jairovu (Lk. 8, 51) a když se proměňuje na hoře (Mt. 17, 1 dd.; Mk. 9, 1 dd.; Lk. 9, 28 dd.), platí zaň daň chrámovou (Mt. 17, 23 dd.), posílá jej s Janem připravit velikonoční večeři (Lk. 22, 8 dd.), zjevuje se mu po svém zmrtvýchvstání zvláště (Lk. 24, 34). Největšího vyznamenání však se dostalo sv. Petrovi od Krista Pána tím, že mu Spasitel po jeho krásném vyznání víry u Cesaree Filipovy přislíbil, že na něm jako na skále vystaví Církev, že mu dá klíče svého království a vrchní moc svazovací a rozvazovací, t. j. že mu dá prvenství v Církvi (Mt. 16, 17 dd.). Po svém zmrtvýchvstání mu toto prvenství slovy: „Pasiž ovce mé. Pasiž beránky mé“ vskutku udělil (Jan 21, 15 dd.). Už dříve slíbil jemu a jeho nástupcům neomylnost (Lk. 22, 32). Od něho žádal proto Kristus Pán zcela zvláštní lásku. Táže se ho před udělením primátu třikrát, zdali jej miluje více než druzí (Jan 21, 15 dd.). Žádá od něho lásku k utrpení a kříži. Když chce apoštol Krista přemlouvati, aby se nevydával na smrt a utrpení za lidstvo (Mt. 16, 22 dd.), Spasitel ho přísně kárá. Petra bere s sebou jako svědka svého nesmírného utrpení v zahradě getsemanské (Mt. 26, 33 dd.; Mk. 14, 33 dd.), po svém zmrtvýchvstání předpovídá mu jeho mučednickou smrt (Jan 21, 18 dd.).

Po nanebevstoupení Páně a po seslání Ducha svatého počal hned Petr s ohnivou horlivostí a neohroženou statečností hlásati Krista a jeho království a potvrzoval slova svá zázraky (Skut. ap. 2; 3; 5, 1 dd.; 9, 32). Všude si počíná jako vůdce a první z apoštolů: řídí volbu sv. Matěje (Skut. 1), mluví jménem apoštolů, koná první zázrak, uvádí první pohany do Církve (Skut. 10), vede hlavní slovo na apoštolském sněmě v Jerusalemě (Skut. 15); proto přichází sv. Pavel schválně do Jerusalema, aby knížete apoštolů přede všemi jinými viděl a navštívil (Gal. 1, 18).

Kázal evangelium v Malé Asii, v Antiochii, kde byl prvním biskupem, založil potom se sv. Pavlem Církev římskou, jejíž prvním biskupem jest. V Římě napsal (mezi r. 63-66) dva listy. Musil hojně pít z kalicha utrpení od Mistra mu předpověděného. Byl častěji uvržen do žaláře, bičován a na konec v Římě r. 67 ukřižován, podle podání hlavou dolů, poněvadž se neměl za hodna, zemřítí tímže způsobem jako jeho Mistr. Nad jeho hrobem je největší a nejkrásnější chrám křesťanský, basilika sv. Petra; jeho hlava je v římské basilice lateránské.

Rozjímání 32.

1. průprava: Vizme svatého Petra, klečícího u nohou Spasitelových a přijímajícího klíče království Kristova.

2. průprava: Prosme, abychom velikost knížete apoštolů lépe poznali, ctnosti jeho napodobovali, jeho mocné přímluvě se těšili.

1. Sv. Petr měl zaujímati podle úmyslu božského Spasitele zcela zvláštní a význačné místo v jeho Církvi. Proto od něho Kristus Pán žádal více než od ostatních apoštolů. Měl míti skálopevnou víru. A Petr vskutku se vyznamenával neochvějnou a živou vírou. Neohroženě vystupuje z řady apoštolů a slavnostně vyznává: „Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.“ Pán Ježíš přislubuje nejsv. Svátost, tajemství tak vznešené a lidskému rozumu tak nepochopitelné, že mnozí se horší a od Krista odcházejí, ale Petr prohlašuje rozhodně: „Ty máš slova života věčného.“ Za druhé žádal Kristus Pán od Petra velikou důvěru. Sv. Petr ukazuje vskutku zvláštní důvěru a oddanost k svému Mistru. Ale jeho důvěra musila býti zkoušena. Proto když pozbyv důvěry, počal se báti bouře a vichru, klesá do vln mořských, proto, když spoléhaje příliš na své vlastní síly, vydává se v nebezpečí, připouští Pán jeho pád. Pán žádal od Petra velikou lásku. Dříve než mu svěřil prvenství, tázal se ho třikrát, zdali jej miluje více než druzí. Petr opravdu miloval vroucně a něžně svého Mistra a nepřestal jej milovati ani tehda, když jej ze slabosti zapřel. Lásku svou ukazoval skutky. Z lásky ke Kristu opustil rodinu a vše, co ve světě měl. Pro ženatého, věkem pokročilého Petra byla to větší obět než

pro mnohého jiného apoštola. Z lásky ke Kristu pracoval neúnavně až do posledního dechu. Z lásky ke Kristu trpěl a konečně zemřel krutou mučednickou smrtí.

a) Náš kněžský život musí být vybudován na pevné skále, totiž na víře v božství Ježíše Krista a v jeho přítomnost v nejsv. Svátosti oltářní. Proniká skutečně tato hluboká a živa víra veškeru naše jednání? Jeví se zejména velikou sebraností a uctivostí před svatostánkem?

b) Buďme přesvědčeni, že jenom tehda budeme pokračovati v duchovním životě a budeme míti požehnání ve svých pracích, vytrváme-li v neomezené důvěře v Boha. Jakmile v ní polevíme, jakmile se začneme spoléhati na vlastní síly, ihned budeme klesati a naše práce budou neplodné.

c) Lásky ke Kristu je vzpružinou apoštolátu. Čím vlivnější je postavení někoho v Církvi Kristově, tím více lásky od něho Kristus Pán žádá. Nabízí-li se nám nějaký důležitý úkol, hlásíme-li se o nějaké vlivné místo, musí být vždy první otázka: Mám dosti lásky ke Kristu a k duším, abych úkol vyplnil, místo zastal?

2. Sv. Petru dostalo se od Mistra za jeho víru, důvěru a lásku odměny v pravdě královské. Kristus Pán přislíbil a dal jemu i jeho nástupcům prvenství v Církvi a neomylný učitelský úřad. Abychom veliké důstojenství Petrovo poněkud pochopili, uvažujme, co jest Církev Kristova. Je nejenom královstvím, říší daleko rozsáhlejší a mocnější než největší a nejmohutnější říše tohoto světa, nýbrž je nadpřirozenou společností, Bohem samým založenou, všemi prostředky ke spáse a zdokonalení duši obdařenou, a má jediná plnost pravdy a všechny prostředky k nadpřirozenému cíli potřebné; ano je mystickým tělem Kristovým, v němž on sám tajemným způsobem žije a působí. Petr je skálou, na níž velkolepá budova Církve spočívá, má v ní nejvyšší moc, na které každá jiná moc církevní závisí, a je v ní neomylným hlasatelem víry Kristovy, Kristus Pán slíbil a dal Petrovi ještě jinou odplatu: utrpení a umučení. Proto ho tak přísně kára, když Petr nechce slyšeti o kříži Kristově, nazývá jej dokonce proto satanášem (t. j. pokušelem), proto ho činí svědkem svého nesmírného vnitřního utrpení a hlubokého pokoření v zahradě getsemanské, proto mu právě po odevzdání primátu předpovídá jeho ukřižování.

a) Radujme se se sv. Petrem z jeho velikého vyznamenání; ale radujme se také, že se nám v prvenství apoštola Petra a jeho nástupců dostalo neocenitelného dobrodiní, že máme v papežství silnou autoritu, základ jednoty, ochranu proti všem bludům. Obnovme se v poslušnosti k apoštolskému stolci. Není těžko poslouchati, přikazují-li se věci milé a lehké; opravdová poslušnost se ukáže tehda, když se káže nebo ustanovuje něco, co se našemu krátkému rozumu zdá méně vhodné, poměrům nepřiměřené.

b) Kristus klade na hlavu Kristovu za odměnu jeho věrnosti a lásky korunu mučednickou. Klameme se, domnívajíce se, že máme dokonalou lásku ke Kristu nebo opravdovou horlivost apoštolskou, nechceme-li pro Krista a jeho věc něco trpěti.

3, Kristus Pán dopustil, aby Petr, tolikerými způsoby od něho vyznamenávaný a k takové veliké důstojnosti povoláný, klesl. Když Petr poklesku svého lituje, ihned mu s láskou odpouští a věren danému přislíbení, uděluje mu nejvyšší autoritu ve své Církvi. Stalo se to k našemu poučení. Je to pro nás napomenutím, abychom se nespolehali příliš na své síly. Jaká útěcha, že Kristus Pán neodpírá nám pro poklesky dřívějšího života své lasky, že se můžeme k němu s plnou důvěrou obracet, ano, že můžeme proň ještě veliké věci vykonati. Konečně se z pádu Petrova učíme i tomu, že chyby představených nesmějí nám býti omluvou, abychom jich neposlouchali.

a) Nermuťme se příliš nad chybami předešlého života a neztrácejme mysl. Hříchy, jichž jsme upřímně litovali a jež jsme napravili, stávají se nám prostředkem duchovního pokroku; udržují nás v pokoře, povzbuzují k vděčnosti za milosrdenství Boží, učí nás opatrnosti a shovívavosti s chybami bližních. Nespolehejme výhradně na své síly, nevydávejme se dobrovolně v nebezpečí a modleme se za dar vytrvalosti.

b) Poslušnost je ctnost těžká a proto hledáváme často omluvy, abychom se jí zbavili. Takovou omluvou bývají skutečné nebo zdánlivé chyby představených. Pravá poslušnost nesmi hleděti ani na chyby ani na přirozené přednosti představených, nýbrž jenom na to, že představení stojí na místě Božím.

Oremus:

Deus, qui beato Petro Apostolo tuo, collatis clavibus regni coelestis, ligandi atque solvendi pontificium tradidisti: concede; ut intercessionis eius auxilio a peccatorum nostrorum nexibus liberemur. Per Dominum.

XXXIII. Sv. Pavel, apoštol národů. Jeho apoštolát a jeho smrt.*)

(29. a 30. června.)

Kristus Pán obrátil zázračně sv. Pavla, aby mu byl nádobou vyvolenou a nesl jméno jeho před pohany a krále i syny israelské. Pavel dal skutečně celou svou energii a všechny své síly ve službu apoštolátu pro Krista, nehroze se žádné oběti a žádného utrpení. Několik let se připravoval v ústraní (Damašku, Arábii, Tarsu) na svůj apoštolský úkol, potom šel do Antiochie a odtud podnikl veliké tři apoštolské cesty. Trináctiletou neúnavnou činností obrátil velké množství duší ke křesťanství v Malé Asii, Makedonii, Illyrsku, Řecku; nakonec obrátil své zraky k Římu a ke Španělsku. Všude zakládal křesťanské obce, jež potom častěji navštěvoval a listy poučoval i těšil. (Skut. Ap . 9; 13 dd.)

*) O životě sv. Pavla až do jeho obrácení a o jeho obrácení srv. hl. VIII. (str. 57).

Základem této neobyčejně plodné a usilovné činnosti sv. Pavla byla pevná víra, neomezená důvěra, hluboká pokora, horoucí láska ke Kristu a duším. Sv. Pavlu bylo popřáno viděti Krista na vlastní oči, později se mu dostalo přímých nadpřirozených osvěcení (Skut. 16, 6 dd.; 2. Kor. 12, 1 dd.), nicméně posiloval svoji víru stálým rozjímáním a četbou Písma svatého. „Věděl, komu uvěřil“ (2. Tim. 1, 12), věděl, že „co pošetil jest ve světě, to vyvolil si Bůh“ (1. Kor. 1, 27). Proto se s plnou důvěrou odevzdával svému Pánu, na všechno pohlížel v nadpřirozeném světle, věci tohoto světa považoval „za bláto“, aby získal Krista (Fil. 3, 8), všechny i nejmenší skutky, jako jísti a pít, konal k jeho cti a chvále (1. Kor. 10, 30), pro něho žil a umíral (Řím. 14, 8), O své naprosté závislosti na Bohu byl pevně přesvědčen, věděl, že jenom „milostí Boží jest to, co jest“ (1. Kor. 15, 10), pokládal se za nejmenšího z apoštolů (1. Kor. 15, 9), ano za vyvrhele (1. Kor. 4, 13); nejenom si nestěžoval, že ho Bůh mnoho pokořuje a zkouší, nýbrž při všech svých námáhách a souzeních konal ještě dobrovolně kající skutky (1. Kor. 9, 27). Srdce Pavlovo plálo nevýslovnou láskou ke Kristu Pánu. O něm stále mluví, pro něho neúnavně pracuje, jeho největší touha jest, „odebrati se odtud a býti s Kristem“ (Fil. 1, 23). Z této vroucí lásky ke Kristu prýštila mocná láska k duším. Pavel miloval duše mu svěřené až do posledního otroka (list k Filom.), miloval falešné spolubratry, kteří jej pomlouvali, kteří v osadách křesťanských jím založených působili tak, aby ho zarmoutili; nezáviděl jim, nehoršil se na ně, radoval se „jenom když se zvěstuje Kristus“ (Fil. 1, 18); miloval své nepřátele pronásledující jej a usilující o jeho bezživotí, ano jeho láska k nepřátelům byla tak mocná, že „si přál, aby sám byl zavržen od Krista pro své bratry“ (Řím. 9, 3).

Bůh víru, důvěru, pokoru a lásku Pavlovu štědrě odměňoval. Žehnal zvláštním způsobem jeho pracím, dal mu moc zázraků, dostalo se mu nadpřirozených osvěcení a omilostnění, jeho srdce naplňoval při všech křížích nebeský klid. Bylo mu trpěti různé nemoci a pokušení (2. Kor. 12, 7), několikrát byl v nebezpečí smrti, byl bičován a vězněn. Zejména na konci svého života musil několik let ztráviti ve vězení, nejprve v Cesarei v Palestině, pak po dvakrát v Římě. Druhá římská vazba za Nerona se skončila smrtí mučednickou. Sv. Pavel byl mečem sťat na cestě Ostijské u Říma dne 29. června 67. Tento velký apoštol národů byl skutečně nádobou vyvolenou Páně a přispěl ze všech apoštolů nejvíce k rozšíření křesťanství. Se sv. Janem evangelistou jest prvním bohoslovcem katolické Církve; napsal 14 překrásných hlubokých listů. Jeho tělo odpočívá v nádherné basilice na cestě ostijské (S. Paolo fuori le Mura), jeho hlava v basilice lateránské.

Rozjímání 33.

- 1. průprava: Slyšme sv. Pavla, jak stářím, námahami, bolestí sklíčen s důvěrou pronáší slova: „Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokonal, víru jsem zachoval, pro budoucnost jest mi uložena koruna spravedlnosti.“*
- 2. průprava: Vyprosme si milost, abychom mohli před smrtí mluvit s podobnou důvěrou.*

1. Prvním a hlavním základem podivuhodné apoštolské činnosti sv. Pavla byla skálopevná jeho víra a naprostá dětinná důvěra k Bohu a Kristu Pánu. Svaty Pavel věřil pevně, poněvadž viděl vlastníma očima Krista Pána a poněvadž Bůh jej vnitřními osvěceními poučoval. Zdokonaloval a poučoval víru svou stálým rozjímáním a čtením Písma svatého, přijímal poučování od apoštolů Církve Kristovy. Neomezená byla jeho důvěra v moc, dobrotu a věrnost Boží. „Věděl komu uvěřil“; věděl také, jak je sám slab, ale měl při tom jistotu, že „co slabé jest ve světě, to vyvolil si Bůh“. Tato pevná víra a tato nezvratná důvěra dávala apoštolovi ucelený, nadpřirozený názor světový. Pavel viděl všechny věci až do nejmenších v nadpřirozeném světle, pro Boha a Krista měl všechny věci za marné, ba za

bláto. Bůh jej odměňoval za tuto pevnou víru a důvěru. Dával mu sílu k pracím až nadlidským, dával mu moc nad srdci lidskými, ba i nad přírodními zákony, dával srdci jeho nebeský klid, o němž svět nemá tušení.

a) Jest snad naše víra méně podepřena, než víra Pavlova? Neviděli jsme sice Krista Pána na vlastní oči, ale máme jeho slovo v neomylné Církvi. I my musíme zbožným rozjímáním a častější četbou Písma svatého víru svou stále zdokonalovati.

b) I nad námi bdí týž mocný, dobrotivý a věrný Pán Bůh, i nás zkušenost často přesvědčila o jeho otcovské péči a prozřetelnosti. Proto i naše důvěra musí býti nade všecko pevná.

c) Bude-li naše víra pevná, budeme-li se na všecko dívati v nadpřirozeném světle, nebudeme-li spoléhati na sebe a na věci tohoto světa, nýbrž na Boha, pak budeme míti sílu k velikým pracím pro Boha. Bůh bude nás provázeti zvláštní, někdy až na divy hraničící prozřetelností a srdce naše naplní při všech obtížích tohoto života posvátným klidem.

2. Sv. Pavel byl mužem opravdové, hluboké pokory. Byl pevně přesvědčen, že je skrz naskrz na Bohu závislý, že všecko, co má, jest od Boha, že jenom „milostí Boží jest“, že sám ze sebe je slabý a hříšný. Proto ho nejenom nikdy ani nenapadlo, vynášeti se nad jiné, zakládati si na svých skutcích, hledati vlastní chvály, nýbrž považoval a prohlašoval sebe za nejmenšího ze všech, ano za vyvrhel, všechny skutky, i nejmenší, konal ke cti a chvále svého Pána a celý život postavil úplně ve službu Boží. Jeho dětinná pokora jevila se zvláště ve vroucí a uctivé modlitbě. Nejenom velmi často „skláněl kolena svá před Otcem Pána našeho Ježíše Krista“ (Ef. 3, 14) v pokorné modlitbě, nýbrž obíral se vlastně stále Bohem a věcmi božskými, jak o tom svědčí jeho listy, takže celý jeho život byl nepřetržitou modlitbou.

a) Kéž bychom také my byli proniknuti pevným přesvědčením o naprosté závislosti na Pánu Bohu a o své vlastní nicotě a hříšnosti! Konejme často a bedlivě sv. exercicie, v nichž právě o těchto základních pravdách vždy znovu rozjímáme, a vracejme se k nim i jindy častěji při svých meditacích.

b) Srovnejme své smýšlení a jednání s pokorným smýšlením a jednáním sv. Pavla. On, nádoba vyvolená, apoštol národů, považuje se za nejmenšího ze všech, ba za vyvrhel, a my se pro své ctnosti a úspěchy, často jenom zdánlivé, vynášíme nad své spolubratry a jimi snad pohrdáme; on ve všech věcech, i nejmenších, koná svatou vůli Boží a hledá jenom cest a chválu Boží, a my při svých skutcích myslíme stále ještě na sebe a svou chválu. O jak mnoho se od něho musíme ještě učití a jak ho musíme prositi, aby nám svou přimlouvou pomáhal k pravé pokoře!

c) Proč jsou naše modlitby často málo uctivé, roztržité a nedbalé? Ne-li také proto, že nemáme dosti pokory, že nejsme dosti přesvědčeni o své nicotě před Pánem Bohem? Jest to pro nás nový důvod, snažiti se o pravou pokoru.

3. Srdce Pavlovo plálo mohutnou a vroucí láskou ke Kristu Pánu. Na svého Mistra stále myslí, o něm skoro ustavičně mluví a píše. V jeho listech přichází jméno Ježíš dvěstědevatenáctkrát, jméno Kristus více než čtyřsetkrát. Pro Krista pracuje do únavy, pro něho vše obětuje, trpí a umírá, nade všecko touží „odebrati se a býti s Kristem“. Tato vroucí láska ke Kristu byla základem apoštolské lásky k duším. Sv. Pavel miloval otcovsky duše mu svěřené, staraje se i o nejmenší z nich, o nízké, opuštěné, otroky, miloval něžnou, přátelskou láskou Tita a jiné své věrné druhy, ale miloval upřímnou nadpřirozenou láskou i ty, kteří mu činili zle. Láskou odplácí neupřímnost a nepřízeň falešných spolubratří; srdce jeho objímá v lásce pohany, mluví o nich s velikou šetrností a přináší pro ně nesčetné oběti. Židům, kteří jej nenáviděli a tolikrát usilovali o jeho bezživotí, sv. Pavel se odměňoval obzvláštní láskou. Ačkoli byl vlastně apoštolem pohanů, přece všude, kam přijde, vyhledává nejprve své krajany, ano taková byla jeho láska k nim, že by si byl přál býti zavržen pro své bratry, aby je spasil.

a) Zde máme jistě příležitost zpytovat se, jaká je naše láska k bližnímu. Milujeme opravdu všeobecnou, nadpřirozenou láskou duše nám svěřené, či je poměr náš k nim chladný, a svou lásku a pozornost věnujeme jenom těm, kteří jsou nám sympatičtí? Jaká je naše upřímnost a láska k duchovním spolubratřím? Zkušebním kamenem pravé lásky je láska k nepřítelům. Jak si počínáme, jestliže nás někdo urazil?

b) Pravé nadpřirozené lásky k bližnímu nikdy nedosáhneme, nebude-li srdce naše naplněno vroucí láskou ke Kristu. V této lásce musíme stálým uvažováním o sobě a ctnostech Krista Pána a zbožným denním rozjímáním více a více růsti.

Oremus:

Deus, qui multitudinem gentium beati Pauli Apostoli praedicatione docuisti: da nobis, quaesumus; ut cuius natalitia colimus, eius apud te patrocinia sentiamus. Per Dominum.

XXXIV. Sv. Cyril a Metoděj, apoštolé slovanští. (5. července.)

Život a osudy sv. bratří Cyrila a Metoděje zůstanou navždy spjaty s osudy a dějinami slovanských národů, zvláště s dějinami a osudy katolické Cirkve u národů slovanských; jim děkuje značná část Slovanů dobrodiní katolické viry. Cyril (vl. Konstantin, jméno Cyril přijal teprve při vstupu do kláštera v Římě) a Metod byli rodni bratři a narodili se v Soluni (Metod r. 815, Cyril 827 nebo 828), městě řeckém, ale v okolí značně slovanském. Byli z bohatého a vznešeného rodu, otec jejich byl v Soluni náměstkem správce císařské provincie (drungarios). Oba byli velmi nadaní a konali studia s výborným prospěchem, zvláště Konstantin, který pro svou učenost byl už za studií v Cařihradě zván „filosofem“ (mudrcem) a jako mladý muž se stal profesorem filosofie. Touha jejich nesla se však pryč od světa k odříkavému, apoštolskému životu. Bůh sám je na to připravoval. Podle legendy dopustil, aby Konstantin jako chlapec pozbyl zamilovaného sobě sokola a tak už v útlém mládí poznal pomíjejicnost věcí pozemských; za jinošství ztratili bratří smrti otce. Metod, který byl nějaký čas správcem provincie, odebral se z touhy po dokonalejším životě do klášterní samoty a Konstantin, jenž byl zatím pověřen důležitým posláním k Saracénům (Arabům) ho tam následoval.

Bůh je volal k životu apoštolskému. Byli posláni nejprve na misie k Chazarům u Černého moře, kde sv. Cyril našel ostatky sv. papeže Klimenta; r. 863 pak do říše velkomoravské, jejíž kníže (Rostislav) žádal v Cařihradě o křesťanské věrověstce znalé slovanské řeči. Ihned počali na Moravě horlivý apoštolát, k jehož úspěchu vedle znalosti slovanského jazyka přispívalo zejména slovanské písmo od Konstantina vynalezené. Překládali do slovanštiny Písmo svaté a obřadní knihy a konali svaté obřady slovanským jazykem. R. 867 byli povoláni od papeže Mikuláše I. do Říma, kam po delší cestě (zdrželi se zejména déle v Panonii) dorazili ke konci tohoto roku. Papež Hadrián II., jenž nastoupil po zemřelém Mikuláši I., posvětil jejich učedníky na kněze a potvrdil slovanskou liturgii. Churavý Konstantin vstoupil v Římě do kláštera, přijav jméno Cyril, a zemřel tam 14. února 869, napomenuv před tím Metoda, aby se vrátil k apoštolskému dílu u „věrných Moravanů“. Sv. Cyril byl s velikou slávou pohřben v basilice sv. Klimenta, sv. Metoděj, posvěcený na biskupa, vracel se jako arcibiskup panonský a moravský a legát papežský na Moravu.

Jeho návrat do říše velkomoravské se zdržel a jeho působení bylo velmi stíženo nepřátelstvím německých biskupů, považujících jej za vetřelce do jejich církevního území. Podezřívali ho, odsoudili jej samovolně a drželi 2,5 roku ve vězení. Sv. Metoděj se odvolával na papeže a na výtku, že káže v cizím území, odpovídal: „Je to území sv. Petra!“ Teprve na přímý rozkaz papeže Jana VIII. byl z vazby propuštěn a jal se znovu horlivě apoštolovati. Dokončil překlad Písma sv. a pořídil též překlad Nomokánonu (sbírky církevních zákonů), v němž pevně hájí prvenství římského biskupa. Ale jeho nepřátelé neustávali proti němu brojiti, takže se musil r. 879 nebo 880 v Římě zodpovídati. Tam však byla jeho pravověrnost uznána, jeho práva jako apoštolského legáta potvrzena a liturgie slovanská znovu schválena. Zemřel svatou smrtí dne 6. dubna 885. Po jeho smrti dosáhli toho nepřátelé, že učedníci Metodovi byli z Moravy vypuzeni. Zánikem říše velkomoravské byla na dlouhý čas zničena i kvetoucí církev moravská.

Rozjímání 34.

1. průprava: Vizme sv. Cyrila, loučícího se před smrtí s bratrem Metodějem slovy: „Neopouštěj, bratře, Moravanů věrných!“

2. průprava: Prosme, abychom byli proniknuti pravým apoštolským duchem svatých bratří soluňských.

1. Takový neobyčejně horlivý a podivuhodně plodný apoštolát, jaký byl apoštolát sv. Cyrila a Metoděje, předpokládá dlouhou a důkladnou přípravu a velikou osobní svatost. Bůh sám svaté bratry svou prozřetelností připravoval k úkolu apoštolskému od jejich prvních let. Apoštol musí býti povznesen nad pomíjející věci tohoto světa; a proto dává Bůh Konstantinovi v jeho dětství poznati marnost věcí stvořených, odjímá v mládí budoucím apoštolům milého otce, aby je od světa odloučil. Konstantin a Metoděj poznávají, jak důležitý jest pro apoštolskou práci pevný základ osobní svatosti, a věduce, že je těžko dosáhnouti jí ve víru světa, uchylují se do samoty. Prospívají ve všech ctnostech, zejména se snaží o hlubokou pokoru a panickou čistotu. Zůstávají čistí a neporušení i ve zkaženém okolí a při vši své

učenosti a věhlasu stávají se věrověstci prostého lidu. Apoštol má nejenom poznati pomíjejícínost tohoto světa, nýbrž musí se skutečně od pomíjejících věcí odloučiti, aby mohl svobodně pracovati pro Krista a duše; právě v této oběti se má jeho apoštolská dokonalost nejvíce jeviti. Svatí bratři přinesli tuto obět plnou měrou. Opustili drahou otčinu, rozloučili se s milovanou matkou, vzdali se bohatství a čestných úřadů, které jim kynuly, zaměnili slunné podnebí řecké za strohé podnebí severní, odloučili se od svých zamilovaných studií, aby neučenému lidu a nevědomým dětem vykládali katechismus.

a) Kdo chce dokonale Kristu sloužiti a proň horlivě pracovati, musí se přesvědčiti o pomíjejícínosti a marnosti věcí tohoto světa. Jak často jsme o ní uvažovali, jak často nás zkušenost o ni poučila, a přece jak mnoho lpíme ještě na některé osobě a věci! Odejme-li nám Bůh něco milého, neměli bychom se příliš smutniti; ano měli bychom se radovati, že nás tím třeští a k sobě povznáší.

b) Bez hluboké pokory a panické čistoty nemůžeme ani sami v duchovním životě prospívati ani pro jiné dosti účinně pracovati. Jak daleko jsme pokročili v těchto ctnostech? Ovšem, chceme-li pokračovati, musíme si zamilovati samotu. Mějme touhu po samotě, duchovních cvičeních, konejme je s velikou sebraností a krácejme i při rozptýlujících pracích zevnějších stále v přítomnosti Boží.

c) I kněz, který není misionářem nebo řeholníkem, musí pro Krista a duše mnohé opustiti a věnovati srdce své Kristu, Církvi, duším. Je srdce naše vsutku odloučeno od věcí tohoto světa? Nebrání nám ještě nějaká méně zřízená náklonnost v apoštolské práci?

2. Apoštolská činnost svatých Cyrila a Metoděje vyznačuje se zejména třemi rysy. Byla všestranná. Svati bratři používají všech vhodných prostředků pastorační. Naučí se dobře řeči slovanské, překládají do slovanštiny Písmo sv. a knihy bohoslužebné, užívají s dovolením sv. Stolce slovanštiny při bohoslužbě. S lidem prostým mluví prostě a jednájí s ním s mírností, vůči mocným, bránícím jim v apoštolátu, užívají slov přísných. Sv. Metoděj, ztrativ svého spolupracovníka, stal se „všecko všem“ - byl arcipastýřem i prostým misionářem, vychovatelem mládeže i vzdělavatelem kněží, spisovatelem a diplomatickým jednatelem. Druhý rys apoštolátu cyrilometodějského jest myšlenka všeobecnosti Církve. Sv. apoštolé přizpůsobují se sice ve vedlejších věcech oprávněným zvykům a podáním, ale nezapomínají na to, že Církev musí býti obecná, objímající všechny národy a země. Proto drží věrně k viditelné hlavě Církve, základu a záruce této obecnosti. To je třetí význačný rys jejich apoštolátu. Na rozkaz papežův vydávají se ihned na cestu, od něho přijímají své poslání. Sv. Metoděj na výtku německých biskupů, že káže na jejich území, odpovídá: „Je to území sv. Petra.“ Ve svém překladě Nomokánonu důrazně hájí prvenství římského papeže.

a) Jestliže kdy, tedy jistě právě za našich dob je třeba apoštolátu všestranného. Používejme všech vhodných prostředků duchovní správy; působení v rodinách, laického apoštolátu, tisku, bratrstev a družin, schůzí, poutí, exercicií. Nezanedbávejme nějakého prostředku proto, že je nezvyklý nebo že stojí oběti. Neříkejme, že se to pro naše okolí nebo působišť nehodí; často to bývá jen výmluva pohodlnosti.

b) Každý z nás musí nejprve a přímo pracovati pro stáde jemu svěřené. Ale i tato činnost musí býti proniknuta myšlenkou všeobecnosti Církve. Musíme aspoň nepřímou pracovati pro veliké cíle všeobecné Církve, individuální zájmy, partikulární zvyky musí ustoupiti, kde toho vyžaduje dobro Církve obecné.

c) Oddanost, úcta a láska k apoštolskému Stolci je vzácným dědictvím našich slovanských apoštolů, které si musíme vším úsilím zachovati. Neměl by ducha cyrilometodějského ten, který by nebyl celou duší oddán a poslušen sv. Otce.

3. Svatým bratřím nechybělo apoštolských křížů. Sv. Cyril umírá v mladém věku, právě když se počatě dílo slibně rozvíjí, a zůstává Metodou samotného. Metod ztrácí svého příznivce Rostislava, je podezříván od nepřátel, i od samého Svatopluka, obžalován a uvězněn. Po jeho smrti vyhánějí jeho učedníky. Ale Bůh vše řídí k dobrému. Sv. Cyril se stává v nebi orodovníkem za Metoda a jeho vinici. Nepřátelé Metodovi sami svým záštitám přispívají k tomu, že jeho pravověrnost a svatost je veřejně a slavnostně uznána; rozptýlení učedníci Metodovi šíří víru Kristovu v jiných slovanských krajích. A nyní už přes tisíc let orodují svatí bratři v nebi za národy slovanské.

a) Pán Bůh odvolává někdy apoštolské pracovníky, když jsou ještě plní síly a chuti k působení, pro něž se zdáli nezbytnými, aby nás poučil, že nikoho k provádění svých plánů nepotřebuje. Kladme se nevystihlé moudrosti Boží, nezakládejme si příliš na svých pracích a odevzdejme se zcela do vůle Boží, kdyby i nás chtěl odvolati, třeba se

domníváme, že bychom mohli ještě mnoho působiti.

b) Buďme přesvědčeni, že všechny obtíže, překážky, neúspěchy, utrpení apoštolského života jsou k našemu dobru, k většímu pozhnutí našich prací a k větší naší oslavě.

Oremus:

Omnipotens, sempiterna Deus, qui Slavoniae gentes per beatos Confessores tuos atque Pontifices Cyrillum et Methodium ad agnitionem tui nominis venire tribuisti: praesta; ut quorum festivitate gloriamur, eorum consortio copulemur. Per Dominum.

XXXV. Sv. Bonaventura z řádu františkánského, biskup a kardinál, církevní učitel. (14. července.)

Sv. Bonaventura slul vlastním jménem Jan Fianza a pocházel z Bagnarea u Viterba v Toskánsku (nar. 1221). Jako malý chlapec byl od sv. Františka z Assisi uzdraven z nebezpečné nemoci a vstoupil jako jinoch do řádu františkánského. Theologická studia konal na universitě pařížské pod vedením Alexandra Halského a Jana Rupelly. Vynikal nejenom velikou pílí, takže se např. naučil skoro celému Písmu sv. nazpamět a dvakrát si je celé opsal, nýbrž i takovou prostotou, pokorou a laskavostí v obcování, že jeho učitel Alexandr z Hallu se o něm vyjádřil: „Ejhle pravý Israelita, v němž, zdá se, Adam nezhřešil.“ Pro své nadání a vědění stal se, nemaje ještě ani třicet let, lektorem bohosloví v domácím řádovém theologickém učení, ale už r. 1253 byl jmenován profesorem na universitě pařížské, kde učil sv. Tomáš z řádu dominikánského. Sv. Bonaventura a sv. Tomáš jsou první dva řeholníci, kteří byli na pařížské universitě promováni na doktory bohosloví, a to na přímý rozkaz papeže Alexandra IV. Profesori university ze světského kléru nepřáli řeholníkům a nechtěli, aby se vědeckou činností zabývali a na universitách učili. Jako sv. Tomáš hájil i sv. Bonaventura v té věci práv řeholí, ale více než svými spisy vyvracel výtky protivníků svým znamenitým působením učitelským.

Byl nejenom důkladným theologem, nýbrž vynikal též neobyčejnou výmluvností. Svým milým zjevem a nadšením, které při přednáškách plálo na jeho tvářích, poutal k sobě posluchače. Jak při vyučování, tak ve svých spisech působí nejenom na rozum, nýbrž i na srdce a vůli posluchačů a čtenářů, všimá si nejenom spekulativní a pozitivní theologie, nýbrž pěstuje i bohosloví mystické (papež Lev XIII. jej nazval „knížetem mezi všemi mystiky“) a přihlíží v theologii také k praktickému křesťanskému a dokonalému životu. Nazývá se učitelem „serafinským“ a právem se pokládá vedle sv. Tomáše za největšího theologa středověku. Nad sv. Tomáše vyniká třemi právě zmíněnými vlastnostmi; sv. Tomáš jej předčí hloubkou a jasnou přesností. Na otázku sv. Tomáše Akvinského, z kterých knih čerpá své vědění, ukázal sv. Bonaventura na křesťanský kříž slovy: „To je má knihovna!“ Rozjímal stále o umučení Páně a před studiem a spisováním vždy klekal před Ukřižovaným. Z jeho spisů jsou vedle větších dogmatických děl (Výklad sentencí, Breviloquium) zvláště známy jeho výklady Písma sv., vroucí a jadrná kázání a pojednání ascetická (Itinerarium mentis ad Deum, De triplici via, Život sv. Františka atd.).

Jeho neobyčejné plodnosti spisovatelské jest se diviti tím více, že byl Bonaventura téměř po celý svůj řádový život nejrůznějšími zevnějšími zaměstnáními od klidné vědecké práce a od studia oddalován. R. 1256, nemaje ještě plných 35 let, stal se generálem řádu františkánského, a to v době velmi kritické. Vzniklyť právě tehda v řádě spory mezi směrem přepjatých rigoristů, zacházejících mnohem dále, než řehole žádala, a směrem usilujícím o podstatné zmírnění řehole sv. Františka, Předchůdcem Sv. Bonaventury byl známý Jan z Parmy, který si svým příkrým vystupováním znepřátelil většinu bratří. Sv. Bonaventura počínal si moudře. Šel zlatou střední cestou, prohlásiv zásadu: jenom řehole, ale řehole celá a dokonale. Význačným rysem jeho generalátu byla neobyčejná mírnost, laskavost a shovívavost. Miloval své poddané všechny upřímnou otcovskou láskou, neužíval hrozeb a trestů, leda když toho bylo nezbytně třeba. Všem bratřím byl za každé doby s největší ochotou k službám. Když šel kdysi s provinciály a jinými představenými z generální kapituly, zastavil ho na cestě bratr laik a přednášel mu velmi rozvláčně své stížnosti. Sv. Bonaventura ho poslouchal s velikou trpělivostí. Když mu provinciálové, kteří zatím musili naň čekati, tuto, jak pravili, přílišnou úslužnost vytýkali, odpověděl s úsměvem, narážaje na titul generálního představeného františkánů „minister generalis“ : „Což nejsem služebníkem všech?“ Více než slovy a napomínáním snažil se sv. Bonaventura řídit svůj řád svatým příkladem. Skutečně se mu podařilo, spory srovnati, ústavu a organizaci řádu dovršiti, řeholní pravidla zredigovati, zlořády odstraniti. Velmi přispěl k rozkvětu řádových studií a nazývá se pro všechny tyto zásluhy o řád druhým jeho zakladatelem.

Sv. Bonaventura byl věhlasným učencem, učitelem a moudrým představeným, ale především dokonalým řeholníkem. Pravidla řeholní zachovával s největší svědomitostí, konal i jako generál nejnižší práce v řádě jako poslední bratr a vyhýbal se všem poctám. Když jej papež Kliment IV. r. 1265 chtěl jmenovati biskupem, prosil jej Bonaventura na kolenu, aby to nečinil. Ale r. 1273 musil z poslušnosti od Řehoře X. přijmouti klobouk kardinálský a biskupství ostijské. Papežští poslové, oznamující mu jmenování a nesoucí mu klobouk kardinálský, našli jej v kuchyni, kde umýval nádoby. Prosil je, aby počkali, až bude s umýváním hotov a pověsil zatím klobouk na hřebík v kuchyni. Byl pověřen přípravami na druhý sněm lyonský (1274) a na sněmě vynikal zejména velikou mírností k Řekům, o jejichž sjednocení se tehda jednalo. Tam také zemřel 15. července 1274 a byl s velikou slávou pohřben za přítomnosti papežovy a celého sněmu. Bonaventura, kterého sv. Tomáš už za života nazval světcem, byl r. 1482 od Sixta IV. kanonizován a r. 1588 od Sixta V. prohlášen za církevního učitele.

Rozjímání 35.

1. průprava: Představme si sv. Bonaventuru, klečícího před krucifixem a prosícího za osvětlení.

2. průprava: Prosme, abychom se i my po příkladě sv. učitele církevního učili od Ukřižovaného pravé moudrosti a lásce.

1. Sv. Bonaventura byl slavný učenec, veliký generál svého řádu, ale především byl svědomitý, pokorný, chudobu a skrytost milující řeholník. Zachovával co nejbedlivěji pravidla řeholní pokládal za svou hlavní povinnost. Nejraději by býval žil v úplné skrytosti a zaměstnával se nízkými, od světa pohrdanými pracemi. Proto se vyhýbal každé poctě a i jako generál konával v kuchyni a refektáři nízké domácí práce řádové. Sv. Bonaventura, přijímající papežské vyslance v zástěře při umývání nádobí, prosící je, aby počkali, až bude s nádobím hotov, a věšící zatím kardinálský klobouk v kuchyni na hřebík, zůstane pro všechny věky zářivým příkladem nelíčené prostoty a opravdové pokory.

a) Také u nás hlavně a na prvním místě na tom záleží, abychom byli dobrými a svědomitými kněžími. Co by pomohlo, kdyby někdo byl znamenitým organisátorem, věhlasným řečníkem nebo kazatelem, hledaným společníkem, ale při tom nezachovával bedlivě povinnosti stavu kněžského? Zkoumejme se, jak zachováváme to, co Církev svatá předpisuje všem kněžím o konání duchovních cvičení, o kanonické poslušnosti, o celibátě a kněžské skromnosti, jak plníme povinnosti, jež ukládá úřad nám zvláště svěřený.

b) Kněžím neřeholním nejsou ovšem předepsány jisté hmotné a nízké zevnější práce, které se ukládávají v řádech na cvičbu pokory a mrtvení. Ano, bylo by nesprávné, kdyby kněz své hospodářství vlastníma rukama obdělával, zvláště kdyby se to dělo z lakoty a na újmu a úkor pastoračních povinností. Ale úctu k hmotné práci musí si kněz zachovati, nesmí se povznášeti pyšně nad ty, kteří se jí zaměstnávají, nýbrž naopak je pro jejich práci ctíti. Zejména má sv. Bonaventuru napodobovati tím, že netouží po čestných pracích a místech, nýbrž spokojuje se i skromným postavením.

2. Sv. Bonaventura jako generál řádový jest krásným vzorem pro všechny, kteří mají druhé řízení a jim poroučeti. Za první a nejdůležitější zákon každého představeného pokládal světec veliký zákon lásky; proto objímá pravou otcovskou a upřímnou láskou všechny své poddané, i nespokojence a ty, kteří naň s počátku pohlížejí s nedůvěrou. Jedná s velikou mírností a shovívavostí. Proto nepředpokládá u chybujících zlé úmysly. Ví, že je lépe, zmýliti se pětkrát tím, že se předpokládá dobrá víra tam, kde byl špatný úmysl, než jednou tím, že se ze špatného úmyslu podezřívá někdo, kdo byl v dobré víře. Proto neuzívá hrozeb a trestů leč tam, kde je toho naprosto třeba; potom však jedná pevně a rozhodně. Je moudrý a opatrný a jde vždy zlatou střední cestou: nežádá na bratřích nic jiného, než co řehole přikazuje, ale chce, aby to zachovávali dobře a dokonale. Bratří mají k němu vždy přístup a je ochoten ke každé službě, jako by byl vskutku služebníkem všech. Více než slovy působí příkladem svatého života, zachováváje co nejbedlivěji všechna pravidla.

a) První podmínkou, abychom dobře poroučeli, jest, abychom své poddané doopravdy milovali. Máme-li k některým pro jejich chyby nebo nesympatické vlastnosti odpor anebo dokonce tajnou zášť, nesmíme se diviti, že také oni nemají k nám důvěry.

b) Bude-li v srdci našem taková upřímná všeobecná nadpřirozená láska otcovská, budeme také v jednání ukazovati ke všem laskavost, mírnost a shovívavost. Nepředpokládejme nikdy špatných úmyslů, kde nejsou dokázány nebo aspoň velmi pravděpodobny, neuzívejme prostředků přísných, leč kde je toho skutečná potřeba. Potom však budme pevní a důslední.

c) Krácejme i my zlatým středocestím. Nežádejme od věřících více, než co přikazuje Bůh a nařizuje Církev svatá. Ale tam, kde se jedná o plnění těchto základních křesťanských povinností, nespokojujeme se polovičatostí, nýbrž dbáme, aby se zákon Boží a církevní plnil cele a dokonale.

d) Buďme věřícím a poddaným snadno přístupni a buďme stále ochotni k službám. Nemůžeme je ovšem přijímat, nejedná-li se o věci skutečně nutné, v každé době, nýbrž můžeme a máme mít jisté hodiny úřední. Neukazujeme však přílišnou netrpělivost, když jsme mimo určitou dobu vyrušeni z klidu nebo nějakého milého zaměstnání? Snad nepřijímáme věřící ani v povinných hodinách s patřičnou šetrností a laskavostí?

e) Více než slova působí příklad. Nadarmo horlíme proti přílišnému shonu a touze po zábavách, nedovedeme-li si sami nějaké zábavy odříci; nedosáhneme od věřících přesnosti při návštěvě bohoslužeb, nejsme-li sami dochvilni; nikdy neodstraníme ve své obci nebo u svých svěřenců spory a nepřátelství, nedáme-li sami příklad smířlivosti a vzájemné lásky.

3. Sv. Bonaventura jako učenec, spisovatel a kazatel vyniká tím, že působí nejenom na rozum, nýbrž i na srdce a že si všímá praktického křesťanského života. Studuje a připravuje se velmi důkladně. Především si hledí zjednotit dokonalou znalost Písma sv. Ale hlavně hledá osvětlení u Krista Ukřižovaného. O umučení Páně často rozjímá, před prací kleká před křížem, Ukřižovaný je jeho knihovnou. Ve všem tom je vzorem nejen katolickým theologům a církevním spisovatelům, ale i kazatelům.

a) Jsou naše kázání také vroucně procítěna a hodně praktická? Aby takovými byla, musíme sami hlásané pravdy procítiti a podle nich žíti.

b) Čítáváme častěji v Písmě svatém? Nahlížíme při přípravě na kázání do dobrého komentáře? Nebo se spokojujeme papouškováním kázání cizích?

c) Meditujeme častěji o umučení Páně, klekejme zvláště před kázáním k zbožné modlitbě před křížem; pak budeme mít i bez veliké knihovny dosti osvětlení, abychom důkladně kázati mohli.

Oremus:

Deus, qui populo tuo aeternae salutis beatum Bonaventuram ministrum tribuisti: praesta quaesumus; ut quem doctorem vitae habuimus in terris, intercessorem habere mereamur in coelis. Per Dominum.

XXXVI. Sv. Vincenc z Pauly, zakladatel kongregace lazaristů a milosrdných sester. (19. července.)

Sotva v kterém živote jiného světce se tak jasně ukazuje, jak Pán Bůh podivuhodně svou prozřetelností připravuje světce k dílům, k nimž si je vyvolil, jako v životě sv. Vincence. Narodil se 24. dubna 1576 v Pouy v Gaskoňsku ve Francii. Rodiče byli chudí; malý Vincenc musil pásti stáda a aby mohl studovat, musil otec prodat jediný pár volů. Při pastvě si zpíval zbožné písně a pletl věnce, jimiž potom zdobil obraz Matky Boží. Už jako hošík jevil velikou lásku k chudým, takže se rozdělil s chudřasem o skývu a pracně ušetřené peníze dal almužnou. Za velikých strádání (musel často býti o chlebě a vodě) vykonal studia humanitní u františkánů v Daxu, filosofická a theologická v Saragosse a Toulouze a byl r. 1600 vysvěcen na kněžství. Při první mši sv. se ho zmocnil veliký strach a říkal později, že kdyby se nebyl býval stal knězem v mládí, nikdy by se nebyl později odvážil přijati svěcení.

Brzy po vysvěcení se musel v jisté záležitosti, týkající se dědictví, odebrati do Marseille. Plavě se po moři byl od námořních lupičů zajat a prodán za otroka do Tunisu. Tam obrátil svým slovem a příkladem nejprve mohamedánskou ženu svého pána, pak i mohamedánského pána samého. Uniknuv s ním z Tunisu a nabyv svobody, šel nejprve do Říma, kde doplnil svá studia, a byl poslán pak s důležitým poselstvím na dvůr Jindřicha IV. Snadno si mohl získati na královském dvoře vlivné postavení, ale to nebylo touhou Vincencovou. Odmítl dvě bohatá beneficia, chtěje se zcela věnovati duchovní správě chudých. Aby v té věci nejednal snad podle svých choutek, učinil si předsevzetí, že se při volbě místa a působení bude vždy řídit rozkazem nebo radou svého duchovního vůdce. A tak ho vidíme, jak v živote přejímá nejrůznější úřady a místa. Tu jako farář v Clichy u Paříže a v Châtillonu reformuje a pozdvihuje pokleslé farnosti, tu působí jako vychovatel v šlechtické rodině nebo jako lidový misionář; po dlouhá léta byl superiorem v řádě jeptišek Navštívení P. Marie, od sv. Františka Saleského založených, a vrchním duchovním

správce odsouzců na královských galejích. Z poslušnosti přijal úřad almužníka královny Markéty z Valois a stal se členem státní rady pro duchovní záležitosti.

Všude sledoval jeden a týž cíl: co nejudlivěji pracovat o spáse duší a pomáhat v různých tělesných lidských bédách, jež sám z vlastní zkušenosti poznal a zažil. Jeho činnost se vztahuje na všechny, kdo nějak pomoci potřebují. Chodí do nemocnice, vyhledává neznámé a ostýchavé chudé v podzemních a podkrovních příbytcích, stará se o vězně, odsouzence na galejích, o malomocné, o starce a stařeny, veřejné žebráky, padlé ženy, sirotky a mrzáky. Ale věděl dobře, že by toto charitativní působení mělo málo ceny, kdyby bylo jen příležitostné a nahodilé; proto snažil se charitu organisovat a vytvořit trvalé charitativní instituce. Byl nepřitelem násilného a schematického způsobu dobročinnosti. Proto byl proti státním ústavám charitativním, jimiž měla být charita zmonopolisována a privátní dobročinnost znemožněna. Vůbec nepřál zevnějškosti, nýbrž hleděl na vnitřního ducha. Řeholním sestřím od něho založeným měly být klášterem nemocnice a ulice, klausurou bázeň Boží, závojem zbožnost, mříží poslušnost. Kongregace kněží jím založená neskládá vlastních řeholních slibů. Při všech svých podnicích, velmi praktických a časových (jako byl mimo jiné na př. pracovní dům pro žebráky) postupoval klidně a s rozvahou, má zásadu nepočínati s dílem, dokud je pro ně příliš nadšen. Vytvořil své veliké instituce, aniž by měl přímý úmysl, něco nového a velikého založiti. Milosrdné sestry jím založené vznikly z dobročinného spolku paní a dívek a světoznámý spolek sv. Vincence z podobného sdružení mužů. K založení misijní kongregace kněží sv. Vincence (lazaristé podle původního sídla v domě pro malomocné u sv. Lazara v Paříži; potvrz. 1624) dán byl podnět tím, že světec si přibral několik světských kněží ke konání lidových misí a připravoval je na to instrukcemi a exerciciemi. Bylť při vši své snaze o tělesnou pomoc přesvědčen, že hlavní prostředky apoštolského působení musí být duchovní a že první podmínkou mravního povznesení lidu je hodný, apoštolský klérus. Proto konal lidové misie, proto založil první chlapecký seminář ve Francii, pořádal exercicie pro kandidáty svěcení a kněze, shromažďoval kněze k častějším duchovním poradám nebo konferencím.

Taková obsáhlá a pronikavá činnost apoštolská předpokládala ovšem velikou lásku, moudrost, pokoru, trpělivost, zbožnost. Sv. Vincenc měl lásku k bližnímu skutečně heroickou. Vídá, že jeden jeho přítel je trápen pochybnostmi proti víře, vyprosil si od Pána Boha, aby byl tento kříž příteli odňat a vložen na jeho bedra. Jindy se dal na celý rok na místě galejního odsouzence připoutati na loď k veslu. Pro jeho moudrost brali ho na radu i vysoce postavené osoby a byl často zván na královský dvůr. Ale ani v nejmenším nepoužil tohoto vlivu, aby si pro sebe nebo své kongregace vyžádal nějakého vyznamenání nebo hmotné výhody. Zůstal i při svých vlivných úřadech ve své bídné světničce a z milionů, které procházely jeho rukama pro chudé, nepodřel si ani haléře. Povahou prudký a k zlosti náchylný dosáhl rozhodnou vůlí a milostí neobyčejné mírnosti; nic jej z klidu nevyrušilo a ke všem projevoval laskavost. Velkou trpělivost a heroickou lásku ukázal zejména za válek, které tehda tolik béd Francii přinesly. Proti jansenistům a jiným nepřátelům Církve byl přísný. Proto jak jej s jedné strany věřící věrní milovali a almužnami zanášeli, tak zase mu nepřátelé působili steré úklady.

Také Pán Bůh jej navštěvoval utrpením: po celý život byl vlastně churav, zvláště v posledních letech trpěl mnoho zimnicí a velikými bolestmi v nohou. Všecko snášel s příkladnou odevzdaností. Při tolikerých obtížných pracích popřával si málo spánku, umrtoval se stále, tři hodiny denně klečival před nejsvatější Svátostí, hodinky se modlil kleče. Zemřel v Paříži dne 27. září 1660. Posledními jeho slovy byla nedokončená věta: „Důvěřuji. Kdo počal dílo dobré...“ Jeho tělo jest nyní v Lutychu. R. 1729 byl od Benedikta XIII. blahořečen, r. 1737 od Klimenta XII. svatořečen. Lev XIII. ustanovil jej r. 1888 patronem všech dobročinných spolků.

Rozjímání 36.

1. průprava: Představme si sv. Vincence, jak se sklání s milosrdnou láskou k nemocným, žebrákům, opuštěným dětem, kteří jej obklopují.

2. průprava: Modleme se za milost, abychom aspoň nějak mohli napodobovati jeho milosrdnou lásku.

1. Pán Bůh připravuje sv. Vincence docela zvláštní, podivuhodnou prozřetelností k úkolům, k nimž jej určil. Doma a za studií zakouší bídu a hlad; sotva vysvěcen jest zajat, do ciziny odveden a musí konati nízké otrocké práce. Bůh ho vede na nejrozličnější místa a mezi nejrozličnější třídy lidí od nejpouštěnějších a nejbídnějších ubožáků až k nejvyšším kruhům společnosti. Pán Bůh chtěl, aby Vincenc poznal všechny způsoby tělesné i duševní bídy lidské a aby sám na sobě zakusil účinky těchto béd. Tak se mohl státi heroickým apoštolem lásky křesťanské, organisátorem charity, tvůrcem velikých charitativních institucí. Vytvořil vlastně tato veliká díla ani nechtě, nemaje přímého úmyslu, něco mimořádného založiti; konal jenom den ze dne, co mu povinnost křesťanské lásky ukládala.

a) Podivujme se této velemoudré prozřetelnosti Boží v životě světcově, poděkujme za ni Pánu Bohu a děkujme z celého srdce za všechno dobré, co sv. Vincenc sám za svého života vykonal a co nyní konají kongregace a spolky jím založené pro Boha a blaho lidstva.

b) Přemýšlejme, jak i nás Pán Bůh vedl do různých okolností a na různá místa, jak nám dával poznati neštěstí a bídy lidské, kolik příležitosti ke konání dobrého nám poskytl, jak nás zkoušel křížem a pokořením k našemu duchovnímu prospěchu, aby nás lépe usebopnil k duchovní pomoci pro druhé. Děkujme Pánu Bohu za všechno to a zkoumejme se, zdali jsme se na svůj život vždy dívali ve světle této prozřetelnosti Boží a jak jsme těchto zevnějších milostí používali.

c) Sv. Vincenc neměl vlastně jiného úmyslu, než odpomoci vždy těm bédám, které na místě svého působení našel nebo na které jej prozřetelnost Boží upozorňovala. Bůh pak vše tak řídil a všemu tak žehnal, že světec téměř bezděky vytvořil veliká a trvalá díla křesťanské charity. Konejme každý bedlivě povinnosti svého stavu, činně dobře na místě, kam nás Bůh postavil, tak můžeme i my, jestliže je to vůle Boží, vykonalí veliké věci.

2. Sv. Vincenc jest jedním z nejkrásnějších vzorů a největších apoštolů křesťanské charity. Jako svatý a horlivý kněz hořel touhou po spáse duší, ale poznával, že nenalezneme k mnohým duším přístupu, neprokážeme-li jim nejprve tělesné milosrdenství. Jeho dobročinnost byla všeobecná, vztahovala se na všechny třídy a druhy lidí potřebných. Hlavní zásluha jeho jest, že dovedl katolickou charitu organisovati a vytvořiti nové trvalé charitativní organismy. Význačnou známkou jeho charity a dobročinnosti jest, že je niterní, zcela nadpřirozeně založená, ne pouze zevnějšková. Miluje bližní pro Krista, pomáhá jim, aby duše jejich spasil, sám žije vnitřní, nadpřirozený, dokonalý život a takový život žádá od kongregací a spolků, jež zakládá. Věda, že by veškero charitativní a apoštolské působení nemělo trvání, kdyby klerus nebyl nesen nadpřirozeným duchem apoštolským, stará se exerciciemi a duchovními konferencemi o jeho povznesení a semináři o jeho dorost.

a) Naším úkolem jest, spasiti duše věřících. I my poznáváme ze zkušenosti, že cesta k srdci vede často přes žaludek a že chceme-li účinně pastorovati, musíme také konati skutky milosrdenství. Ostatně už tolik bídy, již kolem sebe vidíme, musí nás povzbuditi k soustrastné, účinné lásce. Jistě nalezneme každý z nás ve své farnosti, svém působišti, svém okolí téměř všechny druhy a třídy ubožáků, na něž se vztahovala dobročinnost sv. Vincence. Co jsme pro ně dosud učinili a co chceme činiti v budoucnosti?

b) Má-li dobročinnost a charita býti účinná, musí býti dobře organisována. Přemítejme v meditaci, co v té příčině ještě v našem působišti chybí. Ale i nejskvělejší organisace charitativní by byly málo plodné, kdyby nebyly nesený a proniknuty nadpřirozeným duchem. Konáme vše pro Krista a pro spásu duší? Jest naše zevnější činnost křesťanského milosrdenství výronem vnitřního dokonalého života?

c) Horlivá péče Vincencova o povznesení kléru a o kněžský dorost nás povzbuzuje, abychom se stále zdokonalovali a podle možnosti k tomu přispívali, by počet hodných, dokonalých kněží stále rostl. Používejme zvláště dvou prostředků zdokonalování sv. Vincencem doporučovaných: exercicií a duchovních rozmluv; příkladem a slovem působme příležitostně zvláště na mladší spolubratry, modlitbou a příkladem a možno-li i výběrem schopných hochů a jejich dobrou výchovou pečujme o zdatný kněžský dorost.

3. Podivuhodná a požehnaná charitativní činnost sv. Vincence předpokládala heroické ctnosti, zejména velikou, ohnivou lásku k bližnímu, hlubokou pokoru, andělskou trpělivost, dětinou zbožnost. Nemůžeme v jednom rozjímání o všech ctnostech světcových uvažovati. Rozjímejme aspoň o dvou: o jeho heroické lásce a hluboké pokoře. Láska byla a zůstala nejvýznačnější vlastností našeho světce od prvních let dětství, kdy se dělí s chudřasem o svou skývu, až do posledního jeho slova: „Kdo počal dílo dobré...“ A byla to láska heroická. Modlí se, aby Bůh naň poslal pochybnosti, jimiž jeho bližní je trápen, dává se řetězy spoutati místo odsouzení. Veliká je jeho pokora. Bázní se chvěje při první oběti mše svaté, považuje se za nehodna, přízně dvora královského a vysokých úřadů ani v nejmenším nepoužívá, aby si získal pocty, zůstává ve svém chudičkém příbytku, s největší odevzdaností snáší pokoření od nepřátel, s hlubokou pokorou se sklání i k nejopovrženějším tohoto světa.

a) Sv. Vincenc prosí Pána Boha, aby jemu uložil veliký kříž vnitřního utrpení a odňal jej bližnímu, a já snad mám dokonce jakousi škodolibost a radost, vidím-li spolubratra v nesnázích a úzkostech. Sv. Vincenc sám se dává připnouti řetězy k veslu, aby odsouzení osvobodil, a já nemám dosti lásky, abych bližnímu osud jeho aspoň nějak ulehčil, stojí-li mě to nějakou obětí!

b) O vyprosme si od světce milost, abychom se považovali za nehodné našeho svatého úřadu, abychom se přízní tohoto světa nedali strhnouti k pýše, abychom aspoň zasloužená pokorení trpělivě snášeli. Pak budeme s pokornou láskou sloužiti i opovrženým a nízkým.

Oremus:

Deus qui ad evangelizandum pauperibus, et ecclesiastici ordinis decorem promovendum, beatum Vincentium apostolica virtute roborasti: praesta quaesumus; ut cuius pia merita veneramur virtutum quoque instruamur exemplis. Per Dominum nostrum.

XXXVII. Sv. Jakub Starší, apoštol. (25. července.)

Jakub Starší nebo Větší (na rozdíl od Mladšího nebo Menšího, syna Kleofášova) byl syn rybáře Zebedea a matky Salomy, bratr Jana Evangelisty. Jana povolal Kristus Pán hned na počátku svého veřejného vystoupení zároveň s Ondřejem, Petrem, Filipem a Natanaelem za učedníky, ale dovolil jim zůstat ještě nějaký čas při zaměstnání rybářském. Po nedlouhé době povolal k stálému následování nejprve Petra a Ondřeje; poté „podešel maličko odtud spatřil jiné dva bratry, Jakuba syna Zebedeova, a Jana, bratra jeho, na lodi se Zebedeem, otcem jejich, ani spravují síť. A hned je povolal; oni pak zanechavše otce svého Zebedea na lodi a nájemníky, odešli za ním“. (Mt. 4, 21, 22; Mk. 1, 19, 20.) Když si zanedlouho Pán Ježíš vyvolil ze svých učedníků k zvláštní službě dvanácte apoštolů, byli také Jan s Jakubem mezi nimi, i dal jim pro jejich ohnivou povahu a výmluvnost jméno Boanerges, to jest „synové hromu“ (Mk. 3, 17). Projevovali skutečně ohnivou horlivost, z počátku až upřílišenou. Jednou chtěl se Pán Ježíš na cestě do Jerusalema zastavit a odpočinouti si v jednom městě samařském, ale tam jej nechtěli přijmouti. Jakub a Jan se rozhorlili a pravili: „Pane, chceš-li, abychom řekli, by oheň sestoupil s nebe a je zahubil?“ Pán Ježíš je pokáral právě: „Nevíte, čího ducha jste. Syn člověka nepřišel duše zahubit, nýbrž spasit.“ (Lk. 9, 51-56.) Jakub patřil s Petrem a Janem k apoštolům Mistrovi zvláště milým, které častěji vyznamenával před druhými. Oni byli přítomni při zázračném uzdravení tchyně Petrovy (Mk. 1, 29-31); jedině jim dovolil vejíti k zemřelé dcerušce Jairově a býti svědky zázraku jejího vzkříšení (Mk. 5, 37; Lk. 8, 51); je vzal s sebou na horu Tábor a proměnil se před nimi (Mt. 17, 1; Mk. 9, 1; Lk. 9, 28). Oni měli býti též svědky jeho smrtelné úzkosti v zahradě getsemanské (Mt. 26, 37; Mk. 14, 33).

Jako ostatní apoštolové tak i Jakub a Jan neměli za života Krista Pána pravého pojmu o království Kristově, a ještě méně chápala povahu jeho matka jejich Salome, domnívající se, že to bude říše pozemská se světskými hodnostmi. Jednoho dne přistoupila před Krista Pána a prosila ho: „Řekni, aby tito dva synové moji seděli v tvém království jeden na pravici a jeden na levici tvé.“ Ježíš odpověděl: „Nevíte, zač prosíte. Můžete-li pít kalich, který já budu pít?“ Oni odpověděli: „Můžeme.“ Ježíš pak řekl jim: „Kalich můj, který já piji, sice pít budete, ale seděti na pravici mé nebo na levici není mé dáti vám, ale kterýmž je připraveno od Otce mého.“ Tím Pán Ježíš naznačil, že konec konců náš celý osud a naše povolání záleží na vůli Boží, který od věků určuje cesty naše a dává všechny milosti. Druzí apoštolové se rozmrzeli na oba bratry a jejich matku, viníce je ze ctižádostivých záměrů. Pán Ježíš použil této příležitosti, aby je důtklivě povzbudil k pokoře. Pravil mimo jiné, že v jeho království ten, který je nad druhými, má býti jejich sluhou, když i sám Syn Boží nepřišel, aby si dal sloužiti, nýbrž aby sloužil. (Mt. 20, 26-28; Mk. 10, 35-45.)

Po seslání Ducha sv. působil sv. Jakub velmi horlivě v Judsku a Samaří. Je pravděpodobné, že se jeho horlivost neomezila na hranice Palestiny, třebaže se nedá dokázatí zbožné podání, podle něhož kázal evangelium nějaký čas i ve Španělsku. Židé jerusalemské planuli nenávistí proti Jakobovi, hlásajícímu s takovým ohněm a tak neohroženě Krista, Herodes Agrippa, vnuk Herodesa Velikého, tehda tetrarcha v Palestině s titulem královským, dal apoštola jíti a na smrt odsouditi, aby se zalíbil židům. Vypravuje se, že se farizej Josiáš, který Jakuba vedl na popraviště, vida jeho radostnou ochotu trpět pro Krista a zázrak od něho cestou na smrt učiněný, obrátil a prosil apoštola za odpuštění. Apoštol jej s velikou láskou objal a dal mu políbení pokoje. I byl také Josiáš odsouzen na smrt a oba dva r. 42 p. Kr. popraveni.

Tělo sv. Jakuba bylo později převezeno do Kompostelly ve Španělsku. Kompostella je od té doby jedno z nejslavnějších poutních míst, kamž i staří Čechové rádi putovali. Pětadvacátý červenec je den přenášení sv. ostatků do Kompostelly.

Rozjímání 37.

1. průprava: Vizme sv. Jakuba, jak objímá svého nepřítele a pronásledovatele.

2. průprava: Vyprosme si jeho přímlovou hodně mnoho apoštolské lásky.

1. Ve své odpovědi k matce Jakobově, žádající pro své syny čestná místa, naznačuje Pán Ježíš poslední důvod každého povolání, povolání k víře a milosti, povolání k apoštolátu, povolání k věčné slávě. Je to všemohoucí vůle Boží, je to předurčení nekonečně mocného, vševědoucího, ale též nekonečně dobrého Pána Boha. „Seděti na pravici nebo na levici mé není mé, dáti vám, ale kterýmž jest připraveno od Otce mého.“ Tak povolal Bůh od věků i Jakuba, kterého Pán Ježíš v době od prozřetelnosti Boží určené vyvolil za svého učedníka. Jako při jiných povoláních apoštolských navázal i tu Kristus Pán na nějakou přirozenou vlastnost a naznačil tím zároveň, čeho si od tohoto apoštola zvláště přeje. Jméno „Boanerges“ označuje jeho ohnivou povahu a výmluvnost. Kristus Pán, jmenovav tak Jakuba, projevil přání, aby se zvláštní výmluvností a horlivostí rozšiřoval jeho království.

a) Také celý můj život a všechny mé kroky řídí všemohoucí prozřetelnost Boží. Celý můj život s jeho osudy, doba, do níž můj život spadá, délka života, povolání k víře, povolání k stavu kněžskému, všechny milosti a konečně má věčná spása záležejí konec konců na předurčení Božím. Jak se musím hluboko pokoriti před svým věčným Pánem a Tvůrcem, od něhož všecko mám a na němž naprosto závisím! Ale jak musím tomuto nekonečně dobrému Pánu a Tvůrci vroucně děkovati za všechny milosti, zvláště za nezasloužené povolání k víře a ke kněžství, jak bedlivě se musím snažiti, abych všech těchto milostí co nejlépe použil!

b) I u mne navázalo povolání Boží asi na nějakou přirozenou dobrou vlastnost, a také u mne měl Pán Bůh při povolání nějaký zvláštní úmysl, chtěje, abych pracoval na rozšíření jeho království v nějakém určitém směru. Chci přemýšleti, která vlastnost to asi byla a čeho si Pán Bůh zvláště ode mne přeje, abych se v tomto směru zdokonaloval a úmysly Boží věrně plnil.

2. Pán Bůh udílí apoštolským povoláním velikou milost, ale ukládá též vážné povinnosti. Dají se uvést na dvě hlavní: apoštol musí býti nezištný, nesmí hledati svého prospěchu, pohodlí, marné cti a chvály; a apoštol musí býti horlivý, musí vším úsilím pracovati pro Krista a pro duše. Sv. Jakub hned na první volání Kristovo opustil všecko, co měl: loď, síť, nájemníky i vlastního otce. Ale v jeho srdci, vlastně spíše v srdci jeho matky, zůstala ještě jedna pozemská náklonnost, touha po cti a vyznamenání. Pán Ježíš jej poučuje, že údělem apoštola zde na zemi nejsou pozemské počty, nýbrž kalich utrpení. V nebi ovšem jej čeká veliká oslava, ale její způsob a stupeň záleží především na předurčení Božím. Neobyčejná horlivost apoštolova je naznačena jeho jménem. Že skutečně planul velikou horlivostí pro Krista a jeho říši, o tom svědčí nenávisť zatvrzelých židů proti němu. Že jej horlivost vedla do Španěl, nedá se sice s jistotou dokázati, ale velmi pravděpodobno jest, že se jeho apoštolské srdce nespokojilo úzkými hranicemi rodné země. Před příchodem Ducha svatého neměla jeho horlivost vždy pravých mezí. Žádal si, aby oheň a síra strávily nevděčné město samařské. Proto jej Pán Ježíš pokáral. Po seslání Ducha sv. byla jeho horlivost osvěcena a proniknuta svatou moudrostí. Základem této horlivosti byla všeobsáhlá, účinná, nadpřirozená láska k bližnímu. Ukázal ji zejména před svou smrtí. Svému nepříteli nejenom ihned odpouští, nýbrž s láskou jej objímá a líbá.

a) Ani špetku ducha apoštolského by neměl a velmi by se ve svých nadějích zklamal ten, který by svaté kněžství vyvolil jenom pro hmotné zaopatření nebo aby měl pohodlný život. Ale ani ten kněz nemá pravého, čistého úmyslu apoštolského, který nehledá sice zisku a nevyhýbá se námahám za věc Kristovu, ale touží nezřízeně po počtách a vyznamenáních. Musíme-li si něco podobného vytýkati, vzpomeňme si na vážné napomenutí Pána Ježíše matce sv. Jakuba a mysleme na to, že jenom tehdy budeme míti pravé pozeňání, bude-li náš úmysl zcela čistý.

b) Máme jistě všichni dobrý úmysl, pracovati horlivě na vinici Páně. Ale není snad i naše horlivost příliš ukvapená? Zkoumejme, které jsou příčiny takové nezdravé horlivosti. Bývá to někdy nedostatek zkušenosti, že neznáme dosti pravé potřeby lidu a jeho nestálost. Hledejme rádi poučení u spolubratří a učme se vlastní zkušeností. Jiná příčina je naše netrpělivost, která by nejraději hned viděla ovoce činnosti. Nezapomínejme, že se i v duchovním životě a v pastoraci musí všecko organicky vyvíjeti. Konečně bývá příčinou naše skrytá pýcha a ješitnost, která příliš na vlastní síly spoléhá a vlastní chvály hledá. Musíme býti přesvědčeni, že první a hlavní věc je milost a pozeňání Boží, a že ty budou tím jistější, čím pokornější budeme a čím méně budeme hledati své vlastní cti.

3. Mistr žádá mnoho od svého apoštola, ale odměňuje jej s velikou štedrostí. Sv. Jakub smí býti svědkem velikých

zázraků Kristových, okamžitého uzdravení tchyně Petrovy, vzkříšení dcery Jairovy, proměnění Páně. Při proměnění Páně dostalo se mu takové veliké, v pravdě nebeské útěchy, že mu to bylo posilou po celý život. Ale právě proto, že je Mistru tak milý a že jest od něho tolik vyznamenáván, žádá od něho Spasitel též, aby pro něho trpěl. Předpovídá mu, že bude pít z hořkého jeho kalicha, a činí jej proto svědkem svého hořkého utrpení a bolestného pokoření v zahradě getsemanské.

a) Nezakusili jsme i my a nezakoušíme stále této štědrosti božského Mistra? I my jsme viděli zázraky jeho milosti v duši naší a v duších jiných působené. Často nás Pán posílil svou sladkou nebeskou útěchou. Děkujeme mu za to v rozjímání vroucně; žijme tak, abychom byli vždy útěchy jeho hodni, ale zůstávejme i v útěše pokorní a nedejme se jí svést, abychom povolovali v horlivosti.

b) I naším údělem jest pít z kalicha Kristova. Už obyčejný denní život se svými povinnostmi a obtížemi jest účastí v tomto kalichu. Ale třeba být připravenu i na trpké chvíle getsemanského utrpení a pokoření. Naší útěchou a posilou při tom budiž, že je to vždy kalich Páně. On sám jej posílá a sám z něho první pil.

Oremus:

Esto, Domine, plebi tuae sanctificator et custos: ut Apostoli tui Jacobi munita praesidiis, et conversatione tibi placeat, et secura mente deserviat. Per Dominum nostrum.

XXXVIII. Sv. Ignác z Loyoly, zakladatel Tovaryšstva Ježíšova. (31. července.)

Ignác (vl. Innigo, Enecho) narodil se 1491 jako nejmladší z 13 dětí rytířské rodiny na zámku Loyola blízko městečka Aspeitie v baské provincii Guipuzcoa ve Španělsku. Ačkoli byl z rodiny šlechtické, nepožíval v mládí vyššího vzdělání; naučil se toliko čísti a psát. Stal se panošem na královském dvoře a vyvolil si pak službu vojenskou. Mladý rytíř lepe postavy a uhlazených dvorních mravů měl sice řadu dobrých a ušlechtilých vlastností: zmužilost a vytrvalost v přemáhání obtíží a nebezpečí, umění jednati s lidmi, odpor proti rouhání a úctu k svatým věcem, velkodušnost a štědrost; ale při tom byl ješitný, dbal příliš o svůj zevnějšek a do 30. roku věku svého vedl lehkomyšlný život tehdejšího rytířstva. Při obléhání tvrze Pampelony, již si proti mínění ostatních důstojníků umínil hájiti až do krajnosti, byla mu dne 21. května 1521 rozdrvena noha. Dlouho byl upoután na lůžko. O jeho zmužilosti svědčí, že po prvé operaci, při níž nesprávným položením kostí byla noha znetvořena, chtěl, nedbaje hrozných bolestí, aby kosti novou operací byly znovu od sebe odtrženy a spojeny. Prál si na lůžku něco čísti. Poněvadž ničeho jiného nebylo, dalí mu Život Krista Pána a Životy svatých. Tato četba odvrátila Ignáce od světa a dala mu poznati velikost služby věčného Krále. Zároveň tak ve své nemoci poznal důležitá pro duchovní život pravidla o rozeznávání duchů, později od něho v knížce Exercií tak mistrně podaná. Umínil si pevně po příkladě svatých učiniti pro Krista něco velikého; myslel buď na nějaký přísný řád nebo na apoštolskou činnost mezi nevěřícími v Palestině. V nemoci se mu zjevila Matka Boží. Od té doby měl dar andělské čistoty.

Vykonav po delší přípravě generální zpověď na slavném poutním místě Montserratu, probděl tam v modlitbách celou noc před obrazem Matky Boží, zavěsil tam pak svůj meč a dav almužnou svůj rytířský oděv, odebral se v žebráckém šatě nejprve do Barcelony, pak do Manresy, kde žil život tuhého pokání. Byl zkoušen od Pána Boha vnitřními úzkostmi, které zmizely, když se v poslušnosti poddal duchovnímu vůdci. Dostalo se mu neobyčejných osvěcení a omilostnění, takže už tehda, v theologii i jiných vědách naprosto neučený, složil v podstatě zlatou knížku Duchovních cvičení. R. 1523 odebral se přes Řím do Palestiny. Na cestě se jeví jednak jeho veliká láska k chudobě, jednak zcela zvláštní prozřetelnost Boží. Rozdává i to málo peněz, které mu byly dány almužnou na cestu, aby se zcela odevzdal do prozřetelnosti Boží; z dvou lodí zvolí si menší a chatrnější a právě druhá, větší a pevnější, na cestě zahynula; ze tří lodí z Palestiny vypluvších dochází šťastně jen ta, na níž byl Ignác. Srdce jeho plálo touhou, působiti v Palestině, ale na rozkaz provinciála františkánů se odebrá hned zpět.

Ignác poznal, že pronikavá apoštolská činnost není možná bez řádných studií; a tak počal r. 1524 v Barceloně s 33 lety latinská studia. Ukazuje tu neobyčejnou pokoru, nestydě se seděti s malými chlapci v lavici a prose snažně svého učitele, aby ho káral za chyby; železnou vytrvalostí přemáhá klamy a svody zlého ducha, odvracejícího pod záminkou duchovního života od studií. Po té počal studia filosofická v Alkale a Salamance. Tam mu bylo snášeti pronásledování některých upřílišených inkvizitorů. Byl několikrát obžalován a uvržen do vězení. Jednou mohl z vězení snadno utéci a všichni spoluvězni této příležitosti použili, Ignác však zůstal z poslušnosti ve vězení.

R. 1528-36 byl sv. Ignác v Paříži, kde doplňoval klasická a filosofická a konal theologická studia. Věnoval se celou duší studiím, ale působil při tom též horlivě apoštolsky. Známý jsou některé epizody. Aby přivedl k pokání cizoložníka, koná tuhé pokání a vrhá se v zimě do studené vody. Aby získal lehkomyšlného kněze, koná u něho pokorně životní zpověď. Svému krajanu, který s ním bydlel v jedné světnici a okradl jej, odplácí tím, že koná k němu později těžce onemocnělému dlouhou cestu, aby jej potěšil a povzbudil. V Paříži získal sv. Ignác sedm druhů a zasvětil se s nimi dne 15. srpna 1534 na Montmartru Bohu sliby. Po skončených studiích musil se sv. Ignác pro porušené zdraví vrátiti na čas do Španěl, kde velmi horlivě apoštolsky působil.

R. 1536 odebral se sv. Ignác se svými druhy do Benátek, odkud se chtěli plavit do Palestiny, aby tam pracovali mezi nevěřícími, anebo kdyby do roka nebylo žádné příležitosti k odplutí, dát se úplně ve službě sv. Stolice. Zde byl sv. Ignác vysvěcen na kněze (1536), ale první mši svatou sloužil z pokory teprve za rok. Boží prozřetelnost všecko tak řídí, že odplutí je nemožno a sv. Ignác zamíří se svými druhy do Říma. Na cestě se zjevil sv. Ignáci Spasitel (ve Stortě nedaleko Říma) se slovy: „V Římě vám budu přízniv“. Pravda slov se brzy ukázala. Sv. Ignác chtěl založiti novou řeholní společnost s cílem apoštolským co možná nejrozsáhlejší. Měla napodobovati co nejvěrněji osobu, životní úkol a způsob života Krista Pána, býti semknuta největším soustředěním sil a poslušností pod vrchní autoritou v naprosté oddanosti k apoštolskému Stolci, pracovati všemi vhodnými prostředky o spáse duší. V Římě nepřáli zakládání nových řádů, zvláště kardinál Guidiccioni, jemuž záležitost byla dána k prozkoumání, je proti novým řeholím. Ale milostí Boží mínění své změnil papež Pavel III. sám prohlásil, že se v založení Tovaryšstva jeví prst Boží.

Dne 27. září 1540 bylo Tovaryšstvo schváleno a dne 21. dubna 1541 složili první členové sliby v basilice sv. Pavla. Sv. Ignác byl zvolen generálem, ačkoli se ve své pokoře zpěchoval a i později se chtěl vzdáti, podvolil se však na slovo duchovního vůdce. Řídil Tovaryšstvo s velikou obezřetností a sepsal mistrnou Ústavu; jinak všude ustupoval do pozadí, ukazuje ve všem úplnou indiferenci a odevzdanost do vůle Boží. Když byl zvolen papežem Pavel IV., kterého měli za méně nakloněného Tovaryšstvu, sklání v poslušnosti hlavu a praví, že kdyby Tovaryšstvo, tehdež už utěšeně kvetající, z dopuštění Božího bylo zrušeno, že by se po krátké modlitbě za čtvrt hodiny uklidnil úplně. Působil v Římě s velikou horlivostí. Taková byla jeho horlivost o spáse duší, že pravil: „Kdyby mi bylo dáno vyvoliti, raději bych v nejistotě své spásy ještě pracoval, než hned do nebe vešel.“ Zemřel 31. července 1556; r. 1609 byl blahorečen, r. 1622 svatořečen, Pius XI. jej ustanovil (1922) patronem duchovních cvičení.

Rozjímání 38.

1. průprava: Vizme svatého Ignáce, držícího v ruce Ústavu svatého Tovaryšstva s nápisem: „Všecko k větší slávě Boží.“

2. průprava: Modleme se, abychom ho napodobovali v jeho horlivosti o čest a slávu Boží.

1. Nejvýznačnějším rysem povahy Ignácovy jest jeho důsledná rozhodnost a vytrvalost ve sledování poznaného cíle a jeho velkodušnost tíhnoucí k velikým metám; obé však je spojeno s moudrou obezřetností a praktickým smyslem v provádění pojatých plánů. Jakmile sv. Ignác poznal nutnost, velikost a krásu služby Boží, zasvětil se zcela a navždy svému věčnému Králi; od té doby náležela každá žilka jeho bytosti, každý okamžik jeho života této vznešené službě. A nechce se v této službě a v tomto boji za věc Kristovu spokojiti pouze úlohou obyčejného vojáka, nýbrž chce se vyznamenati a konati pro svého Mistra a Krále veliké věci. Ze začátku hledí se mu zalíbiti neobyčejnými zevnějšími kajícnostmi. Poznav, že více může k jeho cti a slávě vykonati prací o spáse duší, počíná dalekosáhlý a všestranný apoštolát. Zakládá nový apoštolský řád s cílem a prostředky co možná nejvšeobecnějšími, chce v něm míti šik, který by se statečně vrhal v nejprudší a nejnebezpečnější bitvy. Při všem tom není v provádění plánů nijak ukvapený, nýbrž ukazuje velmi praktický smysl a moudrou obezřetnost. Podnikaje nějaké dílo uvažuje nejprve všechny okolnosti, vyčkává příznivé doby, spokojuje se s věcmi dosažitelnými, dává přednost dílům menším, ale jistějším před velikými, ale nejistými, dobru všeobecnému před dobrem soukromým.

a) Víme, že Bůh je naším Tvůrcem a Pánem, jemuž jsme povinni sloužiti, a zasvětili jsme se dobrovolně zvláštní službě Ježíše Krista. Ale pohlédneme-li na minulý život, musíme snad se zahanbením doznati, že náležel více světu než Bohu a Kristu Pánu. Kéž věnujeme aspoň nyní všechny naše síly a vlohy a všechny okamžiky života službě věčného Krále!

b) Vidíme a slyšíme, jak zimničně pracují nepřátelé říše Kristovy, pozorujeme snad i v nejbližším okolí jejich úspěchy. A my bychom se při tom spokojovali, vykonáme-li to, co je naprosto nutné, hrozíce se každé větší oběti pro Krista? Umiňme si po příkladě sv. Ignáce, konati velkodušně, každý podle svého postavení a okolností, veliké věci

ke cti a slávě Boží a budme ochotni i k větším obětem, kde toho věc Kristova žádá.

c) Nesmí ovšem naše horlivost býti ukvapená a nerozumná. Vyprosme si proto od našeho světce něco z jeho klidné rozvahy a moudré obezřetnosti. Nezáleží právě na tom, aby se nějaké dílo rychle uskutečnilo nebo bylo na venek okázalé, nýbrž hlavně na tom, aby bylo solidně založeno a neslo trvalé ovoce.

2. Sv. Ignác věděl dobře, že jedinou zcela jistou cestou jak v duchovním životě tak v apoštolském působení jest dokonalá poslušnost k těm, kteří stojí na místě Božím. Proto byl sám mužem naprosté poslušnosti a tento rys dokonalé poslušnosti vtiskl také svému Tovaryšstvu. V Manrese podrobuje se ochotně proti svému vlastnímu úsudku duchovnímu vůdci, z poslušnosti k duchovnímu vůdci podržuje úřad generála, ačkoliv se k němu považuje za neschopného, z poslušnosti vzdává se v Palestině své zamilované myšlenky, pracovati tam o obrácení nevěřících. Ačkoli nespravedlivě uvězněn může utéci, zůstává v žaláři z poslušnosti k autoritě. Byl by býval s odevzdaností a klidem přijal i zrušení svého životního díla, Tovaryšstva, kdyby tak byla kázala poslušnost. Řekl, že nevdává, předčí-li jiné řády Tovaryšstvo v kajícnostech a jiných věcech, jenom když řád bude nad jiné vynikati poslušností. Vskutku lze si sotva myslet vyššího ideálu poslušnosti, než jest ten, který předkládá svým synům sv. Ignác ve své Ústavě. Mají viděti v představených samého Krista Pána, mají býti v rukou představených jako starcova hůl, která slouží tomu, kdo ji drží v ruce, mají ochotně, statečně, s povinnou pokorou, s velikou rychlostí, duchovní radostí a vytrvalostí poslouchati nejenom každého rozkazu, nýbrž i každého pokynu; mají nejenom svou vůli, nýbrž i svůj úsudek s vůlí a úsudkem představených srovnávati.

a) Kolik dobrého by bývalo vykonáno, jak by království Kristovo rozkvétalo, kdyby byli všichni ti, které jsme zpovídali, jimž jsme byli duchovními vůdci, vždycky uposlechli našich rozkazů a rad. A kde bychom sami mohli nyní býti na cestě dokonalosti, kdybychom se vždycky co nejsvědomitěji řídili předpisy a napomináními svých duchovních vůdců! Hleďme to aspoň nyní napravit, Poslouchejme jejich hlasu jako hlasu samého Krista Pána, radme se s nimi v každé důležitější záležitosti, řiďme se jejich rozhodnutími, napomenutími, radami.

b) Kéž je naše poslušnost aspoň v něčem podobná ideálu sv. Ignácem nastíněnému. Nepohlížejme na představeného pouze jako na člověka s jeho slabostmi, nýbrž vizme v něm zástupce Božího, nekritisujeme nařízení představených a hleďme nejenom vůli, nýbrž i úsudek s vůlí a úsudkem jejich srovnávati.

3. Kořenem, z něhož vyrůstala rozhodná, vytrvalá a velkodušná horlivost sv. Ignáce a vůbec všechny jeho ctnosti, byla ohnivá láska ke Kristu Pánu. Byl spojen s Kristem Pánem láskou opravdového přátelství. Přátelství vznikává mezi dušemi sobě podobnými, a přátelé se snaží, aby se stále více sobě připodobňovali. Praví přátelé sdělují si nezištně všechna svá dobra. Sv. Ignác usiloval o to, aby se Pánu Ježíši, jenž se z lásky stal nám po dobným ve všem mimo hřích, stával stále podobnějším, Kristus Pán jej novými a novými milostmi k sobě více a více připodobňoval. Všecko, co Ignác měl, náleželo Ježíši; jeho myšlenky, city, plány, úspěchy, o něm stále mluvil, na něho stále myslel. A také božský Mistr jej zahrnoval svými dary: vzácná zjevení ve Stortě jest jenom jedním z omilostnění, jichž se sv. Ignáci dostalo. Ale Ignác se nespokojoval pouhými city a slovy; svou lásku ke Kristu Ježíši ukazoval hlavně tím, že sám sebe a své Tovaryšstvo dal zcela ve službu věčného Krále. Proto chtěl, aby se Tovaryšstvo nazývalo jménem Ježíšovým.

a) Každého kněze má spojovati s Kristem Pánem láska věrného, upřímného a něžného přátelství. Kdo je podobnější božskému Mistru a Spasiteli než kněz, kterému Kristus vtiskl při ordinaci nezrušitelným znamením podobu svého věčného kněžství, koho snaží se Kristus Pán svými milostmi stále více sobě připodobňovati, kdo je Spasiteli bližším než ten, který se s ním denně tak úzce spojuje! Kéž i naše všechny síly, myšlenky, plány, skutky náleží Kristu Ježíši; pak budeme stále více zakoušeti jeho sladké milosti.

b) I my musíme svou lásku projevovati především horlivou a neúnavnou prací pro Krista a jeho říši. Budiž naším heslem: Všecko ke cti a chvále Ježíše Krista! Pak si plně zasloužíme jméno „kněz Kristův“.

Oremus:

Deus, qui ad maiorem tui nominis gloriam propagandam, novo per beatum Ignatium subsidio militantem Ecclesiam roborasti: concede; ut eius auxilio et imitatione certantes in terris, coronari cum ipso mereamur in coelis. Per Dominum nostrum.

XXXIX. Sv. Alfons z Liguori, zakladatel kongregace redemptoristů, církevní učitel. (2. srpna.)

Vlastí sv. Alfonse Maria z Liguori jest Neapol (nar. 27. září 1696), kde otec jeho pocházející ze starého šlechtického rodu, byl náčelníkem královských galejí. Rodina byla přísně kalolická a zbožná; Alfonsa zasvětila matka už před narozením Matce Boží a denně se modlila s dětmi růženec. Kdysi hrál si malý Alfons s chlapci a jeden z nich rozhněván, že Alfons stále vyhrává, počal spílati a rouhati se. Alfons mu ihned celou výhru vrátil a šel před obraz Matky Boží odprošovat za urážku slovy chlapcovými Bohu učiněnou. V devátém roce stal se členem, mariánské družiny šlechtických chlapců. Kdž byl ještě dítětem, předpověděl o něm sv. František de Hieronymo, misionář z Tovaryšstva Ježíšova, že dosáhne vysokého věku, bude biskupem a vykoná mnoho pro Boha a Církev. Ze začátku nezdálo se, že by se toto prorockví mělo vyplniti. Alfons byl konstituace spíše slabé, nedávající naděje na velké stáří. Vzdělán byv ve všech vědách a uměních světských, klasických řečích, řečnictví, hudbě, šermování a uhlazených způsobech, nemaje již 17 let byl promován na doktora práva a dal se na dráhu právnickou, která slibovala skvělou budoucnost. Byl i jako advokát zbožný, uctíval vroucně Matku Boží, přijímal často svatě svátosti, navštěvoval nemocné, ale myslil ještě na slávu světskou. Exercicie, jež vykonal, vzbudily v něm touhu po dokonalejším životě; ale vlastní obrat v životě způsobilo Bohem mu poslané citelné pokoření. Maje hájiti důležitou při, sestavil s velikou pílí a důmyslem všechny důvody a hájil věc s neobyčejnou výmluvností. Vítězství zdálo se jisté; ale jeho protivník vytkl mu se sarkastickým úsměvem jisté malé přehlédnutí v jedné listině, kterým se celá budova jeho důkazů zřítíla. Alfons zbledl a opustil hned soudní síň se slovy: „Ó, lstivý světe, nyní jsem tě poznal“.

Od té doby dal světu a jeho slávě výhost nedbaje úsměšků svých bývalých přátel, říkajících mu, že prý se pominul smysly, ani domluv vlastního otce, stále ještě snícího o slavné světské kariéře neobyčejně nadaného syna. Ze začátku vedl doma život uzavřený a poustevnický. Byv osvícením s nebe poučen, pojal úmysl, pracovati jako kněz o spáse duší. Zavěsiv před obrazem Matky Boží právnický kord, počal studovati bohosloví. R. 1726 byl vysvěcen. Nejráději by býval vstoupil do řehole, ale na naléhání rodičů zůstal zatím knězem světským a přidal se k družině světských kněží-misionářů. Misionářoval horlivě, zejména mezi prostým lidem, jež poučoval prostými, ale důkladnými a jadrnými kázáními. Cítil však touhu po něčem vyšším. Myslel nejprve na zámořské misie. Když jej zpovědník s toho zradil, pojal r. 1732 plán, založiti vlastní misionářskou kongregaci. Začátky byly trpké. Spolubratří v tom viděli zbytečné a neuskutečnitelné dílo, družina misionářů, s níž pracoval, jej vyloučila, musil podstoupiti tuhý boj s vlastním otcem a první jeho druhové jej brzo opustili. Než brzy počala nová družina zkvétati a byla r. 1749 papežem potvrzena. Sv. Alfons předcházal svým druhům ve všem příkladem; kázal a zpovídal neúnavně, věnuje se zase zvláště prostému lidu; zbývající čas věnoval spisovatelství. Mezi jeho spisy vynikají zejména spisy z oboru mravovědy, pak ascetické knížky „Návštěvy nejsv. Svátosti“ a „Chvály mariánské“, kteréžto dvě pobožnosti mezi lidem velmi rozšiřoval. Zasvětil se Bohu zvláštním slibem, že ani okamžiku nezmaří nečinnost.

R. 1762 musil na rozkaz papeže převzít biskupství ve sv. Agatě u Neapole. Zpráva o tom pokorného řeholníka tak polekala, že omdlel. I jako biskup působil nejvíce svými prostými lidovými promluvami a žádal též od svých kněží, aby byli zběhlí zejména v katechisování. Zůstal i jako biskup představeným své kongregace a zachovával i na biskupském stolci řeholní chudobu. Chudým pomáhal jak mohl, prodal i svůj povoz a biskupský kříž. Na svou žádost byl r. 1775 biskupství zproštěn a odešel chudý, jak byl přišel, k své kongregaci.

Bůh zkoušel svého věrného služebníka ještě velikými utrpeními. Byl po celý život navštěvován různými chorobami, zvláště r. 1768 velmi těžce onemocněl a byl od té doby polovičním mrzákem. V posledních letech přicházela jedna nemoc za druhou: hnisající rána v hrtanu, že nemohl polykati, hluchota, oslepnutí a j. Ještě trpěl bylo utrpení vnitřní, veliké úzkosti a trudnomyslnost. Největším křížem Alfonsovým bylo, když byl ve vysokém stáří od svých spolubratří zbaven generalátu a když jemu a bratřím, žijícím v neapolském království, veškeren styk s ostatní kongregací, působící v papežském státě, byl zapověděn. Viděl, jak se jeho kongregace rozdělila nejprve na dva, později dokonce (po oddělení bratří na Sicílii) na tři družiny a jak se jeho životní dílo podle zdání rozpadávalo. To všecko bez jeho viny. Vinilíť ho, že při jednání s neapolskou vládou změnil svévolně stanovy kongregace a učinil ji příliš na statní moci závislou; to však učinili bez jeho vědomí důvěrníci, jeho jménem s vládou jednající. Papež sice uznával osobní nevinu Alfonsovu, ale aby se nezdálo, že nějak povoluje cezaropapismu neapolské vlády, souhlasil s opatřeními kongregace proti Alfonsovi. Sv. Alfons snášel všecko utrpení s neomezenou důvěrou v Boha a opakoval často s myslí radostnou: „Papež tak chce, je to vůle Boží“. S podobnou poslušností a odevzdaností nesl, když bylo od papeže zrušeno Tovaryšstvo Ježíšovo, jehož si velmi vážil.

Bůh odměňoval horlivost, důvěru a trpělivost světcovu četnými nadpřirozenými dary a zjevny, mezi nimi na př. zvláštním nebeským leskem, jevícím se při kázání na jeho obličej a zázračným případem bilokace. Zemřel po dlouhé nemoci 1. srpna 1787 v stáří 91 let, drže v jedné ruce kříž a v druhé růženec. R. 1816 byl blahověčen, r. 1839 zároveň se sv. Františkem de Hieronymo svatořečen, r. 1871 prohlášen za církevního učitele.

Rozjímání 39.

1. průprava: Slyšme sv. Alfonse, dávajícího vyhost světu slovy: „0, Istivý světe, nyní jsem tě poznal.“

2. průprava: Prosme za milost, abychom podle příkladu světcova pohrdali světem a sloužili Bohu.

1. Sv. František de Hieronymo předpověděl Alfonsovi, že vykoná mnoho pro Církev, bude biskupem a dožije se vysokého stáří. Životní okolnosti zdály se spíše vyplnění tohoto proroctví vylučovati. Sv. Alfons si zvolil dráhu světskou, nalézal zalíbení na světské chvále a slávě a nepomýšlel na kněžství. Později vstoupil do duchovního stavu a stal se misionářem a zakladatelem kongregace, která nepřijímá církevních hodností. Byl útlé konstituce a síly jeho byly už v mužném věku námahami a chorobami podlomeny, že nebylo přirozeně naděje na vysoký věk. A přece Pán Bůh své plány uskutečnil: sv. Alfons stal se biskupem a dožil se 91 let. K povolání k dokonalému a svatému životu působily různé okolnosti a prostředky: zbožná výchova v rodině, úcta k Panně Marii, časté přijímání svatých svátostí, duchovní cvičení neboli exercicie, skutky milosrdenství jím prokazované. Hlavní prostředek, jehož Bůh užil a který způsobil podstatný obrat v životě bylo citelné pokorení. Tak věc sama sebou velmi nemilá stala se mu největším dobrodiním.

a) Bůh vede svou prozřetelností všecky a všude k cíli, jež určil, jak v našem soukromém životě, tak v osudech národů. Neztrácejme tedy nikdy důvěry v prozřetelnost Boží, i když se nám zdá, že nepřítelé Boží vítězí a když nechápeme cest, jimiž nás Bůh vede. Snažme se jenom ve všem co nejdokonaleji podrobovati se svatě vůli Boží, která se všude a vždy vyplní.

b) Nepoučila i nás už zkušenost, že právě citelné pokorení nebo zahanbení nás přivedlo blíže k Bohu a bylo prostředkem k větší dokonalosti? A my se vyhybáme úzkostlivě pokorením, jako by to bylo veliké neštěstí! Jak si budeme počínati v budoucnosti?

2. Vizme nyní pronikavý, dalekosáhlý a požehnaný apoštolát sv. Alfonse. Věděl, že se strany lidské jest třeba především vytrvalé a neúnavné práce. Proto používal nejenom každého okamžiku co nejsvědomitěji, věnuje chvíle mezi jednotlivými zevnějšími apoštolskými pracemi spisování, nýbrž z vnuknutí Ducha sv. učinil i slib, že nikdy ani okamžiku času nezmaří. Používal všech vhodných prostředků apoštolátu, zejména zpovídání, kázání, vyučování katechismu. Při kázáních nedbal o výzdobu řečnickou, ačkoliv byl velmi výmluvný a v řečnictví vzdělán, nýbrž o prosté, ale důkladné poučování. Takový způsob kázání žádal též jako představený od svých duchovních synů a jako biskup od svých kněží. Jsa přesvědčen, že jedna z hlavních příčin mravního úpadku je nedostatek náboženského vzdělání, jal se spisovati poučná díla pro kněze a lid. Poznal, jakým mocným prostředkem nápravy a dokonalosti jest úcta k nejsv. Svátosti a P. Marii; proto šířil zvláště tyto pobožnosti. K Panně Marii lnul vroucí a dětinou úctou. Devítiletý stává se sodálem mariánským. Od mládí měl slib, modliti se denně sv. růženec, k její počtě se v sobotu postil a ani v největším horku ničeho nepil, tajemství růžence mu byla útěchou v přetěžkých dobách jeho stáří. Říkal, že jedině „Zdravas“ více váží než všecky poklady světa a jeho „Chvály mariánské“ patří k nejkrásnějším dílům o P. Marii. Úctu mariánskou měl za jeden z hlavních prostředků apoštolátu a zejména cenil velmi a šířil mariánské družiny. Na své apoštolské námahy svolával požehnání Boží svými ctnostmi mezi nimiž vynikají láska k chudobě, vroucí a hluboká zbožnost, heroická poslušnost k Církvi a její hlavě. Jeho poslušnost se zastkvěla v plné kráse ve velké zkoušce, již Bůh ke konci jeho života naň a na jeho kongregaci dopustil.

a) Pro každého člověka, zvláště pro apoštolského pracovníka má každý okamžik velikou cenu; vzdvť mnohdy na jednom okamžiku může záviseti spása nebo ztráta nějaké duše. Ó kolik času jsme už ztratili! Někdy jsme jej promarnili neužitečným sněním, zbytečnými návštěvami a rozmluvami: jindy tím, že jsme nedělali to, co bylo naší povinností, nebo konečně tím, že jsme nedbali při pracích řádného pořádku a rozdělení. Učinme si rozhodné předsevzetí, že nikdy neztratíme dobrovolně času, nýbrž že ho vždy svědomitě použijeme: vyplňujme zejména tak zvané „ztracené okamžiky“, to jest chvíle vybývající mezi jednotlivými povinnostmi úřadu, nějakou užitečnou prací.

b) I za naší doby je třeba prostých, ale důkladných a důtklivých poučování o základních pravdách náboženských. Máme dbáti při kázáních také formy a uhlazenosti, ale hlavní jest, aby byla solidně zpracována. To ovšem

předpokládá dobré vzdělání v dogmatice a Písmu svatém.

c) Úcta mariánská a zejména mariánské družiny jsou i nyní velmi mocné a účinné prostředky pastorační. O mariánských družinách platí i nyní chvála sv. Alfonsem pronesená, že jsou záchrannou archou Noemovou, tvrzí Davidovou, tisíci štíty opevněnou, a že dvacet věrných sodalů páchá dohromady méně hříchů než jeden nesodal. Jak používám tohoto tak důležitého prostředku apoštolátu?

3. Sv. Alfons zakusil na sobě v plné míře pravdu slov sv. Ignáce, že nelze nic velikého počítati, aby se svět nebouřil. Jeho rozhodnutí opustit svět, jeho kněžské povolání, založení kongregace : všecko se potkává s nesmírnými obtížemi. Pan Bůh jej zkouší i jinými velmi trpkými kříži, z nichž nejtěžší jest, když se musí na konci života dívat na zdánlivě ztroskotání svého životního díla.

a) A my bychom se domnívali, že můžeme pro Pána Boha něco velikého vykonati bez obtíží a křížů?

b) Snad se i my dožijeme neúspěchu díla, o němž jsme dlouho pracovali a jež se nám zdá podle všech známek ke cti a chvále Boží. Přijmouti pokorně a trpělivě takové pokoření jest skutkem nadmíru záslužným a často svolává požehnání na dílo naše pro budoucnost.

Oremus:

Deus, qui per beatum Alphonsum Mariam, Confessorem tuum atque Pontificem, animarum zelo succensum, Ecclesiam tuam nova prole fecundasti: quaesumus; ut eius salutaribus monitis et exemplis roborati ad te pervenire feliciter valeamus, Per Dominum nostrum.

XL. Sv. Dominik, zakladatel řádu kazatelského (Dominikánů). (4. srpna.)

Sv. Dominik (nar. 1170 v městě Calaruega, v údolí Duera španělské Kastilie) pocházel z velmi zbožné rodiny: matka a jeden z bratrů jsou vpočteni mezi blahoslavence. Vychován byl nejprve u strýce arcikněze, pak studoval (1184-94) vědy klasické, filosofii a teologii v Valencii. Vynikal vědami a čistotou mravů. Miloval velmi knihy, ale v době hladu je prodal a peníze rozdál chudým. Vyvoliv si stav duchovní, byl nejprve kanovníkem v Osmě, kde biskup zreformoval kapitolu, dav jí řeholi sv. Augustina. Tam působil slovem a zvláště příkladem zbožného života téměř po deset let. Touha jeho nesla se však po misiích, a pomyslel na nevěřící nebo rozkolné národy v Rusku. Bůh měl s ním úmysly jiné.

Byl r. 1203 s biskupem z Osmy pověřen vyslanectvím do Dánska a do Říma, poznal na cestě v jižní Francii zkázu, do níž zemi uvedla sekta albigenců nebo katarů. Tito kacíři popírali základní články zjevení katolického a žili nevázaný život, podvracejíce i samý řád společenský. Bylo proto proti nim třeba užívati i zbraní. Působilo se na ně ovšem i duchovními prostředky. Všecko to nemělo velikého úspěchu, zejména též proto, že mnozí katoličtí kněží nevedli příkladný život a zvláště nedbali apoštolské chudoby. Pohled na tyto žalostné poměry naplnil Dominika velikým zármutkem a rozmnožil jeho ohnivou horlivost pro hájení a šíření víry Kristovy. Skončiv své vyslanectví, přidružil se s úchvalou papežovou k věrovesťcům, pracujícím mezi Albigenskými. Poznal, že se nedojde cíle násilím a nechtěl, aby ho bylo užíváno leda v nejnnutnějších případech; proto se snažil pobloudilé především důkladně poučovati a zejména působiti láskou a příkladem chudoby. Chodil se svými druhy bos a bez peněz, ukazoval velikou mírnost a shovívavost, přimlouval se častěji za odsouzené albigenské a mnohé z nich tak osvobodil. A přece mu bylo snášeti pronásledování. Kdysi byl strojen útok na jeho život, od něhož však ustoupil. Když se ho potom ptali, co by byl učinil, kdyby ho bývali skutečně napadli, odpověděl: „Byl bych žádal, abyste mě ubíjeli pozvolna.“ Poznal, jak důležitá je křesťanská výchova mládeže, založil proto 1209 školu v Prouilly a odevzdal ji jeptiškám. To byl první počátek druhého (ženského) řádu sv. Dominika.

Poněvadž se spolupracovníci Dominikovi časem rozešli, počal přemýšlet na zřízení nového mužského řádu. Ze začátku se myšlenka nového řádu potkala s odporem a sám papež Innocenc III. byl proti ní; pak dal k založení řádu svolení s podmínkou, aby řád přijal řeholi některého řádu staršího. Sv. Dominik se rozhodl pro řeholi sv. Augustina; za řeholní šat zvolil bílý talár s černým pláštěm, jak je nosili kanovníci v Osmě. Cíl řádu byl apoštolský; jeho členové měli sice působiti také příkladem chudoby jak řehole sv. Františka, s nímž sv. Dominik byl spojen úzkým a svatým přátelstvím, měli rozjímati a pěstovati vědu; ale především poučovati lid důkladnými a potřebám doby přizpůsobenými kázáními. Věda má býti prostředkem apoštolského působení.

Dominik sám kázal neúnavně a vyprošoval si požeňání pro své působení vroucí modlitbou a přísným kajícím životem. Životopisec o něm praví, že stále mluvil buď s Bohem nebo o Bohu. Zvláště modlitba růžence mu byla vydatným prostředkem apoštolátu. Žil chudě a zapíravě. Cesty misionářské a visitace domů svého řádu konal pěšky a bos. S bratry jednal velmi laskavě. Když se děsili nad jeho rozdrásanými a krvácejícími nohami, odpovídal s úsměvem: „To patří k našemu pokání.“ Po těžké denní práci trávil noci nejraději v nějakém kostele. Jeho umrtvenost se zvláště ukázala, když se blížila smrt. Dal se položit na podlahu, pokrytou hrubým rouchem, potom na zem popelem posypanou. Byl opásán kajícím železným řetězem. Povzbudiv bratry k lásce, pokoře a chudobě, prohlásil, že vyplnil nejsvětější vůli Boží, zachránil ty, které mu Bůh svěřil. Odevzdal duši svému Tvůrci v Bologni 6. srpna 1221. Už r. 1234 byl svatořečen. Řád jeho (schvál. 1216), jehož ústava byla prohlášena na generálních kapitulách 1220 a 1221 v Bologni, rozšířil se brzy tak, že r. 1224 měl osm provincií. Proti uchvatitelům církevního jmění, tehdy četným, založil Dominik laický „řád boje Kristova“ na ochranu jmění církevního; z něho se později vyvinul třetí řád sv. Dominika. Řád kazatelský přispěl velmi k rozkvětu církevních věd, k zachování čistoty víry, mezi jiným i účasti na církevní (na rozdíl od španělské) inkvisici.

Rozjímání 40.

1. průprava: Vizme před sebou sv. Dominika, jak se s růžencem v ruce úpěnlivě modlí za obrácení a spásu nevěřících a pobloudilých.

2. průprava: Prosme, abychom napodobovali jeho ohnivou horlivost pro rozšíření a zachování víry.

1. Dějiny kacířství albigenského, zhouby, jež v tolika krajích způsobilo, jasně nás poučují o nesmírné důležitosti a převzácném dobrodiní pravé víry. Pohrdli pyšně katolickým učením a upadli proto brzy do černých bludů, bludy pak je vedly k úpadku mravního života. Ponenánu počali podvracet i samy základy společenského řádu, stali se revolucionáři a škůdci i pozemského blahobytu národů. Proti nim vystupuje Dominik bezbranný a chudý, ale plný ohnivého nadšení pro čistotu, zachování a rozšíření svaté víry. Nechce násilí oplácet a přemáhat násilím, nýbrž bojuje proti bludům klidným a věčným poučováním.

a) Kdo z nás tu nepomyslí na zhoubu, do níž národ náš uvedlo nešťastné husitství, odloučivši se od Církve katolické, a kdo by se nemodlil vroucně, aby Pán Bůh náš národ druhé podobné zhouby ušetřil? Ale kdo z nás by zároveň neděkoval z hloubi duše, že se v katolické víře narodil a v ní s milostí Boží vytrval, kdo by se neobnovil v předsevzetí, nejenom podle ní až do smrti věrně žít, nýbrž jí také hájiti a šířiti?

b) K tomu jest nejprve třeba, aby naše srdce bylo naplněno touhou po zachování a rozšíření sv. víry. Máme skutečně takovou horlivost? anebo přihlížíme chladně k tomu, jak tolik duší od Krista odpadá? Modleme se vroucně, abychom obdrželi aspoň něco z veliké horlivosti sv. Dominika.

c) Roztrpčenými a rozhořčenými nebo dokonce urážlivými slovy bloudících k pravé víře nepřivedeme; tím méně násilím. Církev svatá musí zatvrzelé kacíře trestati i zevnějšími prostředky, ale nikoho násilím k víře nenutí. Vedle modlitby jest nejúčinnějším prostředkem klidné věčné poučování. Platí to ostatně nejenom o víře, nýbrž i o hájení a šíření pravdy vůbec. Ne rozčileností nad omylem druhého a neústupným hájením svého mínění, třeba správného, přesvědčíme jej o pravdě, nýbrž klidným, skromným poučením.

2. Sv. Dominik byl přesvědčen, že nejhlavnějším prostředkem apoštolátu je kázání, a věděl, že pro apoštolského kněze kázání je „nutností a běda mu, nebude-li kázati“ (1. Kor. 9, 16). Chtěl mít kázání důkladná. Proto si přál, aby se v jeho řeholi pěstovala horlivě věda, ne jako účel sám v sobě, ale jako prostředek ke kázání. Při tom měla býti kázání obsahem i formou přizpůsobena poměrům a vzdělání posluchačů, pro obyčejný lid tudíž prostá a průhledná. Poněvadž pak se jednalo hlavně o hájení svaté víry a obrácení bludařů, měla býti rozhodná a pevná. Sv. Dominik věděl, že i nejdůležitější slova sama v sobě nepomáhají, nepřistupuje-li k nim příklad svatého života a nevyprošuje-li kazatel slovům rosu požeňání vroucí modlitbou. Proto dával příklad apoštolské chudoby chodě bos a v chudém šatě, proto se tolik umrtvoval, postě se a bdě v noci v chrámech a vzdávaje se i v těžké nemoci všeho pohodlí, proto ukazoval velikou mírnost a trpělivost přimlouvaje se za kacíře a odplácejaje láskou násilí nepřátel. Modlí se téměř ustavičně, takže „stále mluví buď s Bohem nebo o Bohu“; kdykoli chce někde kázati, nejprve kleká a modlí se za obyvatele tamního místa.

a) Nezapomínejme, že kázání není řečnickým cvičením a že nemá působiti jen nebo hlavně na cit, nýbrž že je především hlásáním a vykládáním pravdy Boží. Nezbytnou podmínkou dobrého a účinného kázání jest, abychom

nejprve pravdy hlásané sami důkladně pronikli a abychom je podali způsobem potřebám a chápavosti posluchačů přízpusobeným a při tom příjemným. K tomu je potřeba studia, pozorování sebe, znalosti poměrů i srdcí lidských. Nezanedbávám tohoto tak důležitého studia, které i pro můj duchovní život je výborným prostředkem, učíc mě varovat se nečinnosti a používatí dobře času?

b) Kázání nemají a nemohou být pouze stálým napomináním nebo dokonce peskováním; ale vždy musíme říci pravdu celou, rázně a beze strachu, zvláště kde se jedná o odstranění zakořeněných bludů nebo zlořádů.

c) Zdá-li se nám, že kázání naše mají málo úspěchu, zkoumejme se, zdali příklad našeho vlastního života potvrzuje pravdu toho, co hlásáme. Jaký je můj apoštolát kněžské chudoby, umrtvenosti, trpělivosti a mírnosti? Pracuji nezištně i tam, kde nemohu čekatí pozemské odměny? Nejsm příliš pohodlný, nehrozím se větší námahy?

d) Vroucí, třebaž krátká, modlitba, kterou sv. Dominik konal vždy na kolenou než někde práci počal, jistě mu zjednala mnoho pozhnání. Poklekněme a pomodleme se vroucně, kdykoli počínáme nebo připravujeme nějaké dílo; není-li možno vykonati kleče modlitbu, povznesme aspoň mysl k Bohu.

3. Všimněme si zvláště dvou prostředků apoštolátu, jichž sv. Dominik užíval a kterými tak značných úspěchů dosáhl. Znovu a znovu sahá k růženci. Je to jeho zamilovaná pobožnost, již všude doporučuje a šíří tak, že ho lze nazvatí původcem této modlitby. Poněvadž věděl, že těžko jest přivéstí k Bohu duše, oloupené o víru a mravnost v mládí, zakládá katolické školy a stává se tím předchůdcem a průkopníkem moderní pastorage.

a) Růženec jest pro nás mocným prostředkem jak vlastního zdokonalení tak i apoštolského působení. Potřebujeme k zdokonalení a účinnému apoštolátu živé víry, příkladu Krista Pána, milosti Boží. Uvažujíce při růženci o tajemstvích života Krista Pána a P. Marie, vzývajíce znovu a znovu vroucně Matku božské milosti a prostřednici všech milostí, vzbuzujeme úkony víry, vzděláváme se na příkladě Pána Ježíše a jeho svaté Matky, získáváme její přímluvou hojně milosti.

b) Bez křesťanské výchovy mládeže nelze v žádném národě udržeti pravou víru. Jednou z nejdůležitějších povinností naší pastorage jest apoštolát mládeže a jednou z hlavních starostí přispívati podle postavení, okolností a prostředků k zřizování katolických škol.

Oremus:

Deus, qui Ecclesiam tuam beati Dominici Confessoris tui illuminare dignatus es meritis et doctrinis: concede; ut eius intercessione temporalibus non destitatur auxiliis et spiritualibus semper proficiat incrementis. Per Dominum.

XLI. Sv. Jan Křtitel Vianney, farář arský, (9. srpna.)

Sv. Jan Maria Vianney (nar. 8. května 1786 v Dardilly u Lyonu v jižní Francii) pocházel z nezámožné, malorolnické, velmi zbožné rodiny. Matka jeho říkala, podobně jako kdysi sv. Blanka, že by raději viděla syna mrtvého nežli v těžkém hříchu. Světec pravil později, že teprve ve zpovědnici poznal, co je těžký hřích. Říkával též, že lásku k modlitbě a ducha modlitby děkuje své matce. Lásku k modlitbě měl již v mládí. Když šel pást stáda nebo obdělávat pole, bral s sebou růženec a sošku P. Marie, před níž se v přestávkách modlil. Prostý a nebohatý dům rodiny Vianneyovy byl stále otevřen chudým a pocestným; tak se naučil Jan už z mládí dobročinnosti a lásce k chudině. Jeho chlapectví spadá do dob krutého pronásledování Církve za revoluce francouzské. První svaté přijímání (1799) musil konati při mši svaté sloužené v uzavřené stodole od kněze, skrývajícího se před policií.

Jeho zbožná mysl zatoužila po kněžství, ale otec nechtěl dáti peněz na studie; mimo to byl hoch velmi slabě nadán. Přes to jej počal farář z Ecully, vida jeho neobyčejnou zbožnost, vyučovati a povzbuzoval jej k vytrvalosti, když Jan pro špatnou paměť klesal na mysl. Aby byl zbaven služby vojenské, dal jej zapsati do chlapeckého semináře. Ale buďto že jeho jméno omylem bylo vynecháno anebo že císař Napoleon v nouzi o mužstvo nedbal výsad seminaristů, Jan byl 1809 povolán k vojsku. Když se smuten ubíral k svému pluku, přidružil se k němu neznámý muž, který vyptav se ho na účel cesty a jeho poměry, zavedl jej do odlehlé a skoro neznámé vesničky Noesu, kde Jan pod cizím jménem učiteloval, až r. 1810 jeho bratr se za něho dobrovolně nabídl k vojenské službě. Nebyla to deserce, protože Jan byl zapsán v semináři, ani se nejednalo o hájení vlasti, nýbrž o osobní výboje Napoleonovy. Poté pokračoval ve studiích v chlapeckém semináři. Při veřejné přijímací zkoušce do kněžského semináře r. 1813 byl tak zmaten a

rozčilen, že ani slova nemohl pronést. Později zkoušku před privátní komisí přece obstál, ale studoval i v kněžském semináři s obtížemi a musil proto od spolužáků všelicos vytrpěti. Než ctností vynikal nade všecky a byl proto r. 1815 vysvěcen na kněze a poslán jako vikář (kaplan) do Ecully k svému příznivci, pod jehož vedením doplnil svá studia z dogmatiky a morálky.

R. 1818 stal se farářem malé venkovské obce Arsu. Farnost byla při jeho příchodu velmi zanedbaná, v neděli a ve svátky lidé v době služeb Božích pracovali a odpoledne se věnovali rozpustilým zábavám. Vianney si umínil farnost zreformovati, ale věděl, že to nejde najednou. Nejprve se v samotě připravoval, modlil, konal kající skutky a přemýšlel o prostředcích obnovy. Pak hleděl získati své ovečky láskou. Pomáhal chudým a rozdával jim vše co měl, se všemi jednal s největší laskavostí. Neomezil se na působení v kostele, nýbrž vyhledával je v domech a působil na ně i při setkání a na vycházkách. Z několika horlivějších žen a mužů si vytvořil laický apoštolát. Středem působení zůstal ovšem kostel a hlavními prostředky mu byly kázání a zpovídání. Dům Boží opravil, rozšířil a velmi vyzdobil. Kázání jeho byla po výtce prostým vykladem katechismu, ale poutavá a účinná, k čemuž přispívala jeho neobyčejná znalost srdcí lidských s jejich touhami a bédami, jemný takt, smysl pro přírodu a také jeho zkušenost v pracích a zaměstnáních venkovanů. Zavedl časté svaté přijímání a úctu k Neposkvrněné, zakládal zbožné spolky, šířil dobrou četbu, založil pro zanedbané dívky ústav „Prozřetelnost“, později také vychovávací ústav pro chlapce. Tyto spolky a tato díla vznikla zcela nenápadně, mnohdy jako náhodou; tak např. spolek sv. růžence povstal tím, že ženy a dívky, musející čekati před zpovědí, se počaly modliti růženec. Brzy jej počali okolní faráři, vidouce jeho neobyčejné úspěchy ve zpovědnici, zvátí na zpovídání, zvláště při misích; do Arsu samého počali se všech stran přicházeti poutníci, aby se u něho zpovídali nebo se ho ptali o radu. Vianney seděl až 16-17 hodin denně ve zpovědnici, mimo to odpovídal na četné dotazy písemné.

Tajemství této přitažlivosti a úspěchu bylo hlavně v heroických ctnostech faráře Jana. Jeho víra v nadpřirozené pravdy a zvláště ve svátostnou přítomnost Ježíšovu byla tak pevná, že se zdálo, jako by vše stále na vlastní oči viděl, zbožnost jeho taková, že byl ustavičně co nejúžeji s Bohem spojen; při tom však na venek neukazoval nijaké nápaditosti. Byl mužem veliké umrtvenosti. Zařízení jeho bytu a jeho oděv byly nanejvýše chudícké, strava jeho na výsost prostá a skrovná: spokojoval se celé dny suchými bramborami; návštěvníky však náležitě hostil a při způsobu se jim. Trpěl bolestmi vnitřností, ale to mu nebránilo, seděti i v tuhé zimě celé hodiny ve zpovědnici; jen několik málo hodin věnoval spánku, který neprodloužil ani tehdy, když byl stářím zlomen. K tomu přistupovaly útoky zlého ducha, jenž jej chtěl o klid připraviti, a nevráživost mnohých spolubratří, kteří mu vytýkali nevědomost a přepjatost; mluvili proti němu dokonce i s kazatelnou. Světec snášel vše s radostnou trpělivostí a hledal útěchu v modlitbě.

Pán Bůh jej odměňoval i mimořádnými dary: četl v srdcích lidských, předpověděl budoucí věci, podivuhodným způsobem docházely ho od neznámých osob značné peněžité dary, když jich k svým dílům potřeboval; stala se i zázračná uzdravení a zvláště mnoho zcela mimořádných obrácení. Ale ani tyto mimořádné dary, ani důvěra a úcta tolika tisíců nedovedly otrásti pokorou světcovou. Považoval se za bídného a neschopného a chtěl proto několikrát tajně z Arsu odejítí, aby se mohl věnovati vlastnímu posvěcování, svoje úspěchy a dobré skutky připisoval jenom do-brotě Boží, chvály se lekal a pokládal ji za výsměch, pochvalné dopisy házel do koše. Zemřel spíše vysílením než nemocí 4. srpna 1859. Pohřbu prostého faráře se zúčastnil biskup s 300 kněžími a na 6000 věřících. R. 1905 byl od Pia X. prohlášen za blahoslaveného, r. 1925 od Pia XI. Kanonizován.

Rozjímání 41.

1. průprava: Vizme sv. Jana Vianney, jak v zaníceném rozjímání klečí před svatostánkem.

2. průprava: Modleme se, abychom napodobovali jeho lásku k Ježíši a jeho horlivost pro Ježíše.

1. Bůh sv. Jana Vianneye tak obdařil a tak svou prozřetelností vedl, aby se stal výborným nástrojem k spáse přemnohých duší. Je pravda, že neměl velikého nadání ke studiu a slabou paměť, ale třeba uvážiti, že neměl býti vedle plánů Božích ani učeným profesorem ani duchovním správcem velkoměsta, nýbrž venkovským farářem, dále, že světec železnou pilí nahrazoval nedostatek nadání a zvláště, že Pán Bůh nadpřirozeným osvícením doplňoval, co na přirozených vědomostech scházelo. Mimo to mu udělil mnohé jiné vlastnosti k apoštolátu potřebné a vedl jej tak, aby se v nich stále více zdokonaloval. Vianney měl neobyčejnou znalost srdcí lidských a cest Božích, jemný takt, smysl pro přírodu, zdravý úsudek, soustrast s bédami lidskými. Znal z vlastní zkušenosti tvrdou práci chudých venkovanů, z hovorů a obcování s dětmi svého ústavu „Prozřetelnosti“ naučil se prostinkému, ale nanejvýš poutavému a účinnému způsobu kázání, jemuž se všichni podivovali. Tak vynikl daleko nade všecky své spolubratry, kteří jím kdysi pro jeho zdánlivou nevědomost pohrdali.

a) Když čteme, že sv. Jan Vianney byl slabě nadán a při zkoušce někdy propadl a přece tolik ke spáse duší vykonal, mohla by nám přijít myšlenka, že tedy vědění a studium není nezbytně potřebné k apoštolátu. Nezapomínejme, že u něho Pán Bůh zvláštním osvícením nahradil, co přirozeně chybělo. Jeho život nás učí, že hlavní věci nejsou přirozené vlastnosti, nýbrž milost Boží, ale zároveň nás, kteří nemáme takových mimořádných osvícení, pobádá k pilnému studiu a bedlivé přípravě.

b) Probírejme jednotlivé vlastnosti a dary k apoštolátu uschopňující, které měl sv. Jan od Pána Boha, jak jsme si je svrchu uvedli: znalost srdcí lidských, jemný takt atd. Poděkujme Bohu za ty, které i my máme, hledme se v nich zdokonalovati; vyprosme si jeho přímluvou ty, jež nám chybějí.

c) Jméno Vianneyovo jest známo a ctí se v celé katolické Církvi, jména jeho spolubratří, kteří jím kdysi pohrdali a proti němu brojili, upadla v zapomenutí. Neuposuzujme nikdy spolubratra pro menší nadání nebo jiný zevnější nedostatek, možná že stojí milostí výše a bude jednou více oslaven než my.

2. Působení sv. Jana Vianney ve farnosti arské je živým příkladem, jak lze i zanedbaný a upadlý náboženský život v obci nebo komunitě velmi povznést. Vianney vycházel z přesvědčení, že duchovní správa není úřadem byrokratickým, nýbrž apoštolskou misí a že především všechno záleží na milosti a požehnání Božím. Věděl také, že nelze dosáhnouti všeho hned a najednou. Nejprve se dlouho v skrytě připravoval, přemýšlel, modlil se a umrtvoval. Pak se snažil věřící o tom přesvědčiti, že chce jenom jejich dobro a že je má ze srdce rád. Proto byl otcem chudých, proto v kázáních nikdy nespílal a neukazoval rozčilenost, nýbrž poučoval s láskou, proto přijímal věřící s největší přívětivostí a s velikou laskavostí s nimi jednal. Užíval svědomitě všech vhodných prostředků pastorační: výzdoby domu Božího, dobré četby, spolků, výchovných ústavů atd.; hlavními prostředky mu však byla prostá katechetická kázání a zpovídání. Sedal ve zpovědnici téměř celý den a konal tu pravé divy. Při své pastorační postupoval klidně a rozvážně, skoro všechna jeho hlavní díla vznikla poněmhu a jako náhodou. Utvořil si ve farnosti zdatný laický apoštolát. Působil i mimo kostel a neomezil svou horlivost na své farníky, nýbrž pomáhal zachraňovat duše i jinde.

a) Chceme-li v pastorační dosáhnouti opravdových a trvalých úspěchů, musí býti i u nás základem působení toto troje přesvědčení: duchovní správa není kancelářský byrokratismus, nýbrž apoštolát; ne tak naše námahy jako milost Boží zajišťuje požehnání; neobrátime lidi hubováním, nýbrž láskou.

b) Ovšem nemůžeme všeho dosáhnouti najednou, aniž se dá dobré dílo přes noc ze země vydupati; právě díla a podniky, vzniklé poněmhu a skoro náhodně, mívají trvalou cenu.

c) Zkoumejme se, jak užíváme pastoračních prostředků, kterých užíval sv. Jan: ozdoby chrámu, dobré četby, spolků atd. I pro nás zůstane vedle kázání hlavním prostředkem zpovídání. Nevymlouvejme se, že lidé nechodí; budeme-li pravidelně sedati ve zpovědnici, navyknou si věřící častěji se zpovídati.

d) Sv. Jan Vianney působil i mimo kostel a vytvořil si na pomoc laický apoštolát; užíváme i my těchto prostředků pastorační, nyní ještě potřebnějších než za jeho doby? Rozšiřujeme svou působnost podle možnosti i sil i přes hranice pole nám přímo svěřené?

3. To, co duše k sv. Janu Vianneyovi nejvíce přitahovalo a co hlavně požehnání Boží svolávalo, byly jeho vzácné ctnosti. Skálopevná byla jeho víra. Zdálo se, že Krista Pána v nejsv. Svátosti skutečně vidí a že na zjevené pravdy nazírá. Vroucí byla jeho zbožnost; žil téměř v ustavičné modlitbě, ale na venek při tom neukazoval nic nápadného. Jeho zevnější i vnitřní umrtvenost a kajícnost má i v dějinách světců málo příkladů. Obydlí, oděv, strava jsou nanejvýše chudičké; pouze k vůli hostům činí v stravě výjimku a přizpůsobuje se. Spává i po veliké únavě velmi málo, sedá i za nejkřtší zimy a při silných bolestech dlouhé hodiny ve zpovědnici. Uklady zlého ducha a protiventství od spolubratří snáší s heroickou trpělivostí a vnitřní radostí. Ve své hluboké pokoře se má za naprosto nehodna k svému úřadu, vše dobré Bohu připisuje, chvála je mu protivná a považuje ji za ironii, trhá dopisy, v nichž je chválen. S pokornou odevzdaností přijímá, když se mu odnímá řízení jeho nejmilejšího díla, ústavu „Prozřetelnosti“.

a) O vyprosme si od našeho světce aspoň něco z jeho živé víry a vroucí zbožnosti; pak si získáme i my důvěru věřících a požehnání Boží.

b) Takový by měl býti i náš kněžský život: na venek nekonat nic nápadného, přizpůsobovat se dobrým zvykům

druhých, ale vésti život umrtvený, život zevnějšího i vnitřního pokání.

c) Máme se i my za nehodny svého vznešeného úřadu? Připisujeme dobro, které konáme, především Bohu? Jak si počínáme, jsme-li chváleni nebo odnímá-li se nám úkol nám zvláště milý a pro nás čestný?

Oremus:

Omnipotens et misericors Deus, qui sanctum Joannem Mariam pastorali studio et iugi orationis ac poenitentiae ardore mirabilem effecisti: da, quaesumus; ut eius exemplo et intercessione animas fratrum lucrari Christo et cum eis aeternam gloriam consequi valeamus. Per eundem Dominum.

XLII. Sv. Vavřinec, jáhen a mučedník. (10. srpna.)

Vavřinec byl v Římě učedníkem svatého kněze Sixta. Když se Sixt stal r. 257 papežem, vyvolil si a vysvětil mladistvého Vavřince za jáhna, aby mu při bohoslužbách přisluhoval, křtil a kázal. Brzy se stal Vavřinec prvním jáhnem neboli arcijáhnem, který měl ve správě jmění církevní a měl se starati zvláště o chudé, nemocné, vdovy a sirotky. Důležitý a obtížný ten úřad konal věrně, nezištně a obětavě.

Toho času vypuklo v římské říši veliké pronásledování křesťanů. Císař Valerián dal r. 258 rozkaz, aby biskupové, kněží a jáhni byli jati a popraveni; ostatním měly být nejprve statky pobrány a jestliže by i potom setrvali při víře křesťanské, měli i oni být vydáni na smrt. První ze všech byl jat, do žaláře odveden a pak na smrt odsouzen sám římský biskup a papež Sixtus. Když byl veden na smrt, pravil k němu jeho jáhen Vavřinec se slzami: „Kam jdeš, otče, bez syna? Kam kráčíš, biskupe, bez jáhna svého? Vždyť jsi nikdy nepřistupoval k oltáři bez sluhy svého a nyní chceš obět svou konati beze mne? Abraham obětoval svého syna a Petr předeslal Štěpána k umučení, obětuj i ty, otče, syna svého.“ Staříčkový papež byl hluboce dojat a odpověděl mu: „Synu milý, vždyť tě neopouštím, ale tebe čeká zkouška těžší. My starcové dokonáváme lehčím bojem, tobě však, statečnému mladíku, je určen boj krutější. Nenaříkej, za tři dni budeš mě následovati. Zatím seber všechny církevní poklady a rozdej je chudým.“ Svatý papež byl hned potom dne 6. srpna 258 mečem sťat.

Sv. Vavřinec se zaradoval, že se má tak brzo dostati do nebeské slávy, sebral podle rozkazu svého biskupa a papeže všecko jmění, jež měli římská křesťané na církevní účely, prodal i drahocenné nádoby bohoslužebné, aby jich pohané nezneuctili, a rozdál všecko chudým sirotkům, vdovám a mrzákům. Císařský prefekt římský, domnívaje se, že Církev má veliké poklady, dal si zavolati správce církevního jmění, arcijáhna Vavřince, a nařídil mu, aby mu všecko vydal. Sv. Vavřinec vyžádal si lhůty, aby jak pravil, všechny poklady sebrati mohl. Poté shromáždil u jednoho kostela římského chudé, sirotky, zmrzačené; zavolav pak prefekta a ukázav mu tyto chudáky a ubožáky, pravil: „Zde vidíš poklady naší Církvě, naše zlato a stříbro. Vezmi si je a starej se o ně, zjednáš si poklad v nebi.“

Prefekt se velmi rozhněval, maje za to, že si z něho Vavřinec tropí žert, a pohrozil mu hned smrtí. „Vím,“ pravil, „že vy křesťané bažíte po smrti; ale ty nezemřeš rychle: dám tě umučiti velmi zdoluhavou a bolestnou smrtí.“ Dal zapáliti hranici dříví, na žhavé uhlí položiti železný rožeň a na ten spoutaného Vavřince. Svatý mučedník trpěl nevýslovná muka, ale snášel vše s největší trpělivostí. Ano, jak se vypráví, dokonce prý ještě žertoval. Když byl na jedné straně propálen, pravil k vladaři: „Už jsem dosti upečen na jedné straně, dej mě obrátiti!“ Když se to stalo, řekl po chvíli: „Nyní už je celé mé tělo dosti upečeno; chceš-li, můžeš už pojísti!“ Tak trpěl a, modle se za obrácení Říma a římské říše, dokončil Vavřinec svůj boj pro Krista 10. srpna 258. Požívá v Církvě veliké úcty; mezi nesčetnými chrámy jemu zasvěcenými vynikají zvláště San Lorenzo fuori le Mura v Římě, kde je pohřben, a kostel španělského Escorialu.

Rozjímání 42.

1. průprava: Představme si sv. Vavřince, jak na rožni pro Krista s radostnou myslí trpí.

2. průprava: Modleme se za milost, abychom jej v jeho statečnosti napodobovati mohli.

1. Vypravovaná epizoda z pronásledování Valeriánova v třetím století je důkazem, že naše katolická Církev jest tatáž pravá Církev Kristova, jaká byla v třetím století; má totéž hierarchické zřízení, téhož ducha obětavé lásky, vyplňují se na ní stále předpovědi Kristovy, že bude pronásledována. Vidíme v ní už tehda trojí řád hierarchický: biskupy, kněze a jáhny pod nejvyšší hlavou viditelnou, římským biskupem. Toto zřízení zachovala sv. Církev i nyní, kdežto sekty nemají hierarchie buď ani podle jména, nebo nemají zákonitých biskupů a kněží. Už tehda byla Církev matkou

chudých, opuštěných a nemocných. Tato láska k chudým a nemocným, tato katolická charita zůstává stále význačnou známkou Církve pravé, která šlechetné duše k sobě táhne a o své pravdě přesvědčuje. I nyní je katolická Církev od zlého světa pronásledována. Jiná náboženství nechávají nepřátele na pokoji, ale naši Církev nenávidí a pronásledují. Tak to předpověděl Kristus Pán a tak to bude vždycky; ale právě tato nenávist je známkou pravosti Církve.

a) Poděkujme z celého srdce za to, že jsme se narodili a žijeme v katolické Církvi, ano že jsme vyvoleni za služebníky Církve, která má tolik známek božského původu a svatosti. Poslouchejme bedlivě hierarchie, již Kristus Pán ve své Církvi ustanovil, a ctěme v ní Krista samého.

b) Podívejme se velkolepému dílu křesťanské charity, jež Církev za staletí vykonala a stále koná, přispívejme k němu sami, ukazující lásku k chudým a nemocným a zřizující podle možnosti charitativní ústavy a spolky.

c) Nedivme se, že neuplyne téměř ani desetiletí, aby Církev v některé zemi nebyla pronásledována. Radujme se spíše z toho, poněvadž je to známkou její pravosti. Snášejme trpělivě, dá-li Bůh i nám něco z tohoto kalicha píti.

2. Církev svatá projevovala vždy zvláštní něžnou lásku k řádu jáhenskému. A kdo by nectil a nezamiloval si mladé, sotva jinošství odrostlé muže, kteří v letech, kdy vášně nejprudčeji dorážejí a svět nejsvůdněji láká, vypovídají vášním rozhodný boj a pohrdají světem, aby se zcela zasvětili službě Církve? Kdo by nebyl radostně pohnut při svěcení jáhenském vida, jak mladý muž pokorně, ale radostně kleká, aby navždy vzal na sebe jho Kristovo? Tak se s radostnou odevzdaností zasvětil službě Boží svatý Vavřinec a nesl jho Kristovo s radostnou ochotou, věrně a vytrvale. Můžeme si myslet, s jakou zbožností a uctivostí přísluhoval svatému papeži Sixtovi při bohoslužbách, zpíval svaté evangelium a rozdával svaté přijímání. O obezřetnosti a věrnosti ve správě jmění církevního mluví jasně jeho životopis. Dojemná jest jeho synovská oddanost a nezlomná věrnost k sv. Sixtu, jíž odpovídá se strany svatého biskupa otcovská láska a něžná starostlivost. Trvají při sobě věrně do smrti: „sv. Vavřinec doprovází sv. Sixta na popraviště a žádá si s ním umřítí, sv. Sixtus mu předpovídá, že jej bude v smrti následovati.

a) I my jsme kdysi v mladém věku, kdy vášně mocně dorážely a svět svůdně se nabízel, vypověděli boj vášním, opustili svět a zaslíbili se službě Boží. Nemusíme se snad zastydět, srovnáme-li tehdejší radostné nadšení s nynější liknavostí? Nemusíme přiznat, že jsme v boji s vášněmi mnohdy podlehli a že si ještě někdy zahráváme s nebezpečím světa?

b) Nám je dáno, nejenom přísluhovati při nejsvětější oběti, nýbrž ji také konati. Jaká je naše zbožnost a uctivost při celebrování, snažíme se napodobovati svatého Vavřince?

c) I většině z nás dává Církev část svého jmění do správy a ukládá nám starost o chudé. Važme si této důvěry, již Církev svatá v nás skládá, pojímejme úřad tento vážně a učme se z příkladu svatého jáhna, jak bedlivě a svědomitě jej máme zastávati.

d) Kéž by také u nás vládl vždy takový krásný a bohubílý poměr mezi poddanými a představenými, jako mezi Vavřincem a Sixtem! Obnovme se v duchu poslušnosti a úcty k představeným a učíme v rozjímání slib věrné oddanosti k autoritě církevní.

3. Mučednická smrt svatého Vavřince poněhlým upálením na žhavém uhlí je tak krutá, že nás pouhá myšlenka a představa o ni naplňuje hrůzou. Od nás Pán Bůh takové oběti nežádá; bylo by dokonce opovážlivostí, kdyby si někdo něčeho podobného přál bez zvláštního osvícení Božího; k snášení takových muk je třeba zcela mimořádné milosti Boží. Ale i na nás může dolehnouti v životě oheň, podobný silou ohni rozně Vavřincova: jest to zžírající oheň vášně tělesné. Pak musíme napodobovati nepoddajnou statečnost sv. Vavřince. Musíme ji napodobovati a ukazovati vždy, kdykoli třeba jíti ohněm utrpení; zvláště třeba-li trpěti za vyznávání víry Kristovy.

a) Někdy i po dlouhé době klidu rozdmýchá zlý nepřítel v srdci kněze plamen vášně, často tak mocný jako oheň rozně Vavřincova, a slibuje nám, že se promění v oheň rozkoše, povolíme-li. V takových okamžicích třeba si vzpomenouti na mučednický oheň svatého Vavřince a na neutuchající oheň věčných trestů a s největší rozhodností říci: Raději chci snášeti i muka Vavřincova, než jediným hříchem urazití těžce Pána Boha.

b) Oheň utrpení nám nikdy zcela chyběti nebude a možná, že od nás bude Bůh žádati, abychom trpěli za věrné

vyznávání Krista. Snášejme trpělivě kříže denního života, nedejme se nikdy zvíklati v dobrém hanebnou bázní před lidmi; pak vytrváme i při těžkých zkouškách.

Oremus:

Da nobis, quaesumus, omnipotens Deus vitiorum nostrorum flammam extinguere; qui beato Laurentio tribuisti tormentorum suorum incendia superare. Per Dominum nostrum.

XLIII. Sv. Bernard, druhý zakladatel řádu cisterciáckého, církevní učitel.

(20. srpna.)

Málokterý muž zasáhl tak mocně v osudy Církve, přispěl tolik k upevnění víry a nápravě mravů a vtiskl tak trvalou pečeť své době jako sv. Bernard. Narodil se z rytířské rodiny r. 1091 na zámku Fontaines u Dijona v Burgundsku jako třetí ze sedmi dětí. Byl od své matky zasvěcen Rodičce Boží a co nejpečlivěji nábožensky od ní vychován, později se důkladně vzdělával ve vědách u řeholních kanovníků v Chatilloně. Neobyčejně nadanému, hezkému a statečnému, ve vědách a ušlechtilých způsobech chování vzdělanému jinochovi byl svět otevřen. Ale nechybělo též svodů ke hříchu. Bernard jim statečně odolal. Když byl od drzé osoby ke hříchu sváděn, zahnal ji, nemoha si jinak pomoci, že křičeli: „Loupežníci, loupežníci!“ Jindy vrhl se při silném pokušení nečistém za zimy do rybníka, aby zchladil žár těla. Otec a příbuzní chtěli, aby se po příkladě svých rodných bratří dal na dráhu vojenskou; ale touha Bernardova, který záhy poznal marnost tohoto světa, nesla se jinam. Když se jednou v chrámě modlil a žil ve svou zemřelou svatou matku vzpomínal, byl naplněn takovou touhou po dokonalém životě, že se odhodlal ihned, nemaje ještě 20 let, opustit svět a vstoupit do kláštera. Přiměl dokonce i svého strýce a pět z rodných bratří, aby jej následovali. R. 1112 zaklepali všichni na bránu benediktinského kláštera v Cîteaux, kde opatové Robert a po něm Štěpán zavedli přísnou kázeň a tak položili základ k nové větvi benediktinské řehole, cisterciákům. ;?

Svatý Bernard postavil celý svůj duchovní život řeholní hlavně na dvě zásady. „Bernarde, k čemu jsi přišel,“ opakoval si při každé obtíži. Druhá zásada byla: „Záležitosti Boží jsou záležitosti mé, nic, co se Boha týče, není mi cizí.“ Byl tak sebraný, že ještě po roce nevěděl, kolik oken má klášterní chrám. Řádem předepsané tvrdé práce tělesné, jakož i kající skutky konal tak horlivě, že těžce onemocněl a zůstal po celý život nemocným na žaludek. Této zevnější přísnosti později litoval, poněvadž, jak sám pravil, se tím stal méně schopným k apoštolským pracím. V Cîteaux dostalo se mu útěchy, že i jeho otec a nejmladší bratr vstoupili do řádu a světu oddaná sestra Humbelina k lepšímu životu se obrátila.

R. 1115 byl Bernard ustanoven opatem nového cisterciáckého kláštera v Clairvaux. Mnichům bylo divokou a neobývanou krajinu teprve vzdělati i musili mnoho trpěti nemocmi i hladem. Sv. Bernard přemohl všechny obtíže, povznesl klášter k veliké výši dokonalosti a založil ještě za života 72 podobných opatství a přes sto menších klášterů nového odvětví řeholního. Za dvě stě let potom měl řád cisterciácký přes 1800 opatství.

Jeho apoštolská činnost neomezovala se však pouze na vlastní klášter. Jeho působení bylo vskutku všeobslhlé. Mnoho působil svými bohosloveckými a asketickými spisy. Je mistrem v teologii mystické a jedním z hlavních obhájců a šířitelů úcty mariánské; pro žár lásky a milou řeč zve se „doctor mellifluus“. Zkoumal spisy sv. Hildegardy, byl v živém styku s jinými řeholemi, zejména s kartusiány a premonstráty, přispěl velmi k reformě benediktinského kláštera v Clugny; pro templáře sepsal řeholní pravidla. Brzo se roznesla jeho pověst daleko široko a vynikající osoby se ho tázaly o radu. Mnozí však jeho činnost zneuznávali. Vytýkali mu, že se míchá do cizích věcí, a sám papež Honorius II., oklamán nesprávnými zprávami, jej pokáral. Sv. Bernard ihned pokorně uposlechl a věnoval se nějaký čas jenom svému klášteru. Ale brzy se volalo po jeho pomoci a radě. To se stalo, když po smrti Honoria vznikl volbou protipapeže Anakleta II. proti zákonitému Innocencovi II. v Církví rozkol. Sv. Bernard spěchal s místa na místo, kázal, napomínal, zastával na sněmích pravého papeže a získával proň mocné krále a knížata. S velikou rozhodností vystupoval proti nebezpečným bludařům té doby, jako proti Abelardovi, Petrovi Bruisskému, albigenkým, Arnoldovi z Brescie, Gilbertu z Porrée, s apoštolskou otevřeností káral i mocné tohoto světa, jako na př. nemravného vévodu akvitánského Viléma. Smiřoval rozvaděné a všude sil mír a svornost; odbojným proti papeži občanům římským píše důtklivý list a ještě před smrtí, už těžce nemocen, opouští samotou klášterní, aby uklidil spor mezi městem Metzem a jeho sousedy. Byl rádcem nesčetných biskupů a samého papeže. Překrásná jsou zvláště poučení sepsaná pro papeže Eugena III., bývalého jeho žáka.

Bůh žehnal očividně jeho snahám a dal mu i moc zázraků. Jeho cesty stávaly se pro nadšení a úctu lidu pravými triumfálními průvody. Ale Bernard zůstal pokorný a nejraději se, vykonav apoštolské dílo Bohem kázané, uchýloval do samoty klášterní, aby se oddával spisování a rozjímání. Když r. 1144 Saracéni po dobytí Edessy ohrožovali Jerusalema, povzbudil sv. Bernard nadšenými slovy knížata i lid k druhé křížácké výpravě. Ta se bohužel nezdařila a mnozí dávali vinu Bernardovi, zaspávající jej výčitkami. Světec snášel toto veliké pokoření s heroickou trpělivostí. Když se blížila poslední hodinka, svolal k sobě mnichy svého kláštera a opaty cisterciácké, aby jim dal poslední napomenutí. Všichni plakali, Sv. Bernard pronesl krásná slova: „Nevím, čemu se mám podvolit, zda lásce k synům, kteří mě nutkají, abych zůstal na zemi, anebo lásce k Bohu, která mě táhne k nebi“. Zemřel 20. srpna 1153, za svatého byl prohlášen od Alexandra III. r. 1174, za církevního učitele od Pia VIII. R. 1830.

Rozjímání 43.

1. průprava: Slyšme heslo sv. Bernarda: „Bernarde, nač jsi přišel?“

2. průprava: Prosme za milost, abychom, řídíce se zásadami Bernardovými, dosáhli vysokého stupně dokonalosti a velikých úspěchů v apoštolátě.

1. Nezbytnou podmínkou úspěšného apoštolátu jest dokonalost a svatost vlastního života. První základ k této svatosti u Bernarda položila jeho matka, která jej Panně Marii zasvětila a zbožně vychovala; vzpomínka na svatou matku byla Bernardovi podnětem k myšlence na řeholní povolání. Mnoho požehnání svatému Bernardovi přinesla a zárukou jeho neobyčejných úspěchů byla též neporušeně zachovaná čistota mládí; Bernard ji zachoval milostí Boží, ale také vlastním rozhodným bojem. V řadě staly se zvláště dvě zásady směrnicemi jeho duchovního života: „Bernarde, k čemu jsi přišel?“ a „Záležitosti Boží jsou záležitosti mé, nic, co se Boha týče, není mi cizí“. Sv. Bernard žil dokonalý vnitřní a sebraný život i uprostřed roztržitosti světa a při nesčetných starostech a zevnějších pracích, protože si zachoval vždy touhu po samotě a tichém rozjímání a vždy se s radostí vracel do své milé cely.

a) Snad to byla i u nás právě matka, která položila základ k našemu duchovnímu životu, snad i nás vzpomínka na ni zachránila nebo povzbudila. Děkujeme z celého srdce Pánu Bohu za takovou milost.

b) Čistě prožité mládí bývá nejlepší zárukou Božího požehnání v apoštolátě. Jaké bylo naše mládí? Byl náš boj vždy také tak rozhodný a vítězný jako boj Bernardův? Čelíme aspoň nyní statečně všem nebezpečím svatě čistoty?

c) Říkejme si i my, kdykoli přijde nějaká obtíž nebo pokušení: „Nač jsi vstoupil do stavu kněžského?“ A kdykoli poslušnost nebo prozívatelnost Boží žádá od nás nějaké těžší nebo větší dílo, opakujme po Bernardovi: „Záležitosti Boží jsou záležitosti mé, nic, co se Boha týče, není mi cizí.“

d) Není možné, abychom při tolika pracích dnešní rozsáhlé pastorace stále nebo mnoho se modlili. Ale musíme si zachovati touhu po modlitbě a po samotě, s radostí se k modlitbě a do samoty vraceti, jakmile to zevnější zaměstnání dovolují.

2. Bernard byl duší nanejvýš apoštolskou. To je viděti už z toho, že skoro všechny členy své rodiny dovedl přiměti k dokonalému životu. Jeho apoštolát byl všeobecný a vseobsáhlý. Obnovuje kázeň řeholní, smiřuje nepřátele, napomíná knížata a biskupy, dává rady samému papeži, působí dalekosáhle svými spisy. Zejména ve třech věcech jeví se jeho všestranná a pronikavá činnost apoštolská: v jeho rozhodném boji proti bludařům, v jeho horlivé snaze o odstranění papežského rozkolu, v jeho ohnivém nadšení pro křížovou výpravu. Při svém apoštolátě byl svatý opat tak mírný a laskavý v slově, písmě a jednání, že právem zasloužil jména „mellifluus“ (medový); ale při tom zase neobyčejně neohrožený a rázný, zvláště proti kacířům a lidem nemravným. Věděl, že nelze zdárně apoštolovati bez sebezáporu a mrtvení; nicméně litoval upřílišené kajinosti prvních let, poněvadž nemoc, kterou si tím přivodil, mu byla později překážkou v pracích apoštolských.

a) Jaký je náš poměr k příbuzným? Snažíme se slovem a příkladem povzbudit je k lepšímu životu? Či se spíše volnějším jejich životu přizpůsobujeme, ba dokonce jsme jim pohoršením?

b) I náš apoštolát má býti vpravdě katolický, to jest všeobecný a všestranný. Každý z nás musí se ovšem především starati o duše jemu svěřené. Ale horlivý kněz vypomáhá rád i jinde. Zvláště nikdy nezapomíná na veliké apoštolské cíle Církve svaté, její misie, výchovné ústavy a jiné podniky a aspoň se za ně modlí a obětuje.

c) Nám zpravidla není bojovati přímo s kacíři a hájiti jednoty Církve proti rozkolu; také doba křížáckých výprav

proti nevěřícím pominula. Ale i my musíme si drahocenného pokladu sv. víry vážit a proti nepřítelům ho hájit, za rozšíření víry mezi jinověrci a za sjednocení rozkolných křesťanů se modlit, o dokonalou jednotu v Církvi usilovat, upřímnou synovskou láskou být oddáni svatému Otci, neomylnému hlasateli pravé víry a záruce jednoty Církve. I dnes je třeba křížových tažení, totiž proti špatnému tisku, nemravným divadlům, svodům mládeže. Na těch musíme mít účinnou účast a věřící k účasti povzbuzovati.

d) I náš apoštolát musí spojovat Bernardovu mírnost s neohrožeností. Naučme se tomu tím, že budeme v obyčejném obcování pevní a rozhodní ve věci, ale co nejmírnější ve způsobu.

e) Při zevnějších kajících skutečích musíme se varovati dvou krajností: nesmíme je považovati za zbytečné a zanedbávati jich; a nesmíme jich přeceňovati, činiti z nich cíl místo prostředků a chtít na nich trvati i tam, kde škodí zdraví a apoštolské činnosti.

3, Málokdo požíval za života takové úcty a důvěry u obyčejného lidu i u mocných a vlivných osob, jako sv. Bernard. Ale Pán Bůh naň posílal též těžké kříže. Za jeho horlivost dostalo se mu výtek, že se míchá do věcí, jež se ho netýkají, sám papež jej pokáral. Největší bolesti a nekrutější zkouškou pro něho byl nezdar křížácké výpravy, již s takovým nadšením kázal a od níž si tolik sliboval; zejména když byl pro tento nezdar od mnohých zasypáván výčitkami. Bernard snášel vše s pokornou odevzdaností a trpělivostí; tato trpělivost a pokora byly zkušebným kamenem opravdovosti jeho horlivosti a pravé svatosti.

a) Není neobvyklé, že vlažní a pohodlní spolubratři vytýkají horlivému knězi, zvláště když neomezují svou činnost na úzký kruh vlastního působitě, přepjatost a míchání do věcí, jež se ho netýkají. Vzpomeňme si při takovém kříži na svatého Bernarda.

b) Největším křížem bývá nezdar díla, na němž nám velmi záleželo a jemuž jsme věnovali všechny síly, zvláště když se nám k tomu dostává ještě výčitek a posměchu. Vyprosme si od sv. Bernarda trpělivost a pokoru pro takovou zkoušku.

c) Trpělivost a pokora při takových křížích je nejlepším, ano jediným jistým znamením pravé dokonalosti a čistého apoštolského úmyslu.

Oremus:

Deus, qui populo tuo aeternae salutis beatum Bernardum ministrum tribuisti: praesta quaesumus; ut quem Doctorem vitae habuimus in terris, intercessorem habere mereamur in coelis. Per Dominum nostrum.

XLIV. Sv. Bartoloměj, apoštol. (24. srpna.)

Podle obecného mínění je svatý Bartoloměj totožný s Natanaelem, o jehož povolání vypráví sv. evangelista (Jan I, 43 dd). Byl to prostý, upřímný a šlechetný Israelita, vroucně toužící po příchodu Mesiášově. Když jednoho dne odpočíval pod fikovým stromem, přišel k němu jeho přítel, Filip z Bethsaidy, který byl právě poznal Krista Pána, oznamuje mu s velikou radostí: „Nalezli jsme toho, o němž psal Mojžíš v Zákoně a proroci; jest to Ježíš, syn Josefa z Nazareta“. Natanael odpověděl nedůvěřivě: „Z Nazareta-li může být něco dobrého?“ Nepatrné a v St. Zákoně nikdy nejmenované městečko Nazaret bylo u židů v opovržení. I řekl mu Filip: „Pojď a viz!“ I šel k Ježíšovi. Ježíš, vida Natanaele přicházeti, řekl o něm: „Aj, pravý Israelita, v něm není lsti.“ Byla to pochvala Natanaelovy otevřenosti. Udiven ptal se Natanael: „Odkud mě znáš?“ Pán Ježíš odpověděl: „Prve než tě Filip zavolal, když jsi byl pod fikem, viděl jsem tebe.“ Kristus Pán zjevil tím Natanaelovi svou vševědounost, ukazuje, že nejenom ví, kde před chvílí byl, ačkoli jej neviděl, nýbrž také, co tam dělal nebo o čem přemýšlel. Natanael poznal, že stojí před Vše- vědoucím. Uvěřil hned, oddal se mu s celou duší a víru svou slavnostně vyznal slovy: „Mistře, ty jsi Syn Boží, ty jsi král israelský.“ Pán Ježíš mu na to odvětil: „Protože jsem řekl: Viděl jsem tě pod fikem, věříš; větší věci uvidíš nad tyto. Amen, amen pravím vám: Uvidíte nebe otevřené a anděly Boží vystupovati a sestupovati na Syna člověka.“

Od té doby následoval Natanael věrně Krista Pána a nazývá se obyčejně po otci Bartoloměj (Bar Tolomei = syn Tolomeův). Byl vyvolen v počet dvanácti apoštolů (Mt. 10, 3; Mk. 3, 18; Lk. 6, 14), jmenuje se výslovně při zjevení Krista Pána po zmrtvýchvstání u jezera Tiberiadského (Jan 21, 2) a při nanebevstoupení Páně (Skut. ap. 1, 13).

O dalších osudech tohoto apoštola nepodává Písmo svaté zpráv. Podle ústního podání kázal sv. evangelium v Arábii, v Malé Asii a pak v Arménii. Vypravuje se, že tam zázračně uzdravil dceru královu a že se král proto i se svým dvorem a četnými poddanými obrátil na křesťanskou víru. Ale modloslužební kněží popudili bratra královu, zarytého pohana, že dal apoštola uvěznit a krutě mučiti. Byla mu za živa kůže s těla sedřena a pak byl sťat. S velikou statečností snášel sv. Bartoloměj tato muka, ano neustal do poslední chvíle kázati Krista, opakuje slova jeho: „Kdo miluje otce nebo matku více než mne, není mne hoden“, a „Kdo nebere na sebe kříže svého, nemůže býti mým učedníkem“. Tělo svatého apoštola bylo r. 983 převezeno do Říma a odpočívá v chrámě jeho jménu zasvěceném na ostrově řeky Tibery.

Rozjímání 44.

1. průprava: Slyšme sv. Bartoloměje, jak káže i v nejkřutších mukách Krista.

2. průprava: Vyprosme si něco z jeho statečnosti.

1. Už povolání Bartolomějovo k následování Krista Pána skýtá mnohé poučení. Můžeme si nejprve všimnouti jisté chyby jeho povahy. Natanael dává se lichými předsudky svých krajanů svěsti k ukvapenému a proto nesprávnému soudu o Nazaretě a o Mesiáši. Ale tato chyba mizí před vzácnou vlastností Natanaelovou, jeho přímostí a otevřeností. Proto jej Pán Ježíš nekárá pro jeho ukvapený soud a prostořekost, nýbrž naopak chválí ho pro jeho upřímnost. Jiná krásná a napodobení hodná vlastnost Bartolomějova jest jeho rozhodnost a ochota, s jakou uvěří, víru svou veřejně vyzná a Kristu Pánu zcela se oddá, jakmile v něm pozná zaslíbeného Mesiáše. Kristus Pán pak se nám při povolání Natanaelově zjevuje jako vševědoucí Syn Boží, jemuž ani nejtajnější myšlenky nezůstávají utajeny.

a) Nemáme i my něco z ukvapenosti a prostořekosti Natanaelovy před jeho obrácením? Snad usuzujeme někdy z nedostatečných a nahodilých znamení hned na méně dobrý úmysl některého spolubratra, anebo jej považujeme za nedokonalého a neschopného, poněvadž jednou nebo dvakrát pochybil. Uvažujme, jak takovými neodůvodněnými soudy bližním ubližujeme a sami si často škodíme, i hledme vše napravit.

b) Jaká je naše otevřenost k spolubratřím, představeným, poddaným? Netajíme svých pravých úmyslů, kde by je druzí měli znáti, neutíkáme se k planým výmluvám? Právě při povolání sv. Bartoloměje vidíme, jak Pán Ježíš miluje otevřenost a jak vroucně si jí u svých sluhů přeje. Snažme se tedy o ni z lásky k božskému Mistru.

c) Jaká je naše ochota a rozhodnost v plnění vůle Krista Pána? Snad často otálíme, odkládáme a na konec vykonáme věc jenom napolo. Umiňme si po příkladě sv. apoštola následovati hlasu Božího ihned a vytrvale.

d) Tentýž vševědoucí Pán, který viděl Natanaela pod fikem a znal i nejtajnější jeho myšlenky, vidí i nás stále a zná celé naše nitro. Mysleme často na tuto pravdu; pak se jistě ani nejmenší myšlenkou neproviníme a budeme moci s důvěrou a radostí čekati příchodu vševědoucího Soudce.

2. Sv. Bartoloměj kázal po celý život horlivě a neúnavně Krista. Obsah jeho kázání se nám nezachoval, ale jistě se dá shrnouti ve dvě věty, které podle podání byly posledním odkazem apoštolovým k věřícím před mučednickou smrtí: „Kdo miluje otce a matku více než mě, není mne hoden“, a „Kdo nebere na sebe kříž svůj, nemůže býti mým učedníkem“. Slova „Kdo miluje otce a matku více než mě, není mne hoden“ znamenají nejprve, že žádná věc a žádná osoba, byť nám byla sebe bližší a milejší, nesmí nás tak zaujmouti, abychom pro ni Krista Pána těžkým anebo i rozváženým všedním hříchem urazili. Pro kněze, jenž má žíti život dokonaly a apoštolsky působiti, znamenají ještě více. Jeho láska k rodičům a příbuzným musí býti nadpřirozeně povznesená a apoštolskému cíli kněžskému zcela podřízená. Jinak láska k pokrevencům stává se knězi příčinou mnohých roztržitostí a pozemských starostí, vede k nezřízené žádosti pozemských statků a světských poct, bývá někdy překážkou ochotné poslušnosti, brání všeobecné a nadpřirozené lásce apoštolské, umenšuje lásku k spolubratřím, ubíjí kněžský idealismus a znemožňuje větší díla apoštolská. Ovšem, že nelze dojíti takové lásky bez obětí. Ale Kristus Pán řekl: „Kdo nemá v nenávisti otce svého a matky své i manželky a dítek a bratru i sester svých, ano i života svého, nemůže býti mým učedníkem“ (Lk. 14, 26), „Kdo nenese kříže svého, nemůže býti mým učedníkem“ a „Nepřátelé člověka jsou domácí jeho“ (Mt. 10, 36).

a) Obnovme se zase ve skálopevném rozhodnutí, že Pána Boha nikdy těžce neurazíme, i kdyby se nám celý svět nabízel anebo kdybychom nejkřutší muka trpěti měli, a prosme za milost statečnosti a vytrvalosti v každém těžkém pokušení. Pohleďme do svého denního života a ptejme se, co nás obyčejně svádívá k všedním hříchům a nedokonalostem. Snad stačí strach před malým pokolením, a už se dopouštíme neupřímnosti nebo dokonce i

rozvážené lži, snad pro trochu pohodlnosti zanedbáváme modlitbu, snad i malá nepříjemnost nás popouzí k ne-trpělivosti.

b) Život kněze podle Srdce Páně má být životem sebrané modlitby, věrné poslušnosti, všeobecné, obětavé a silné lásky apoštolské k duším, vzájemné lásky bratrské. Uvažujme, jak nám ve všem tom překáží nezřízená a neumrtená láska k vlastní krvi, a hledme všecku lásku pozemskou nadpřirozeně povznést a apoštolskému cíli podřídit. Čím více obětí v té věci přineseme, tím více lásky a požehnání pro své práce nalezneme u Srdce Ježíšova.

3. Způsob umučení sv. Bartoloměje jest tak ukrutný a surový, že se mnohým zdá nepravděpodobným. Ale máme zaručené příklady podobných muk u jiných mučedníků, na př. z dějin pronásledování katolíků v Anglii v stol. XVI. a XVII. a v Korei v stol. XIX. Taková muka nelze ovšem trpělivě snášeti leč s mimořádnou milostí Boží. Bůh svatým mučedníkům tuto milost a sílu dal, ale žádal od nich, aby muka svá pro něho ochotně snášeli. Žádal to proto, ze měla jejich mučednická smrt býtí důkazem pravosti zjevené víry. Vskutku je mučednictví takovým potvrzením víry Kristovy, že bychom ve zjevení jeho musili věřiti, i kdybychom žádného jiného důkazu neměli. Od každého nežádá Pán Bůh, aby trpěl taková muka a dal život za víru. Ale jistě žádá, aby trpělivě nesl kříž utrpení zvláště ten, který má druhým hlásati víru Kristovu.

a) Jakou cenu má víra Kristova, když Bůh na její potvrzení žádá takových obětí! Jak si musím této víry vážiti, jak horlivě musím pracovati, abych ji duším svěřeným zachoval!

b) Pán Bůh žádal od mučedníků, aby taková hrozná muka trpěli, A já bych si myslel, že mohu věčného cíle dosáhnouti a jiné k němu vésti bez kříže a utrpení?

Oremus:

Omnipotens, sempiterna Deus, qui huius diei venerandam sanctamque laetitiam in beati Apostoli tui Bartholomaei festivitate tribuisti: da Ecclesiae tuae, quaesumus; et amare, quod credidit, et praedicare, quod docuit. Per Dominum.

XLV. Sv. Augustin, biskup hipponský a církevní učitel. (28. srpna.)

Sv. Augustin patří k největším veleduchům Církve a jeho obrácení k největším divům milosti Boží. Narodil se 13. listopadu 354 v Tagaste v africké Numidii z matky křesťanky, zbožné a trpělivé Moniky, z otce Patricia, pohana. Matka jej vychovávala po křesťansku, otec myslel jenom na světskou dráhu a světské štěstí neobyčejně nadaného chlapce a odkládal jeho křest. Studia v Madaure a Karthagu vykonal s výborným prospěchem a vynikl zvláště v řečnictví. Ale smyslůst a ctižádost, špatní druhové, nestoudná divadla přivedla ohnivého jinocha nestále myslí do zkázy, takže už v osmnáctém roku žil v divokém manželství a měl syna Adeodata; dokonce se přidal k plytké a nemravné sektě Manicheů. Zbožná matka se zatím stále zaň modlila a hořce plakala. Biskup, jemuž si stěžovala, ji potěšil: „Upokoj se! Není možno, aby ztracen byl syn takových slz.“ Skutečně ozývaly se v Augustinovi častěji výčitky svědomí, zvláště při vzpomínce na dobrou matku, nebo když viděl křesťany slaviti velikonoce a jiné svátky; četba Ciceronova Hortensia jej povznášela k poněkud ideálnějším myšlenkám. Augustin se odvrátil brzo od sekty manichejské, poznáv její podlost a vnitřní rozpory. Ale zůstal skeptickým a vedl dále světský a nevázaný život. Stal se nejprve učitelem řečnictví v Karthagu, r. 383 odejel tajně, oklamav matku, do Říma a odtud r. 384 přijal místo učitele řečnictví v Miláně. Matka, dověděvši se o jeho odjezdě, následovala jej na nová jeho působiště.

V Miláně nastal v životě Augustinově obrat, na nějž jej Bůh už dříve připravil různými kříži, zejména úmrtím syna Adeotada. Počal choditi, nejprve jenom ze zvědavosti a aby se zdokonalil v řečnictví, na kázání slavného biskupa sv. Ambrože; brzy dotkla se milost jeho srdce a poznal pravdu křesťanské nauky. Ještě neměl dosti pokory a sebezáporu, aby se jí podrobil a smyslné radosti světa opustil. Proto také nalézal sice zálibu na spisech Platonových a jeho idealismu, ale neměl ještě zalíbení na četbě Písma svatého. Staříčkový kněz Simplicius, jehož se ptal o radu, řekl mu: „Hledáš pravdu? Pokoř se!“ Snažil se tedy zapíratí své vášně, modlil se za osvícení a rozhodnost, třeba s jakousi obavou, jak píše, že bude vyslyšen, ale ještě neměl síly k poslednímu rozhodnému kroku. Tu Bůh zasáhl mimořádným prostředkem své milosti. Když jednou slyšel vypravovati o dvou císařských úřednících v Treviru, kteří povzbuzeni příkladem sv. Antonína ze světského života se obrátili k dokonalosti křesťanské, a rozrušen a nespokojen sám se sebou neklidně po zahradě pobíhal, zaslechl jasný a milý hlas jako s nebe: „Vezmi a čti!“ Vzal Písmo sv.

ležící v besídce, rozevřel a četl první řádky, na něž jeho oči padly: „Jako ve dne poctivě chodíme; ne v hodování a opilství, ne v smilstvích a nestydatostech, ne v sváru a závisti; ale oblect se v Pána Ježíše Krista a nemějte péče o tělo podle žádosti“ (Řím. 13, 13, 14). Nyní se Augustin úplně odvrátil od světa a obrátil se k Bohu. Připraviv se na osamělém statečku blízko Milána sv. křest, byl na Bílou sobotu 387 od sv. Ambrože pokřtěn. Od té doby celý jeho život náleží službě Boží. R. 388 opustil s matkou Milán a ubíral se do své vlasti, Monika však umřela na cestě v Ostii. V Africe prodal všechno své jmění a rozdál chudým a uchýlil se s několika přáteli do samoty, žije zcela modlitbě, rozjímání, zbožným rozmluvám, spisování a četbě svatých knih. Výtečné vlastnosti Augustinovy obrátily na sebe pozornost hipponského biskupa Valeria, který jej r. 391 vysvětil na kněze a ustanovil kazatelem při biskupském chrámě. R. 395 stal se Augustin jeho koadjutorem, po jeho smrti 396 jeho nástupcem. Tím počíná nejskvělejší perioda jeho života.

Augustin vytkl si úkolem, napravit poblouzení svého mládí a učiniti za ně zadost nejenom ustavičnou lítostí, ale zejména neúnavnou prací ke cti a slávě Boží. Neúnavně kázal a vykládal katechismus; právě na katechisování kladl veliký důraz napsav o jeho metodě velmi cenný spis. Odpovídal v nesčetných listech na dotazy se všech stran naň docházející, ale poslední rozhodnutí ponechával vždy římskému Stolci. „Řím promluvil“, bylo mu dostatečným a nezvratným důkazem. Byl otcem chudých a nemocných, stavěl nemocnice a dal rozbít i posvátné nádoby na almužny pro chudé. Zvláště významná a dalekosáhlá jest jeho činnost spisovatelská. Psal díla filosofická, dogmatická, apologetická, exegetická, ascetická a pastorální, potíral ariány, židy, manichejské, pelagiány, donatisty; ale nepřál tomu, aby stát proti kacířům užíval násilí. Zejména prohloubil učení o milosti; proto se zove „Doctor gratiae“. Nejznámějšími z jeho spisů i v širších kruzích jsou: veliké dílo „De civitate Dei“, skvělý hymnus na prozřetelnost Boží a první dílo o filosofii náboženství, a pak jeho „Confessiones“, kde s dojemnou pokorou líčí poblouzení svého mládí.

I jinak ukazuje se všude jeho opravdová a hluboká pokora. Vše, co ve svých spisech nalezl méně správného, odvolává na konci života a vyzývá čtenáře, aby to, co v jeho spisech je dobrého, připisovali Bohu, co mylného, jemu. V literární kontroverzi se sv. Jeronýmem odzbrojil zcela a usmířil ohnivého odpůrce svou pokorou a mírností. Skládal na kazatelně úcty ze svého jednání před věřícími a s pláčem je prosíval za odpuštění. Velikou pokoru ukazoval jako biskup ke svým kněžím. Nenapadlo ho vynášeti se nad ně, nýbrž žil s nimi jako jeden z nich společný život. Bydleli, stolovali, modlili se společně. To byl první začátek pozdější řehole augustiniánské. U stolu nestrpěl, aby se o druhých špatně mluvilo, dal nad stůl nápis: „Kdožkoli oblíbil si život bližních slovy hyzditi, tomu je tento stůl zapověděn.“ Do domu, kde s kněžími bydlel, neměly ženy přístupu; ani starší ne, neboť říkal, i když samy neskýtají nebezpečí, mohly by jiné mladší, které je navštěvují, zavdati příčinu pomluvám. Byl ochoten k jakékoli službě věřícím, ale o časné jejich záležitosti nechtěl se starati, také nepřijímal příliš rád pro kostely odkazy peněžité. Jeho smrt padá do pohnutlivých dob vpádu Vandalů do Afriky. Augustin neprchl před nepřáteli, nýbrž zůstal jako dobrý pastýř na místě a zemřel v obklíčeném nepřáteli Hipponě modle se kající žalmy, 28. srpna 430. Církevním učitelem jej prohlásil Bonifác VIII.

Rozjímání 45.

1. Vizme sv. Augustina, jak se na smrtelném loži s pláčem modlí kající žalmy.

2. průprava: Modleme se, abychom jej napodobovali v jeho pokání a apoštolské horlivosti.

1. Co v životě Augustinově na každého působí dojmem nejmohutnějším, jest ohromný zápas milosti Boží s jeho vášněmi a váhající vůlí a konečné úplné vítězství milosti. Bůh působil na Augustina téměř všemi způsoby vnějších i vnitřních milostí, jež si lze mysleti. Křesťanská výchova od matky, její modlitby a slzy, četba profánní i posvátná, Augustinova zvědavost a vědychtivost, trpká zklamání a neštěstí, Ambrožův příklad a jeho mohutná kázání, vypravování přátel: všechno to stojí ve službě Boží a volá Augustina k Pravdě. Bůh působí na jeho mysl a srdce i přímo: budí v něm výčitky svědomí, zvláště při vzpomínce na matku a při pohledu na slavnosti církevní, osvěcuje ho nadpřirozeně a konečně jej přímým hlasem vybízí k poslednímu rozhodnému kroku. Vzdor svým vášním a nesčetným překážkám podrobuje se Augustin na konec milosti úplně a bezpodmínečně. Zachovat si při všech svých poblouzeních lásku k pravdě a rozhodnou vůli, pravdu uznati, kdekoli ji nalezne. Melť při všech chybách velkomyslné a šlechetné srdce, které nemohly na dlouho ukojiti marné radosti tohoto světa. A co hlavní, Augustin se modlil za osvětlení a obrácení, jemuž se vášně vzpíraly, modlil se i s obavou, že bude vyslyšen. Tak se stal jeho život po všecky věky příkladem Boží shovívavosti a síly milosti Boží. Nedivno, že sám později moc a krásu milosti Boží tak mistrně popsal a že se stal „Doctor gratiae“.

a) Ne sice takovým mimořádným, ale podobným způsobem působí Bůh i na jiné duše. Zdalíž neoddaloval i nás

různými zevnějšími okolnostmi, příklady, zklamáními a vnitřním hlasem milosti od zlého a nevolal nás k sobě a k své službě? Poděkujme z celého srdce za všechny tyto vzácné milosti, zkoumejme se, jak jsme si vůči nim počínali, a vytkněme si směrnice pro budoucnost.

b) Jenom tam bude milost v pravdě a plně účinnou, kde je láska k pravdě, velkodušná obětavost a kde se nezanedbává modlitba. Tímto trojím směrem musíme připravovati srdce lidská na milost Boží; ale musíme mít sami touhu po pravdě, býti velkodušní a modliti se, nechceme-li, aby v nás milost Boží vyzněla nadarmo.

c) Buďme i my učiteli milosti, mluvmě často a důrazně věřícím o její síle a kráse, o její divech.

2. Život sv. Augustina v mládí nás učí, čeho se máme varovati, abychom nepadli, jeho život po obrácení je příkladem pravého pokání. Kál se nejenom lítostí, slzami a kajícími skutky, nýbrž zejména tím, že se neúnavnou prací snažil zjednatí co nejvíce duším milost, již se mu v takové míře od Boha dostalo. Poněvadž věděl ze zkušenosti, jakou škodu působí špatná a jakou cenu má dobrá četba, působil hlavně také spisy. Těmito žije a působí ještě stále a tisíce duší děkuje jeho spisům obrácení a dokonalost. Veliká byla Augustinova láska k bližním. Soustrastnou lásku ukazuje zejména k chudým a nemocným, miluje své odpůrce, kacíře sice rozhodně potírá, ale nechce, aby se proti nim zakročovalo násilím. O jeho lásce svědčí též, že nestrpěl, aby se u jeho stolu proti bližnímu mluvilo. Tklivá jest jeho pokora: otevřeně a veřejně se ve svých „Vyznáních“ přiznává k pokleskům svého mládí, všechno dobré ve svých spisech připisuje Bohu, sobě jen omyly, před věřícími skládá počet ze svého jednání a s pláčem prosí je za odpuštění. O jeho lásce k čistotě svědčí předpis, zabraňující ženám vstup do domu, kde s klérem svým bydlel.

a) Komu z nás nevytýkalo by svědomí nějakých poklesků mládí? Vzbuzujme proto častěji lítost nad předešlým životem, konejme kající skutky; ale především snažme se všechno napravití usilovnou prací pro Krista a jeho říši. Přiveďme co nejvíce duší k tomu, který zachránil a pozvedl duši naši.

b) Nemůže býti každý učencem a spisovatelem jako sv. Augustin. Ale studovati musí každý kněz a každý má povinnost působiti též šířením dobrých spisů. Vážným studiem se kněz varuje mnohého pokušení a jeho kázání a katechese jsou mnohem solidnější a účinnější.

c) Jaká je naše láska k bližnímu? Nemluvíme snad rádi o chybách druhého? Snad by neškodilo, kdybychom si i my nad stůl napsali: „Quisquis amat dictis absentum rodere vitam, hanc mensam vetitam noverit esse sibi.“ Chceme si učiniti pevné předsevzetí v té věci.

d) Sv. Augustin se dobrovolně k pokleskům přiznává a sám úcty před věřícími skládá, a my to nemůžeme pokorně snést, když se nám spravedlivě něco vytýká anebo se od nás po právu vyžaduje účet z našeho jednání! Při všech svých velikých zásluhách a neobyčejné učenosti připisuje si jenom chyby a omyly, všechno dobré Pánu Bohu, a my si na svých nepatrných dobrých skutcích tolik zakládáme!

e) Veliký světec Augustin je opatrný v obcování s osobami druhého pohlaví. Jak pošetilé by bylo, kdybychom se snadno vydávali v nebezpečí, domnívajíce se, že nám už nic uškoditi nemůže.

3. Všimněme si ještě některých ctností světcových, které jej vyznačovaly zvláště jako biskupa a kněze. Augustina čestný úřad biskupský neodcizil kléru, žije s ním jako jeden z nich společný život. Zavedl takový společný život v obydlí, stolu a práci, poněvadž jej měl za velmi účinný prostředek k zachování ducha kněžského. Užíval všech vhodných prostředků pastoračních, ale největší důraz kladl na katechesi. Věřícím všemožně pomáhal, rád s nimi obcoval, ale do jejich pozemských záležitostí nechtěl se vměšovati. Věrně držel k Římu a kde Řím rozhodl, tam přestala proň všechna pochybnost a každá diskuse.

a) Stává se někdy, že kněz, dosáhnuvší vyššího postavení, chová se ke svým dřívějším kněžským přátelům odměřeně a chladně. To ovšem není ani pokorné, ani šlechetné.

b) Kněžím ve světě žijícím není předepsán společný život. Ale častější schůze a porady duchovních velmi prospívají k udržení kněžského ducha. Kněží na témže místě působící měli by se k sobě přimknouti co nejúžeji.

c) I pro nás zůstává jedním z nejkrásnějších prostředků katechese; na ni se máme bedlivě připravovati. Mnohého, který se dostal na zcestí, zachránilo v hodině smrti to, že byl za mládí dobře vycvičen v katechismu.

d) Věrnost k Římu musí být význačnou známkou každého kněze podle Srdce Páně. „Roma locuta est“ budiž nám rozhodujícím a posledním důvodem.

Oremus:

Adesto supplicationibus nostris, omnipotens Deus: et quibus fiduciam sperandae pietatis indulges, intercedente beato Augustino Confesore tuo atque Pontifice consuetae misericordiae tribue benignus effectum. Per Dominum.

XLVI. Sv. Jan Křtitel. Jeho apoštolská neohroženost a heroická smrt.

(29. srpna.)

Vedle svátku narození sv. Jana Křtitele, slaveného už od nejstarších dob na východě i na západě s velikou okázalostí (v některých krajinách předcházeli i čtrnáctidenní půst a v Církvi latinské měl tento svátek dříve, dokud oktáva Božského Srdce Páně nebyla privilegovaná, přednost před svátkem nejsvětějšího Srdce), slaví se ve východní i západní Církvi už od 4. nebo 5. století (už sv. Augustin svátek připomíná) také svátek Stětí sv. Jana na památku jeho mučednické smrti. *)

Rozjímání 46.

1. průprava: Vizme v duchu sv. Jana Křtitele, klesajícího pod mečem katovým.

2. průprava: Prosme, abychom i my tak neohroženě jako on Krista a jeho pravdu hlásali, a chce-li tak Bůh, zaň i život dali.

1. Sv. Jan Křtitel je na všechny časy vzorem moudrého a opatrného, na výsost mírného a milosrdného, ale při tom odhodlaně rázného apoštolského kněze. Přizpůsobuje se ve svém apoštolátě zcela osobám, na něž působí, a poměrům. K prostému lidu, k vojákům, k celníkům, dopouštějícím se sice někdy nespravedlnosti, ale jinak dobrou vůli majícím, je mírný a shovívavý. Nežádá od nich mnoho: mají zachovávat přikázání Boží, nemají se dopouštět nespravedlnosti, mají být spokojeni se svým stavem. Při tom je vybízí k dobročinnosti a vzájemné lásce. Jinak mluví k pokryteckým, pyšným fariseům a k požitkářským, smyslným saduceům. Nazývá je pokolením zmijím a hrozí jim věčnými tresty. Nebojí se říci trpkou pravdu i osobám takového vlivu u lidu israelského. Ano předstupuje neohroženě před samého mocného vladaře Heroda a s apoštolskou otevřeností mu vytýká: „Není dovoleno tobě mít manželku bratra tvého.“

a) Naše působení bývá často proto málo pronikavé, že je příliš šablonovité a úřední; nepřizpůsobujeme se dosti různosti povah, poměrů, míst. Učme se od sv. Jana. Jinak musíme působiti na mládež, jinak na dospělé, jinak na obyčejný lid, jinak na inteligenci, jinak na zbožné duše a jinak na ty, kdo už jsou napolo nebo zcela Církvi odcizeni. Naše pastorační činnost nesmí být jen hromadná, nýbrž také individuální. K takovému působení jest ovšem třeba mnoho opatrnosti; jest třeba mnoho pozorovati, přede vším se často modliti za osvícení.

b) K obyčejnému lidu, který často hřeší spíše z nevědomosti a bezmyšlenkovitosti, buďme mírní a shovívaví. Nežádejme od něho mnoho. Hlavní věc jest, aby zachovával přikázání Boží a hleděl žíti v posvěcující milosti Boží. Vybízíme ho k vzájemné lásce a dobročinnosti; vychovávejme jej poněkud k větší obětavosti a častému přijímání svatých svátostí.

c) K těm, kteří hřeší ze zlé vůle, k pyšným, zatvrzelým, požitkářům, třeba mluvití přísně a ostře. Nesmíme se báti, říci někdy pernou pravdu i osobám vlivným a výše postaveným. Hledme si proto zachovati apoštolskou svobodu, varujíce se příliš důvěrného obcování s takovými kruhy. Především si vyprošujme přimlívou sv. Jana mnoho apoštolské neohroženosti.

*) O životě, působení a smrti sv. Jana Křtitele viz hl. XXXI. (k 24. červnu)

2. Jako je působení sv. Jana na všechny věky zářivým příkladem vzorného apoštolátu, tak učí jeho osud, že špatný svět odměňuje apoštolskou horlivost pronásledováním, vězením, násilnou smrtí. Velikou bolestí bylo pro sv. Jana ve

vězení jistě zvláště to, že nemohl přímo apoštolovati a duše ke Kristu vésti. Činí tak aspoň nepřímo skrze své učedníky. Ukazuje apoštolskou lásku i k samému Herodovi. Dalek vši mstivosti snaží se ho radami k dobrému nabádati. Herodes při vši své nevoli proti nepohodlnému karateli nemůže mu odepřít úcty. Konečně vítězí zloba a Jan klesá pod mečem katovým. Je to na pohled smrt neslavná, ano bezectná, ale ve skutečnosti lze si sotva mysliti slavnější a krásnější smrti, vždyť je to smrt pro Krista z lásky k duším.

a) Každému horlivému knězi dává Bůh zakusiti něco z nevděku a zloby, jíž špatný svět odměňuje apoštolskou lásku. Buďme tedy na takové zkoušky připraveni. Dopustí-li na nás Pán Bůh podobnou zkoušku jako na sv. Jana, že nebudeme moci již přímo působiti, ačkoli bychom ještě rádi pracovali, snažejme to odevzdaně po příkladě sv. Jana. Abychom to pak trpělivě nesli, snažme se nyní vzdávati se přílišné náklonnosti k osobám a místům působení a hledme potom aspoň nepřímo nějakým způsobem apoštolovati.

b) V srdci našem nebudiž žádné mstivosti proti těm, kteří nám zle odplácejí. Naopak snažme se i jim podle vzoru předchůdce Páně nějak prospěti. Buďme přesvědčeni, že nám ve svém nitru nebudou moci odepřít úcty.

c) Kéž by naše smrt byla podobná krásné a svaté smrti Janově! Dejme všechny síly své ve službu Kristovu, pracujme až do poslední chvíle na spáse duší: pak i naše smrt bude smrtí pro Krista a z lásky k duším.

3. Pán Bůh potrestal Heroda za jeho hříchy také zde na zemi. Už to, že se stal zcela otrokem svých vášní, z nichž jedna druhou budila a za sebou vedla, a že se dostal do hanebného područí zkažené, vášnivé ženy, bylo takovým trestem. Po zavraždění sv. Jana trpí halucinacemi: mohutná, svatá postava Janova se mu zjevuje a děsí jej.

a) Jak nebezpečné jest poddati se i jenom jedině špatné vášni! Kdo z nás by nevěděl, jak jedna jediná vášně budí druhou a jak každá vášně, poddáváme-li se jí, časem roste a vede k nepředloženým skutkům?! Varujme se jako jedu už prvního hříchu.

b) Jedním z největších trestů hříchů jsou výčitky zlého svědomí. Právě u kněží lehkomyšlných, jichž svědomí za zdravých dnů takřka ztupělo, dostávají se někdy před smrtí a v nemoci takové výčitky s živelní silou; mnohého přivedly až k zoufalství. Prosme Pána Ježíše, abychom si vždy zachovali útlé svědomí.

c) Srdce ženy je schopné velkých vášní v dobrém i špatném smyslu. Běda knězi, který se ocitl v tenatech smyslné nebo ctižádostivé a pomstychtivé ženy!

Oremus:

Sancti Joannis Baptistae Praecursoris et Martyris tui, quaesumus, Domine; veneranda festivitas, salutaris auxilii nobis praestet effectum. Qui vivis et regnas.

XLVII. Sv. Petr Klaver, kněz Tovaryšstva Ježíšova. (9. září.)

Narozen v červnu 1580 ve Verdu u Leridy ve španělském Katalánsku z rodiny rolnické, prožil doma čisté dětství a byl zbožně křesťansky vychován. První studia konal u svého strýce kanovníka v Solsoně, kde r. 1595 dostal tonsuru, po té studoval v koleji Tovaryšstva Ježíšova v Barceloně, kde byl členem mariánské družiny, r. 1602 vstoupil sám do řádu. Jako novic tak vynikal, že mimo obyčej byl po skončeném dvouletí ponechán ještě dva měsíce v noviciátě druhým na příklad. Složiv po noviciátě první sliby, vyjádřil se, že se od té doby pokládá za posvátnou nádobu, již se nesmí užívat k účelům profánním. R. 1605 byl poslán na filosofická studia do Majorky, kde byl vrátným Alfons Rodriguez, žijící v pověsti svatosti (nyní svatořečený, zároveň s Petrem Klaverem). Petr si vymohl dovolení, aby směl s Alfonsem častěji hovořiti o duchovních věcech. Tyto rozmluvy velmi mu prospěly v duchovním životě a Alfons v něm vzbudil nadšení pro zámořské misie, k nimž se představeným řádovým hned nabídl. Byl však nejprve poslán 1608 na theologická studia do Barcelony. R. 1610 dostal rozkaz, odebrati se do misii v jižní Americe. Taková byla jeho touha po tomto apoštolátě a taková jeho umrtnost, že před odjezdem ani nenavštívil svých rodičů, ačkoli rodné město bylo jen nedaleko cesty, kterou se ubíral k přístavu.

Jeho působištěm měla býti Nová Granada, nynější republika Columbie. Už nezvyklé, velmi horké a vlhké podnebí tohoto kraje žádalo oběti. Nejprve měl dokončiti bohosloví v Santa Fě; ale poněvadž kolej nebyla ještě zařízena, bylo mu konati na čas práce řeholních bratří. I pojal úmysl, pracovati pro misii po celý život jako prostý bratr a žádal za to

představené. Ale na jejich rozkaz ukončil theologická studia a byl r. 1616 vysvěcen na kněze. Ke čtyřem hlavním slibům, jež skládají jesuité, přidal ještě pátý: věnovati po celý život všechny síly apoštolátu mezi černochoy, kterýžto úkol mu byl v přístavním městě Kartageně představenými svěřen.

Byli to ubozí otroci, kteří byli z africké Quiney, ročně asi v počtu 10—12 tisíc, do Ameriky přiváženi a za laciný peníz rozprodáváni. Byli většinou pohané, tupí a nevzdělaní, vzdorovití a podezřívaví i líní a trpěli proto mnoho od svých prodavačů i pánů. Sv. Petr se jich ujímal s láskou vpravdě mateřskou. Čekával na ně při jejich příplutí s občerstveními a dárky, s andělskou trpělivostí je po celé dny vyučoval katechismu, znázorňuje jim tajemství víry na prostě malovaných, ale dojemných obrazech, staral se, aby se jim dostalo vhodných míst, sbíral almužny, aby se jim mohlo přilepšiti, hlavně pečoval o jejich mravní povznesení. Největší péči měl o nemocné, jejichž seznam pečlivě vedl. Téměř veškeren čas, který mu nezabralo vyučování černochů, ztrávil v kartagenských nemocnicích, nejenom zpovídaje, zaopatruje a těše nemocné, nýbrž ošetřuje je též tělesně. Při nečistotě těla, v níž černoši žili, a při nesnesitelném zápachu jejich nemocných těl, bylo k tomu třeba heroické odhodlanosti, zvláště při nakažlivých nemocích. Sv. Petr pocítil ze začátku přirozený odpor; aby jej přemohl, líbal hnisající rány a vyssával z nich ústy hnis. Za to jej Pán Bůh odměnil, že od té doby ani při nejdopornějších nemocích nepocítil ošklivosti, a že svou modlitbou mnohé z nebezpečných nemocí uzdravil, tím, že je přikryl svým pláštěm, který však nikdy náказы nevezal. Vedle tohoto hlavního apoštolátu pro černochoy konal sv. Petr Klaver také venkovské misie, zpovídal celé hodiny v kostele, zvláště v postě, byl v domě delší čas ministrem a novicmistrem řeholních bratří, apoštoloval i mezi příchozími protestanty a mohamedány, jichž mnoho obrátil.

Nemaje dosti na nadlidských námahách spojených s těmito pracemi, bičoval se přísně, modlil se v noci, jedl pramálo, spokojuje se často zbytky od nemocných zůstavenými. Hluboká byla jeho pokora. I jako Páter konal doma nejnižší služby, pravidelně rozdával u brány almužny a chléb chudým. Měl zvláštní umění skrývati své skutky, při chvále se hluboce zardíval. S největší trpělivostí snášel příkoří činěné mu od některých pánů ubohých otroků a od mnohého nevděčného otroka samého i nemístné kritiky některých spolubratří. Ubozí otroci byli mu oddáni dětinnou vděčností a Bůh jej vyznamenával už za života mimořádnými dary. Všecky své práce konal v naprosté závislosti na představených. Taková byla jeho poslušnost, že na pokyn představeného ihned přerušil slibně počatou misii a dal se v největším horku na obtížnou cestu, že na zavalání bratra sakristána okamžitě opustil sobě tak milou zpovědnici, aby rozdával sv. přijímání. Nakaziv se při moru r. 1650 pozdravil se sice poněkud, ale poslední tři léta života jenom živořil, ztrativ vládu údů a na celém těle se třesa. Přece však se dával v první době své nemoci ještě donášeti do zpovědnice, ba i k lodi přivážející otroky. Bůh jej v nemoci zkoušel i tím, že se zdálo, jakoby naň v řádě zapomněli; svěřili jeho ošetřování surovému otroku, od něhož mu bylo mnoho trpěti. Zemřel 8. září r. 1657. Papež Pius IX. jej prohlásil 1851 za blahoslaveného, papež Lev XIII. r. 1888 za svatého a brzy potom za patrona misii mezi černochoy.

Rozjímání 47.

1. průprava: Vizme sv. Petra, jak se s mateřskou láskou sklání k nemocnému černochoy.

2. průprava: Prosme za podobnou lásku apoštolskou.

1. První základ k životu apoštolskému tak heroicky obětavému a tak mimořádně omilostněnému položila už zbožná křesťanská výchova v rodině a čistě prožitá mládí. Není pochyby, že zvláště zasvěcení nebeské Královně v mariánské družině roznítilo mocně jeho apoštolskou horlivost; majíť právě družiny vychovávatí členy k apoštolátu. Zejména však od té doby, co se odloučil od světa tak dokonale, že si odepřel i dovolenou útěchu, uzříti před odjezdem své rodiče, a co svatými sliby posvětil sebe Bohu jako svatou nádobu, již se nesmí užívatí k účelům světským, náleželo celé jeho srdce Bohu a duším. Zavázal se pak ještě zvláštním slibem, apoštolovati mezi nejopuštěnějšími z lidí. Jako zevnější milostí použil Pán Bůh při výchově Petrově k apoštolátu jeho setkání a styku se svatým bratrem Alfonsem. Prostý a neučený bratr stal se vzácným učitelem nadaného klerika.

a) Zakládejme mariánské družiny a udržujme je v pravém duchu; tím si vychováme laický apoštolát a dáme snad podnět k mnohému kněžskému i misijnímu povolání.

b) Od pravého apoštola žádá Bůh odloučení od těla a krve; tolik aspoň žádá od každého kněze, aby pro nemístné ohledy na příbuzné nebo přílišnou náklonnost k vlastní krvi nezanedbával svých povinností a předpisů církevních a nezhazoval své kněžské důstojnosti.

c) I my, přijímajíce vyšší svěcení, zasvětili jsme tělo i duši svou službě Boží. Pohlížejme na sebe také jako na posvátné nádoby, které už nesmějí sloužiti světu, neřku-li hříchu.

d) Nemusíme se my někdy učit od prosté věřící duše, která ač méně nadaná a obdařená než my, dosáhla věrným spolupůsobením s milostmi větší dokonalosti a snad i více působí než my při tolika darech Božích a výsadách? Používejme i takových příkladů a zevnějších milostí k svému zdokonalení a k rozmnožení horlivosti apoštolské.

2. Apoštolský heroism sv. Petra Klavera má málo podobných příkladů v dějinách Církve. Už obyčejná duchovní správa v cizí nezdravé a horké krajině vyžaduje mnoho obětí. Sv. Petr se ještě nad to zavázal slibem, působiti právě na nejopovrženější z lidí, na ubohé černochoy, kteří svou zanedbanou kulturou tělesnou a svými povahovými chybami každého odpuzovali a apoštolát ztěžovali. Klaver se jim věnuje s láskou vpravdě mateřskou a všemi prostředky snaží se jim pomoci. Prvním a nejdůležitějším prostředkem je mu katechese. Usilovnou prací, zejména užitím vhodných obrazů, podaří se mu nejenom přivésti zanedbaný a tupý tento lid k poznání křesťanské pravdy, nýbrž mnohé z nich povzbuditi i k dokonalému životu. Z těchto opovrhovaných černochoy jsou mu nejmilejší nemocní, na každého z nich zvláště myslí, každého navštěvuje a pomáhá mu; proto si vede jejich přesný seznam. Nemocné nemocemi nakažlivými a ošklivými, jichž hnisající rány a odporný zápach všecy odpuzuje, má nejraději. Ovšem pocítil i on ze začátku přirozenou ošklivost, ale přemůže ji způsobem vpravdě heroickým; líbá jítící se rány, a saje ošklivý hnis. Hledal ovšem především duše, ale věděl, že cesta k srdci často se rázi dobrodiním pro tělo. Proto vítával příchodí otroky dárky a pamlsky, proto pořádal pro své černochoy, z vyzebraných peněz častěji malé slavnosti, při nichž je štědře hostil.

a) Jak všední a chudička je moje pastorece u srovnání s tímto heroismem velikého apoštola černochoy! Snad je to spíše pouze zevnější úřadování, než apoštolát láskou ke Kristu prodchnutý. Chci aspoň v něčem napodobiti sv. Petra Klavera. Budu si všimati zvláště nízkých a opuštěných, od kterých nemohu nic očekávati a kteří nemají přirozeně nic přitažlivého; jim chci věnovati své síly.

b) Stěžuji si snad na tupost, lehkomyšlnost, nepoddajnost dětí, jež mám v náboženství vyučovati, a konám proto tuto povinnost nerad, ba zanedbávám jí? Vyučování kartagenských černochoy bylo mnohem obtížnější a přece sv. Petr Klaver svým úsilím dosáhl velikých úspěchů. Třeba jim ukazovati lásku, třeba se pro ně obětovati, třeba užívati vhodných názorných prostředků a můžeme všecy vychovati ke křesťanskému, některé i k dokonalému životu.

c) Jak se starám o nemocné? Vedu jejich seznamy a navštěvuji je často? Snažím se jim i jejich tělesné útrapy podle možnosti ulehčiti?

d) Cítíme-li proti nějakému dobrému dílu, nějakému užitečnému podniku nechut', bývá dobrým prostředkem učiniti i přes vnitřní odpor právě to, čemu se přirozenost vzpírá. Takovou obět Pán Bůh vždycky štědře odměňuje.

e) Jestliže kdy, platí jistě za našich dob, že třeba důvěru duší získávati i skutky tělesného milosrdenství. Čiňme v té věci, co naše hmotné poměry dovolují. Snažme se, aby spolky a družiny námi řízené měly své případné zábavy a aby se chudým členům pomáhalo.

3. Pramen, z něhož vytryskovala neobyčejná horlivost sv. Petra, byla vroucí láska k Bohu. Poněvadž miloval z celého srdce Pána Boha, proto nemohl sněsti, aby duše žily v hříchu, který Boha zarmucuje, proto tak toužil po spáse duší, jíž si Bůh tak velice přeje. Viděl ve všech tvorech Boha a odlesk slávy jeho, i v pohrdaných a opuštěných černých otrocích. Věnovati se jim zcela a s takovou láskou a vytrvalostí mohl jen muž hluboké pokory, jako Petr Klaver. Koná s radostí nejnižší služby, chce zůstatí po celý život řeholním bratrem, užívá dovedně různých prostředků, aby skryl své ctnosti, dobré skutky a omilostnění, snáší s radostnou trpělivostí příkoří. Konečně to byla veliká umrtvenost, kterou takový heroický apoštolát předpokládal a která jej umožňovala. Sv. Petr nespokojil se útrapami a obětmi, které přinášely namáhavé práce v smrtonosném podnebí při tolika překážkách samy, nýbrž bičoval a postil se přísně a odepíral si spáнку.

a) Prosme velikého apoštola, aby nám vyžádal na Pánu Bohu, na něhož nyní u věčné lásce v nebi nazírá, hodně veliký stupeň lásky Boží. Pak se budeme jistě horlivě snažiti, aby nikdo Pána Boha hříchem neurážel a aby ve všech duších rostla láska k Bohu.

b) Chci-li úspěšně apoštolovati, zvláště mezi nízkými a opuštěnými, musím míti hodně pokory. Nesmím hledati vlastní chvály, musím milovali skrytost, musím, když už ne radostně, aspoň trpělivě snášeti pokoření a příkoří.

c) Jak málo jsem vlastně posud trpěl pro Krista a pro duše! Pán Bůh nežádá ode mne takových kajicností, jaké na sebe dobrovolně bral sv. Petr Klaver. Aspoň ty kříže, které jsou spojeny s mými apoštolskými pracemi, musím ochotně nésti.

Oremus:

Deus, qui abreptos in servitute Nigritas ad agnitionem tui nominis vocaturus, beatum Petrum mira in eis iuvandis caritate et patientia roborasti: eius nobis intercessione concede; ut quae Jesu Christi sunt quaerentes, proximos opere et veritate diligamus. Per eundem Dominum nostrum.

XLVIII. Sv. Matouš, apoštol a evangelista. (21. září.)

Sv. Matouš, syn Alfeův, slul původně Levi, Matoušem (= dar Boha) nazval jej Kristus Pán, když ho povolal, aby ho následoval. Byl celníkem nebo výběřčím daně a měl celnici u jezera genezaretského, kudy se převáželo zboží. Celníci, vymáhající mnohdy tvrdé poplatky a někdy i nespravedlivě lid utiskující, byli nenáviděni a pokládáni za hříšníky. Z evangelia víme, že byli mezi nimi i lidé šlechtí a pokorní.

O povolání sv. Matouše nám evangelia vyprávějí asi toto: Jda jednou od jezera genezaretského, spatřil Ježíš člověka Leviho, syna Alfeova, pojmenovaného Matouš, sedícího na celnici. A řekl jemu: „Pojď za mnou!“ A on vstal, opustil všecko a šel za ním. I učinil potom Levi Pánu Ježíši velikou hostinu v domě svém a veliký zástup celníků a hříšníků přišel a stolovali s Ježíšem a učedníky jeho. Zákoníci a fariseové však vidouce, že jí s celníky a hříšníky, reptali, řkouce učedníkům jeho: „Proč s celníky a hříšníky jíte a pijete a Mistr váš?“ A Ježíš uslyšev to, řekl jim: „Nepotřebují zdraví lékaře, nýbrž nemocní. Jděte a naučte se, co jest to: Milosrdenství chci a ne oběti. Nepřišel jsem volat spravedlivých, nýbrž hříšníky k pokání.“ (Mt. 9, 9—13); Mk. 2, 14—17; Lk. 5, 27—32.) Matouš, bohatý muž, přidružil se k učedníkům Kristovým, prostým a chudým rybářům, a byl vpočten mezi dvanácte apoštolů. (Mt. 10, 3; Mk. 3, 18; Lk. 6, 15.) Kdežto druzí evangelisté jej jmenují na sedmém místě, on sám se klade až na místo osmé a z pokory nazývá se publikánem, t. j. veřejným hříšníkem. Od sv. Matouše pochází nejstarší ze čtyř evangelií, napsané kolem r. 42 v hebrejské nebo aramejské řeči, nezachovalo se však v původní řeči, nýbrž v řeckém překladě, pořízeném ke konci prvního století. Ve svém evangeliu chce sv. Matouš dokázat hlavně, že Kristus Pán je Mesiášem lidu israelskému příslibeným, na němž se všecka starozákonní proroctví vyplnila.

Podání vypravuje, že Matouš po nanebevstoupení Páně kázal Krista na různých místech, naposled v Ethiopii. Obrátil na víru nejenom mnoho lidu, ale i samu rodinu královskou; ano nejstarší dcera královská, Ifigenie, zavázala se na radu Matoušovu slibem ustavičného panenství. Strýc její Hirtala, chtěje ji pojmouti za manželku, požádal prý apoštola, aby pannu k manželství přemluvil. Když se však sv. Matouš naopak snažil utvrditi dceru královskou ve věrnosti k slibu, dal jej Hirtala oštěpem prokláti, právě když přinášel nejsvětější obět. Tělo jeho bylo v jedenáctém století přeneseno do Salerna v Itálii.

Rozjímání 48.

1. průprava: Vizme sv. Matouše, jak na jediné slovo Mistrovo všecko opouští a následuje Krista Pána.

2. průprava: Prosme za podobnou ochotu v následování hlasu milosti Boží.

1. V povolání sv. Matouše jeví se podivuhodná síla milosti Kristovy ještě více než při povolání jiných apoštolů. Jinde volá Mistr k odříkavému a nezištnému životu apoštolské chudoby ty, kteří už v chudobě žili, zde volá muže bohatého a vlivného, jinde volá takové, kteří už Bohu věrně sloužili a Mesiáše s toužebností očekávali, zde toho, který aspoň před veřejností platil za hříšníka. Sv. Matouš nazývá se sám z pokory publikánem nebo veřejným hříšníkem; jisto jest, že před svým povoláním žil život pohodlný a více světský. Láska a milost Kristova obrací se k němu, protože Spasitel „nepřišel volat spravedlivých, nýbrž hříšníky k pokání“, a že „nepotřebují zdraví lékaře, nýbrž nemocní“. Podivuhodny jsou též způsob povolání a okolnosti jeho. Právě uprostřed svého rušného a světského zaměstnání slyší Matouš hlas milosti Boží, a je to jediný pohled a jediné slovo, jimž mu Mistr oznamuje svou všemohoucí vůli. Taková je síla milosti, že z celníka nejenom činí spravedlivého, nýbrž velikého apoštola, který se pro své evangelium stal jedním z nejslavnějších mužů v dějinách Církve, ano i v dějinách vůbec.

a) Snad mnohý z nás si musí říci, že jeho povolání bylo také podobno povolání Matoušovu, že ho Pán povolal k své službě ze světského, ba hříšného života. Budiž nám povolání sv. Matouše útěchou, když nás trápí myšlenka na předešlý život, vždyť Kristus Pán přišel volat právě hříšníky a ne spravedlivé. Ano, kdybychom byli i velmi těžce

hřešili, můžeme se ještě s milostí Boží státi velikými v jeho službě.

b) Napodobujme také sami milosrdnou lásku Spasitelovu k hříšníkům. Je přirozené, že lneme více k těm, kteří jsou nám sympatičtí. Milovati zvláště duše Bohu bližší a více omilostněné, je dovoleno a spravedlivé. Než apoštolská láska žádá často, abychom větší lásku a péči věnovali těm, kteří toho více potřebují, a to jsou právě ubozí hříšníci.

c) I my snad někdy pocítíme vánek milosti Boží právě uprostřed prací a roztržitosti tohoto světa, snad je to také jeden milosrdný pohled Mistrův, jedno jakoby nahodilé slovo. Nenecháváme snad hlasu milosti bez povšimnutí?

2. Vizme, s jakou ochotou a horlivostí následuje sv. Matouš hlasu volání Božího. Ihned vstane, opustí a rozdá celé své značné jmění a věrně jde za Kristem. Ukazuje velikou pokoru. On, zámožný a vlivný úředník, druží se k prostým a chudým rybářům, jmenuje se sám mezi apoštoly na jednom z posledních míst, s tklivou pokorou se nazývá publikánem neboli veřejným hříšníkem. Krásným rysem jeho povahy je též štědrost. Vystrojí Kristu Pánu a jeho učedníkům z vděčnosti za milost povolání hostinu, k níž pozve všechny své přátele a známé. Nejlépe ovšem ukázal svou vděčnost k Mistrovi svým neúnavným apoštolům a zejména svým evangeliiem, v němž pádně a jadrně dokázal mesiánskou důstojnost Kristovu a tím nesčetné množství duší k pravé víře přivedl.

a) Opustiti svět s jeho radostmi a pozemskými zájmy žádá Bůh v jisté míře od každého, koho volá k své svaté službě. Opustili jsme tento svět také s takovou ochotou a rozhodností jako sv. Matouš, když nám Kristus Pán nabídl milost svatého kněžství? Anebo s tím světem, jehož jsme se z lásky k Mistru pro vždy vzdali, ještě koketujeme a v kompromis vcházíme? Nelze býti zároveň věrným sluhou Božím a uživateli rozkoší tohoto světa.

b) Pokora a skromnost mají býti význačnou vlastností kněze podle Srdce Páně. Jeví se v tom, že ustupuje do pozadí a dává rád druhým přednost, že o sobě a svých zásluhách nemluví, leda kde to káže nutnost, že rád a bez povýšenosti obcuje s nízkými a prostými, že uznává ochotně svou nedostatečnost a hříšnost a přiznává se upřímně k svým chybám.

c) Napodobujme také štědrost Matoušovu. Štědrost nejprve k Pánu Bohu samému. Nespokojíme se tím, že vykonáme, co je naprosto nutné, nýbrž přinášíme velkodušně i větší oběti. Štědrost také k bližním, zvláště k spolubratřím. Bratrská pohostinnost, postavení a poměrům přiměřená, patří také k společenským ctnostem kněžským.

d) Nejlépe se ovšem i my Kristu Pánu odvděčíme za vzácnou milost povolání a za všechny milosti a dary, budeme-li jasně, rozhodně a horlivě světu hlásati jeho božské poslání a jeho mesiánskou důstojnost.

3. Třebas zprávy legend a zbožného podání o místech působení, příčině a způsobu smrti sv. Matouše nejsou všechny zcela zaručené, můžeme jich přece užítí pro rozjímání. Lze říci, že apoštol byl v jistém smyslu mučedníkem sv. čistoty a ustavičného panictví. Kdyby byl býval dceru královskou osvobodil od slibu panenství, býval by snad zachránil svůj život. Ale v tom mu bránila láska k čistotě a panictví a úcta před učiněným slibem ustavičného panenství. Není divu, že čistotu miloval a panictví si vážil učedník toho, který slíbil duším čistým, že Boha viděti budou, a velebil ty, již sami se oddávají panictví pro království Boží. Překrásná je smrt sv. Matouše nejenom pro tuto její příčinu, nýbrž i sama v sobě. Oštěp vojinův zasahuje ho právě, když v zanícené sebranosti obětuje na oltáři neposkvrněného Beranka Božího, a duše jeho vznáší se tam, kde věčně má zříti v skutečné lidské podobě toho, jehož právě držel v rukou zahaleného pod způsoby chleba a vína.

a) Nikdy nedosáhne dokonalosti kněžské čistoty, ba ani v ní nevytrvá kněz, který zachovává svatý tento zákon jenom jako tvrdé jho z nutnosti. Musíme se povznést k veliké lásce a úctě svatě čistoty a ustavičného panictví. Kristus Pán nabízí dobrovolným panickým zvláštní své přátelství a slibuje všem duším čistým, že Boha viděti budou. Není-li to dostatečnou pohnutkou, abychom si panictví a dokonalou čistotu z celého srdce zamilovali?

b) Není ojedinělým případem, že Pán Bůh zavolal kněze před svou soudnou stolicí, právě když sloužil mši svatou anebo když se k ní strojí, anebo hned po ní. Sloužíme mši svatou s takovou bedlivou přípravou, s takovou pozorností, přesností a zbožností, že by naše smrt byla vskutku šťastná a svatá, kdyby nás Bůh tímto způsobem povolal?

Oremus:

Beati Apostoli et Evangelistae Mathaei, Dominine, precibus adiuvemur: ut, quod possibilitas nostra non obtinet, eius nobis intercessione donetur. Per Dominum nostrum.

XLIX. Sv. Jeroným, kněz a církevní učitel. (30. září.)

Život sv. Jeronýma padá do dob, kdy říše římská bojovala proti hrnoucímu ze severu barbarům zoufalý boj o existenci, jemuž konečně podlehla, a kdy Církvi bylo bojovatí proti mocným kacířstvím, které však vítězně přemohla, hlavně pomocí velikých Otců a učitelů církevních, k nimž právě také náleží sv. Jeroným. Narodil se kolem r. 340 ve Stridonu na rozhraní Dalmácie a Pannonie z rodiny křesťanské. Podlé tehdejšího zvyku byl jeho křest odložen na pozdější dobu. Nadanému chlapci dostalo se už doma od zámožných rodičů vybraného vzdělání; od r. 354 studoval v Římě pod slavnými učiteli literaturu, básnictví, řečnictví a později i práva. Nezůstal ušetřen mravní nákazou velkoměsta, ale zachoval si vždy touhu po lepším životě podle učení a příkladu Krista. Více než památky Říma pohanského táhly jej k sobě hroby mučedníků a katakomby, kde celé hodiny prodléval. Mnohdy uprostřed rozkoši světských pojala ho neodolatelná touha, opustit svět a začít jiný život. Jeho vědychtivost ukazovala se už tehda: opisoval pilně a kupoval knihy. Asi v dvacátém svém roce byl pokřtěn od samého papeže Liberia. Po té procestoval Itálii, Galii, Malou Asii a Sýrii, zdržev se delší dobu zvláště v Akvileji a Antiochii; konal tyto cesty jednak, aby se dostal ve styk s proslulými učiteli, zejména vykladači Písma sv., jednak aby z vlastní zkušenosti poznal mnišský život.

R. 374 uchýlil se sám jako poustevník na poušť u Chalkidy blízko Antiochie, kde se věnoval zcela modlitbě, rozjímání, studiu, tělesným pracem a mrtvení. Studoval hlavně Písmo sv., ale měl také ještě zálibu v pohanských klasicích. Tu se mu jednou zdálo, že stojí před soudem Božím a slyší hlas: „Kdo jsi?“ Odpověděl: „Jsem křesťan.“ Hlas odvětil: „Ne, nejsi křesťan, jsi žák Ciceronův, neboť kde jest srdce tvé, tam je i poklad tvůj. Neznám tě.“ A zdálo se mu, že i byl odsouzen k bičování, které na něm bylo hned vykonáno. Také ho trápila na poušti silná pokušení, obrazotvornost předváděla mu nemravné scény, které byl v Římě viděl nebo zažil. Hledal proti nim lék v mrtvení, drásaje často ostrým kamenem své tělo, v modlitbě před svým krucifixem a ve studiu. Aby lépe rozuměl Písmu svatému, naučil se od jistého žida hebrejsky a aramejsky. Už tehda počal i spisy vykládati učení Kristovo a hájiti je proti kacířům, a už tehda býval z mnohých stran tázán o radu. Když v blízké Antiochii vznikl rozkol, nevěděl lepší rady, než obrátiti se na hlavu Církve, papeže Damasa. Biskup antiošský se nabídl, že jej vysvětlí na kněze, k čemuž Jeroným svolil, ale s podmínkou, že nebude vázán k službě při určitém kostele, aby tak měl volný čas pro studium. Spory mezi mnichy a rozkol v Antiochii znechutily mu tamnější pobyt: i odebral se nejprve r. 379 k sv. Řehoři Nazianskému, velikému církevnímu učiteli a proslulému vykladači Písma sv. do Cařihradu, a pak r. 382 k papeži Damasovi, jehož sekretářem se stal.

Vedle tohoto úřadu zabýval se dále studiem, zejména Písma svatého, a počal nové kritické a vědecké vydání jeho. Pro svou učenost a pro svůj asketický přísný život požíval úcty a mnozí si ho zvolili za duchovního vůdce, mezi jinými též zbožné matrony římské Marcella, Pavla s dcerou Eustochiumou a j. Byl vždy ohnivý a prudký, vystupoval statečně a rázně proti pohoršením i vlivných kruhů, též samého kléru. Měl proto mnoho nepřátel, již ho pomlouvali a podkládali dokonce i jeho vztahům k zbožným ženám nekalé úmysly. I opustil Jeroným po smrti Damasově r. 385 Řím a odebral se do Palestiny, kde vedl až do své smrti mnišský život blízko jeskyně narození Páně u Betléma, nejprve jako poustevník, později, když matrona Pavla dala tam vystavěti mužský i ženský klášter, jako představený mužského kláštera.

Sv. Jeroným dovedl spojití vhodně život rozjímavý s životem činným. Byl mužem stále modlitby a strohého mrtvení: byla to podle jeho vlastního výroku zvláště myšlenka na přísný soud Boží, která ho často zaměstnávala a v dobrém udržovala. Byl mužem neúnavné práce, který celé hodiny seděl u knih v cele nebo knihovně: ještě na svém smrtelném loži diktoval. V Palestině dokončil opravu a nový latinský překlad Písma sv., který požívá v Církvi pod jménem Vulgaty dodnes veliké vážnosti, sepsal řadu spisů i proti kacířům a mnoho vzácných listů, jimiž odpovídal na dotazy se všech stran. Při tom konal skutky bliženské lásky a přímo apoštoloval. Přijímal a hostil poutníky a myl jim i nohy, otevřel klášterní školu, kde sám učil, dokonce i klasičtým jazykům. Lnul s naprostou věrností k římskému Stoli a byl ve všem smyšlení přísně katolického. Proto ve svých výkladech Písma sv. klade takový důraz na tradici církevní, proto se hned vzdal některých názorů Origenových, jakmile poznal, že se neshodují s duchem církevním, proto s takovou rozhodností, ba prudkostí vystupuje proti kacířům. Prudkým a ostrým byl ostatně někdy i proti svým katolickým literárním odpůrcům, jako proti sv. Augustinovi a sv. Janu Zlatoústému. Ale tuto chybu povahy vyvážila jeho hluboká pokora. Sv. Jeroným se veřejně ke svým chybám přiznával, nikdy ani po nejmenším důstojenství v Církvi nezatoužil, pokoření a utpení nepřáteli mu působená s radostí snášel. Když cítil, že se blíží

smrt, zvolal v svatém zanícení: „0 jak krásná je smrt, jak sladké jest umírání!“ Přijav s největší zbožností tělo Páně zesnul dne 30. září 420. Jeho tělo odpočívá v Římě v basilice S. Maria Maggiore. Pro jeho zásluhy o Písmo svaté nazývá jej Církev „největším učitelem“ (Doctor maximus) Písma svatého.

Rozjímání 49.

1. průprava: Viz, s jakou zbožností přijímá sv. Jeroným před smrtí tělo Páně.

2. průprava: Pros za milost, abys podle jeho příkladu zasvětil celý život usilovné práci pro Církev.

1. Sv. Jeroným dává nám především zářivý příklad neúnavné pracovitosti a pile na poli církevní vědy. Obdařen neobyčejnou vědychtivostí spěchá od místa k místu, aby se učil od nejlepších mistrů a v nejslavnějších školách, přiučuje se potřebným řečem, nechce být vázán duchovní správou určitého kostela, aby se mohl zcela věnovat studiu, sbírá a opisuje knihy, sedá celé dny a hodiny v knihovně a v cele, zajímá se až do posledních let o všechny vědecké otázky a ještě před smrtí svým žákům diktuje. Ale pohlíží na vědu pod zorným úhlem věčnosti, pěstuje ji jenom k větší slávě Boží a Církev a k spáse duší, při vši své učenosti zachovává hlubokou pokoru. Jeho studium se soustřeďovalo zejména na Písmo svaté. Svou láskou k této knize knih, svými jazykovými vědomostmi, svou znalostí míst a zvyků palestinských stal se největším učitelem Písma svatého. Při své úctě a lásce k Písmu svatému držel se sv. Jeroným pevně a věrně církevní tradice. Nikdy nespolehal při vykládání Písma sv. na vlastní um, nýbrž ptal se, jak to místo vykládali svatí Otcové. Poznání: „tento výklad nepřijímá církevní podání“ bylo mu dostatečným důvodem, aby jej zavrhl. Napsal dokonce, že Písmo, které by se vykládalo proti církevnímu podání, nebylo by slovem Božím, nýbrž slovem ďábovým.

a) Sv. Jeronýma mohou a mají především napodobovati ti, kteří mají v Církví úkol, pěstovati posvátné vědy a učiti jim druhé. Necht' se učí od velikého a svatého učitele církevního, že mají na vědu pohlížeti pod zorným úhlem věčnosti a při vši učenosti zůstávati pokornými. Ani kněz v duchovní správě nesmí studia posvátných ved' zanedbávati. I on musí míti něco z vědychtivosti a pile sv. Jeronýma a má podle jeho příkladu studovati ne tak ze záliby, nýbrž pro dobro Církev a duší. Takové studium zabrání mnohemu pokušení, přinese mu hojně světla a útěchy, usnadní a povznese jeho apoštolát.

b) Zejména musí rád sahati k Písmu svatému, častěji v něm čítati a o jeho pravdách rozjímati. To mu zjedná mnoho duchovní radosti a dá mnoho vhodných námětů ke kázáním.

c) I kacíři čtli pilně Písmo svaté a dovolávali se ho. Ale poněvadž zavrhovali církevní podání, byla jim tato četba ke zkáze. Řiďme se při četbě Písma svatého zásadami svatého Jeronýma. Zjednejme si nějaký vědecky důkladný, ale též církevně úplně spolehlivý výklad jeho.

2. Už v této úctě k podání jeví se Jeronýmův skrz naskrz katolický duch a katolické smýšlení. Sám o sobě napsal, že „od dětství byl živen katolickým mlékem“ a že „na svém čele směle nosí kříž“. Už v mládí vábí jej přes jeho lehkomyšlný život a lásku k pohanským klasickým spisovatelům daleko více památky křesťanské a hroby mučedníků než pomníky pohanského Říma. Od té doby pak, co se oddal službě Boží, náleží celý jeho život obraně víry katolické. Ihned se vzdává názorů Origenových, s nimiž osobně sympatisoval, jakmile poznává, že nejsou přesně katolické. Odtud též jeho houževnatý, někdy zdánlivě až příkrý boj proti každému kacírství. Poněvadž věděl, že středem jednoty katolické a sloupem katolické víry je biskup římský, lnul věrně k apoštolskému Stolci. Právě od sv. Jeronýma jako sekretáře sv. papeže Damasa máme vzácné svědectví, že už tehda bylo papeži odpovídati a rozhodovati v záležitostech z celého katolického světa do Říma posílaných. V povstalých rozepřích nezná jiné rady, než obrátiti se na papeže, a častěji prohlašuje, že chce vždy držeti se stolcem sv. Petra.

a) Většinu z nás dostalo se převzácného štěstí, že jsme též „od mládí byli živeni katolickým mlékem“. Važme si nade vše katolické víry. Že přijímáme v pokorné víře všechno, co Církev k věření předkládá, rozumí se samo sebou. Kdo je opravdového a ryzího katolického smýšlení, odmítá rozhodně i všechno to, co třebas k věření není ještě předloženo, odporuje katolickému duchu. U kněze nestačí, aby sám katolickou víru pevně vyznával, nýbrž musí ji i hájiti. Ukazujme v té příčině největší rozhodnost a nebojme se proti nepřátelům víry užiti někdy i zdánlivě příkrého slova.

b) Středem katolické jednoty a neomylným sloupem katolické víry je papežství. Držme pevně k římskému, apoštolskému Stolci, važme si náměstka Kristova a milujme ho synovskou láskou, jeho slovo budiž nám v každé věci posledním a naprosto rozhodujícím důvodem.

3. Ani dlouholetý život umrtvenosti a služby Boží nemohl přeměnit přirozenost světce a jistá povahová chyba jeví se u něho po celý život. Je to přílišná ohnivost a prudkost, zvláště v polemikách, při nichž nešetřil ani mužů takové vážnosti a svatosti jako byli sv. Augustin a sv. Jan Zlatoústý. Ale tento stín mizí proti jiným velikým ctnostem a darům, zejména také proti jeho pokoře, která se otevřeně k chybám přiznává a ponížení i utrpení trpělivě snáší. Také těžkých pokušení nezůsta veliký světec a učitel církevní ušetřen. I tehda, když už se zcela oddal službě Boží, ano na samé poušti, kde vzdálen všech nebezpečí žil život naprosté umrtvenosti, doléhal na něho zlý nepřítel. Sv. Jeroným hledal lék a pomoc v modlitbě před křížem, v přísných kajících skutcích a v pilné práci. Také myšlenka na soud věčný mu byla mocným prostředkem. Přirozenou zálibu na pohanských klasických autorech zachoval si sv. Jeroným po celý život, ale svědomí mu to vyčítalo. Sen, o němž vypravuje, byl buď následkem a výrazem těchto výčitek anebo mu tak Pán Bůh dal najevo, že ten, kdo se oddal zcela službě Boží a hájení svaté víry, nemá čas mařiti věcmi v sobě sice ne špatnými, ale velikému cíli neprospějícími.

a) Nedivme se a nepohoršujme se, vidíme-li někdy i na velikých a jinak dokonalých mužích nějakou povahovou chybu. Budeme-li hleděti především na jejich dobré vlastnosti a ctnosti, snadno takový stín zmizí. Tím méně musíme se diviti, že i u nás se po dlouholetém boji jeví nějaké chyby charakteru. Budiž nám takové poznání a vědomí prostředkem pokoření.

b) Dokud žijeme, nezůstaneme nikdy ušetřeni pokušení. Ani dlouholetý život dokonalosti ani samota nás před nimi nezabezpečují. Musíme tudíž býti na ně připraveni a znáti prostředky proti nim. Život sv. Jeronýma nám podává hlavní z nich: modlitbu, zejména před křížem a svatostánkem, kající skutky, pilnou práci, myšlenku na soud.

c) Svatému Jeronýmovi se zdá, že jej Kristus při soudu dává citelně zbičovati, protože vedle studia Písma sv. a posvátných věd četl též klasiky. Jak by asi dal Kristus Pán zmrskati kněze, kteří maří drahocenný čas četbou románů pochybné ceny?

Oremus:

Deus, qui Ecclesiae tuae in exponendis sacris Scripturis beatum Hieronymum, Confessorem tuum, Doctorem maximum providere dignatus es: praesta, quaesumus; ut eius suffragantibus meritis, quod ore simul et opere docuit, te adiuvante exercere valeamus. Per Dominum.

L. Sv. František z Assisi, zakladatel řádu Menších Bratří. (4. října.)

V době, kdy všude vládla požívatost a nezřízená touha po světských statcích, kdy přepych a světské smýšlení vnikaly i do církevních kruhů a Církev byla ohrožována kacířstvími, jež podkopávala samé základy společenského řádu, vzbudil Bůh muže, který měl tomuto světu dáti hrdinný příklad chudoby a naučiti ho „bláznovství kříže“. Sv. František byl synem slunné a umění milovné Umbrie (nar. v Assisi r. 1182) a slul vlastně Jan Bernardone. Jeho otec, bohatý, ale též opatrný, ba lakotný kupec, obchodoval mnoho s Francií a dojížděje tam častěji mluvil francouzsky. Malý Jan už v dětství se této řeči přiučil. Proto ho nazvali „Francesco“ (= malý Francouz). Vynikal jemnou myslí, rozvážností a ušlechtilými způsoby společenskými, a za mládí měl rád veselou společnost. Proti mravnosti nikdy ničeho neučinil. Od dětství jej vyznamenávala velká útrpnost s chudými a neobyčejná štedrost. Když jednou odepřel chudásovi almužnu, velmi toho litoval a umínil si, že nikdy nikomu pomoci neodepře, bude-li ho ve jménu Božím žádati.

Asi ve dvacátém roce těžce onemocněl; uzdravil se sice, ale od té doby zvážněl. Chodíval sice ještě někdy do společnosti svých druhů, ale býval tam často zamyšlen a jako duchem nepřítomen. Když se ho žertem ptali, zdali snad myslí na nevěstu, odpověděl: „Ano, chci se zasnoubiti s nejkrásnější a nejbohatší nevěstou světa.“ Myslel tím chudobu pro Krista. Tento ideál mu tanul na mysli, ale nevěděl ještě, jak jej má prakticky uskutečniti. Když se jednou modlil v kostelíku sv. Damasa, zaslechl vnitřní hlas: „Františku, obnov dům můj, který se rozpadává.“ František rozuměl tomu tak, že se má postarati o obnovu sešlého kostelíka sv. Damasa; i vzal z obchodu otcova drahá sukna, prodal je a věnoval stržené peníze na obnovu. Nad tím se otec, již dříve novým způsobem života synova podrážděn, nadmíru rozhněval, zmrskal ho, zavřel a konečně ho jako marnotratníka pohnal před soud a vydědil ho. František hodil otcí k nohám i svůj šat a řekl: „Nyní aspoň mohu Boba nazývati v pravdě svým otcem a modliti se podle pravdy: Otče náš, jenž jsi na nebesích.“

Nedbaje, že se mu mnozí smějí a nazývají jej bláznem, počal František život chudoby vyžebrať si stravu a sbíraje

příspěvky na opravu kostelíka sv. Damasa a jiných kostelů. Tento nový pokořující život stál ho ze začátku mnoho sebezáporu. Často, maje potkatí některého z bývalých známých, zastyděl se a chtěl se někam ukrýti, ale přemohl lichý stud.

Aby přemohl bázeň lidskou, postavil se v Římě, kam vykonal pouť v chatrném oděvu, před chrám a žebral. Aby zvítězil nad přirozeným odporem proti ošklivým nemocem, políbil rány malomocného, kterého potkal. Jednou zaslechl při mši sv. slova evangelia: „Neopatřujte si ani zlata ani stříbra ani mědi do svých opasků, ne mošny na cestu ani dvou sukní ani obuvi ani hole.“ (Mt. 10, 9—10.) Tato slova byla Františkovi zjevením jeho pravého Bohem mu svěřeného povolání, apoštolátu úplné chudoby. Odhodiv opasek s vyzebranými penězi, obléknuv hnědé, drsné roucho, opásav se provazem počal bos kázati chudobu pro Krista a Kristovo království chudoby.

Brzy našel následovníky. Dal jim pravidla a žádal papeže o potvrzení nové družiny. Papeži Innocencovi III. zdála se pravidla příliš přísná, ale kardinál Colonna mu pravil, že je to vlastně jenom důsledně provedené evangelium. Poté papež sdružení ústně potvrdil (r. 1210), ale ne jako řád, nýbrž jako družinu „kajících bratří“. Bratři měli nositi tonsuru, kleriku, sv. František přijal brzy svěcení na jáhna, knězem však se z pokory nikdy nestal. Bratři měli kázati chudobu a království Kristovo nejprve příkladem, pak i apoštolskou činností. Měli přísně chudě žít; vše, co k životu jest potřebné, měli si nejprv zjednávatí prací, žebráním jen tehdy, kdyby bylo třeba. Neměli býti poustevníky, ale žítí a pracovati ve světě tak jako v poustevně. Hlavní knihou měl jim býti kříž. Podobný způsob života zavedl František brzy i pro panny, o jehož rozšíření se zasloužila zejména svata Klára.

Velmi toužil sv. František, aby mohl hlásat království Kristovo nevěřícím mohamedánům. Dvakráte byl už na cestě do Afriky a Asie, ale vždycky překazila jeho úmysl nemoc. Konečně se r. 1219, když se byl před tím r. 1215 v Římě setkal se sv. Dominikem a uzavřel s ním věrné přátelství a když byl už dvakráte konal všeobecné shromáždění svého na pět tisíc členů vzrostšího sdružení (1216, 1219), dostal do Palestiny a Sýrie a předstoupil neohroženě před samého sultána. Zatím už pracovali někteří bratři na misiích v Maroku a r. 1220 bylo tam prvních pět členů družiny kajícníků umučeno. Aby i lidé ve světě žijící, kterým jejich postavení a povinnosti bránily, přidati se k sdružení Františkovo, mohli v podstatě zachovávatí pravidla tohoto života, založil pro ně světec tak zvaný třetí řád. Od papeže Honorio III. vymohl si sv. František pro kostelík svého řádu v Assisi (zvaný „Porciunkula“) neslýchanou tehda výsadu plnomocných odpustků.

Tento papež potvrdil také 29. listopadu 1223 sdružení jako skutečný řád, když byl František před tím po 40ti denním postu složil novou řeholi o dvanácti hlavách. Řehole ponechává v jednotlivostech dosti volnosti a nemá přílišných kajícností, ale klade veliký důraz na chudobu. V té věci byl František velmi přísný, takže na příklad chtěl jednou rozbořiti nový klášter bratří, vystavěný s jistou prostranností a nějakým pohodlím, anebo že kdysi o Božím Hodě vánočním si sedl v refektáři na zem a pojídal suchý chléb, aby tak protestoval proti stolování bratří po jeho názoru příliš hojnému, anebo že velmi byl roztrpčen, když bratr Eliáš si dal ušítí pohodlnější hábit. Chudoba Františkova neměla nic strohého a okázalého, nýbrž byla spojena s milou pokorou. Nejenom si nikdy na svých darech a úspěších nezakládal a svá omilostnění, na př. svá stigmata, pečlivě skrýval, nýbrž s radostí přijímal, když byl jmin bláznem a přepiatcem. Jeho poslušnost církevním vrchnostem byla naprostá; ve své před smrti diktované závěti prohlašuje, že chce církevních představených na slovo poslouchati, i kdyby měl moudrost Šalomounovu, a vybízí bratry k věrné poslušnosti k hierarchii, i kdyby je snad pronásledovala. Srdce Františkovo plálo neobyčejně něžnou a dětinnou láskou k Bohu, z ní plynula jeho naprostá důvěra v prozřetelnost Boží a jakási radostná bezstarostnost, takže zpíval i když už hleděl smrti v tvář. Známa je též jeho neobyčejná láska k přírodě, přítulnost ke květinám a zvířátkům, v nichž viděl odlesk dobroty Boží a symboly křesťanských ctností. Složil také překrásné hymny, mezi nimi Hymnus na slunce. Zvláště ctil tajemství vtělení a narození Páně, kde se právě jeví láska Krista Pána k chudobě a pokoře; sv. František první zavedl krásný obyčej vánočních jesliček. Vroucí a hluboká byla jeho zbožnost a úcta k trpícímu a ukřižovanému Kristu Pánu; Bůh sám odměnil tuto jeho vroucí pobožnost zázračným způsobem. Dne 17. září 1224, když rozjímal u vytržení o umučení Páně, poslal serafa, který vtiskl Františkovi pět ran Kristových v bok, ruce a nohy (stigmata).

Stálým slzením oslepl ke konci života a zemřel po těžké nemoci 4. října 1226. Před smrtí požehnal bratřím chléb, aby z něho jedli na znamení svornosti, diktoval svou „závěť“, zdůrazňující zejména chudobu a poslušnost církevní vrchnosti, chtěl býti položen na holou zemi a vyjádřil přání, býti pohřben na assiském popravisti. Pak si dal předčítati pašije sv. Jana a předmodlívati žalm 141, při jehož slovech „na mě čekají spravedliví až odplatíš mně“, zbožně zesnul. Už r. 1228 byl kanonisován. Pro svou horoucí lásku a pro zjevení serafa, jehož se mu dostalo, nazývá se

všeobecně „serafinským“. Řehole františkánská, již přijaly i některé novější kongregace, je nejrozšířenější ze všech řeholí.

Rozjímání 50.

1. příprava: Vezme sv. Františka, sedícího v refektáři na Boží hod vánoční na zemi a pojídajícího suchý chléb.

2. příprava: Modleme se, abychom po jeho příkladu lépe vnikli v ducha Kristova.

1. Měl-li se křesťanský svět dvanáctého a třináctého století, kdy všechno bylo takorča pohrouženo do hmotných statků a požitků, kdy přepych a světáctví se počínaly šířit i v církevních kruzích, vrátit zase k duchu Kristovu, bylo potřeba zcela mimořádného, ba skoro drastického vzoru chudoby. Takový vzor vzbudil Bůh ve sv. Františkovi. Tím se vysvětluje i jeho originálnost a zdánlivá přepiatost v některých případech, jako když např. počne bořit prostranněji budovaný klášter anebo sedí v refektáři při vánočním obědě na zemi a pojídá suchý chléb. Idea chudoby ovládala Františka skrz naskrz a provedl ji jak u sebe tak v řeholi s neobyčejnou důsledností, velkodušností a vytrvalostí. Ovšem je taková chudoba možná jen u toho, kdo se v neomezené důvěře odevzdává Pánu Bohu a vidí v něm v pravém smyslu svého starostlivého Otce, kdo ctí a miluje celou duší tuto ctnost. Kristu Pánu tak drahou a tolik milostí přinášející, vskutku jako „nevěstu“ a „královnu“. Sv. František zůstává po všechny věky nepřekonatelným vzorem této chudoby. Ale konečně, jak řekl za jeho doby kardinál Colonna, světec toliko důsledně provedl evangelium, to jest rady Kristem Pánem samým v evangeliu dané.

a) Evangelické rady nemusí zachovávat každý, ale každý musí mít ducha sv. evangelia. Zásady evangelia o pozemských statcích jsou jasné: bohatství samo o sobě nečiní šťastným, nýbrž jest jen prostředkem k věčnému cíli; nemáme tedy po něm nemírně toužiti, zvláště nesmí nás starost o hmotné statky a náklonnost k nim nikdy svést k nevěrnosti ve službě Boží. Jaká pošetilá zaslepenost, zvláště u kněze, zbavit se království nebeského pro bídna, pomíjející dobra tohoto světa!

b) V něčem může každý, i kněz, který neskládá slibu chudoby, napodobovat skutečnou evangelickou a apoštolskou chudobu Františkovu. Má býti spokojen se svým postavením, v oděvu a příbytku zachovávat apoštolskou jednoduchost, užívati příjmů a pozemských statků v duchu církevním a v duchu křesťanské lásky. Čím více se budeme přesvědčovat o tom, že nad námi bdí prozřetelnost starostlivého nebeského Otce, tím snazší bude taková apoštolská chudoba.

c) Knězi, který věrně zachovává tuto apoštolskou chudobu, dává Bůh někdy milost a sílu, zasvětit se Kristu Pánu v chudobě skutečné. Modleme se, abychom na přímluvu sv. Františka vnikli lépe do tajemství chudoby pro Krista, abychom poznali, jak krásná je tato nebeská nevěsta, jak bohatá na milosti tato nadzemská „královna“. Povzbuzuje-li nás k tomu Duch sv., modleme se za povolání ke skutečné evangelické chudobě.

2. Chudobu hlásal a cvičil i revolucionář Arnold z Brescie, hlásali a cvičili ji valdenští a jiní kacíři; ale jejich chudobě scházela poníženost a pokora. Zcela jinak sv. František, „pauper et humilis“. Byla to duše hluboce pokorná. Ani v nejmenším si nezakládal na svých nadpřirozených darech, naopak skrýval je úzkostlivě. Považoval se za nehodného a proto nechtěl se stát knězem, vzdal se řízení své družiny a žil jako nejmenší z bratří, své duchovní syny nazval „Menšími bratry“, jejich generála „služebníkem“ (minister generalis). Říkával, že by i největší lupič byl hodnější než on, kdyby byl dostal milosti, kterých jemu Bůh udělil. Raduje se, když je od otce týrán, zavřen, vyděděn a když mu přezdírají bláznů, chce býti pohřben na popravišti. Jedním z nejlepších znamení pokory je poslušnost. Sv. František všude a ve všem poslouchá církevní vrchnosti a prohlašuje, že by jich poslouchal, i kdyby měl moudrost Šalomounovu. Ještě ve své „závěti“ klade bratřím důtklivě na srdce, aby poslouchali „kněží“, i kdyby je tito snad pronásledovali.

a) V této věci můžeme sv. Františka napodobovat bezpodmínečně, neboť křesťanská pokora není evangelickou radou, nýbrž povinností. Mám aspoň tolik pokory, abych se pro své přednosti nevynášel, druhým jich nezáviděl, po marných počtech nebažil, spravedlivá pokoření a upozornění trpělivě přijímal?

b) Mínil-li to s křesťanskou dokonalostí a pokorou doopravdy, chci si vyprositi od Krista Pána přímluvou svatého Františka milost a sílu, abych aspoň v něčem napodobovat mohl jeho „bláznovství kříže“, to jest dobrovolně na sebe přijímal nějaká pokoření, zneuznání, křivdy a urážky trpělivě snášel. Co bych dnes mohl učiniti nebo trpěti v této věci?

c) Velmi častou příležitostí k cvičbě pokory mi dává kněžská poslušnost. Chci všechny církevní předpisy bez reptání a věrně zachovávat, chci pracovat a vytrvat na tom místě a v tom úřadě, které mi určuje církevní vrchnost.

3. Chudoba a pokora Františkova byly posvěceny a povzneseny vroucí nadpřirozenou láskou. Jeho láska k Bohu má něco neobyčejně něžného a dětinného. Prostinká a dětinná je jeho víra, jeho důvěra v prozřetelnost je neomezená, ba je to radostná, až naivní bezstarostnost. Podobně něžný a intimní jest jeho poměr ke Kristu Pánu. Ctí zvláště dvě tajemství života Spasitelova, v kterých se nám Kristus Pán nejvíce přiblížil, tajemství jeho narození a tajemství jeho utrpení. Kříž jest mu hlavní, ba jedinou knihou, býti ukřižován Kristu a světu největší radostí, nejraději se pohružuje do rozjímání o utrpení Krista Pána, jehož rány na sobě nosil. Neobyčejná něžnost a jemnost vyznačuje ho i v obcování s bližními, zejména s bratřími řádovými; je v jednání opatrný, shovívavý, mírný. Zcela zvláštním rysem povahy Františkova jest jeho láska k přírodě, přítulnost k zvířátkům a květinám. Vidí ve všem Boha a ve stvořených věcech odlesky božských a symboly lidských ctností; všichni tvorové, nejenom lidé dobří a špatní, nýbrž tělesa nebeská, zjevy přírodní, zvířata, rostliny jsou mu bratry a sestrami.

a) Kolik smutných chvil bychom si ušetřili, s jakou horlivostí a s jakým úspěchem bychom pracovali, kdyby také v našem srdci byla podobná něžná láska k Bohu a dětinná důvěra v jeho prozřetelnost! Vyprosme si jeho přimluvou aspoň něco z jeho lásky a důvěry!

b) Hleďme stále hlouběji vnikati v tajemství narození a utrpení Páně, uctívejme tato tajemství a rozšiřujme jejich úctu mezi věřícími. Vodívejme je v době vánoční k jesličkám, modleme se s nimi zvláště v postě křížovou cestu, aby stále lépe poznávali nekonečnou lásku a nevystihlé milosrdenství Pána Ježíše.

c) Bude-li v srdci pravá láska k Bohu a Pánu Ježíši, naučíme se snadno i pravému způsobu obcování s bližními, zejména se spolubratry; naše jednání s nimi bude jemné, opatrné, mírné a shovívavé.

d) Je sice i pošetilá láska k zvířatům, která s křesťanskou láskou nemá nic společného, ano často vede k tvrdosti k bližním; ale viděti ve všech věcech odlesk dobroty Boží a prostředek lásky k Bohu a proto je pro Boha a v Bohu milovati, je vzácným stupněm nadpřirozeného nazírání a lásky Boží, o něž se musíme snažiti.

Oremus:

Deus, qui Ecclesiam tuam, beati Francisci meritis foetu novae prolis amplificas: tribue nobis ex eius imitatione, terrena despiciere et coelestium donorum semper participatione gaudere. Per Dominum.

LI. Sv. Bruno, zakladatel kartusiánů. (6. října.)

Sv. Bruno patří k velikým reformátorům duchovního života v Církvi v století jedenáctém a dvanáctém. Narozen brzy po r. 1030 v Kolíně nad Rýnem vykonal latinská studia v Remeši, filosofická v Toursu, theologická dílem v Remeši, dílem v Kolíně a vynikl nade všechny nadáním a prospěchem ve vědách i uměních, zejména také v básnictví a hudbě, že se stal hned po studiích učitelem a r. 1057, nemaje ani třicet let, ředitelem školy remešské; zároveň byl kanovníkem a dozorcem všech škol diecézních. Vychoval řadu slovutných žáků, mezi nimi pozdějšího papeže Urbana II. a učeného biskupa Roberta z Langres, sepsal už tehda několik cenných spisů. Nazývali jej světlem Církve, perlou filosofie, mistrem mistrů, ctí učitelů. Byla to krásná, klidná, nadpřirozenou vírou a láskou posvěcená činnost. Brzy však mu měl nastati boj.

Roku 1069 stal se biskupem v Remeši nehodný Manasses. Ze začátku vedl si opatrně a skrýval své pravé úmysly, jmenoval dokonce vzorného Brunona kancléřem. Jakmile se však cítil na svém stolci dosti jistým, počal světácký a prostopášný život, nehroze se ve své lakotě ani simonie. Bruno nebyl muž, který by takovému hříšnému jednání klidně přihlížel. Vystoupil proti nehodnému pastýři, nejprve mírně, pak i ostře; byl proto od něho úřadu zbaven a všelijak pronásledován. Ale neustoupil, obžaloval biskupa veřejně a hájil obžaloby na sněmě v Clermontu. Manassesovi se podařilo různými intrikami oddáliti rozsudek; i mstil se na svých žalobcích, zabaviv jejich jmění a dav rozbořiti dokonce jejich příbytky. Pohled na tyto nepořádky v církevních kruzích a myšlenka, jak zde na zemi často spravedlnost bývá šlapána nohama, vzbudily v Brunonovi úmysl, dát světu výhost a sloužiti Bohu o samotě v přísné kázni; od tohoto úmyslu neustoupil, ani když r. 1081 Manasses byl odsouzen a sesazen.

Uchýlil se s 6 stejně smýšlejícími druhy nejprve do osamělé krajiny Saisse-Fontaines v diecesi Langres a pak na

divoké, posud zcela opuštěné lesnaté pustiny zvané Chartreux, severně od Grenoblu. Oblekli bílý řeholní háv a ustavili se v nový řád, jehož účelem bylo Bohu sloužiti církevními denními i nočními hodinkami, rozjímáním a kajícnostmi, prací tělesnou, ale též pěstováním věd a studiem. Přijali řeholi benediktinskou, ale přizpůsobenou poustevnickému způsobu života a zosťrenou stálým téměř mlčením a posty. Při vši přísnosti dbal však Bruno, aby se neupřílišovalo, svým bratřím, jichž počet se brzy rozmnožil, byl starostlivým otcem. Noví mniši nazvali se podle místa svého pobytu „kartusiáni“ a jejich kláštery se zovou „kartouzy“. Záležejí z kostela, k němuž se druží řada domku se zahrádkami, celý prostor je obehnan vysokou zdí. Biskup grenobelský velmi přál novému řádu a sám by se byl rád k němu přidal; nemoha tak učiniti pro své povinnosti, uchyloval se aspoň často do této samoty. Říkával, že si chce ve světě a jeho rozržitostech sebraností a umrtveností ve svém nitru zříditi „kartouzy“.

Tento klidný rozjímavý a kající život v samotě musil sv. Bruno r. 1089 na rozkaz Urbana II. přerušiti. Papež povolal svého bývalého milovaného učitele za rádce na svůj dvůr do Říma. Nerad loučil se Bruno se svou samotou, ale uposlechl hned. „Je to mou povinností, abych šel, když mě volá náměstek Kristův,“ pravil. „Co by mi pomohlo všecko odříkání, kdybych neposlechl?“ I v Římě hleděl, pokud bylo možno, žiti v sebranosti a konati kající skutky. Když mu bylo nabízeno biskupství v Reggio, odpověděl: „Budu sám za sebe jednou nesnadno zodpovídati.“ Touha jeho nesla se stále po životě poustevnickém. Prozřetelnost Boží jeho touhu vyplnila. Papež Urban II. musil roku 1090 prchnouti z Říma před nepřátelskými vojsky císaře Jindřicha IV. a Bruno musel hledati útočiště v Kalabrii v jižní Itálii. Zde mu daroval vládce té krajiny, Roger sicilský, poznav jeho velikou učenost, vzácné ctnosti a moc jeho modliteb, neschůdnou krajinu zvanou Della Torre v diecesi Squillace. Tam zřídil Bruno nové kartouzy pode jménem „Maria na poušti“.

Světce tento působil mnoho na obnovu současného církevního života nejenom modlitbou a příkladem přísného života, nýbrž i svými četnými ústními a písemnými pokyny a radami, dávanými vynikajícím osobnostem, účastí na církevních sněmích a pěstováním vědy. Chtěl, aby věda a studium byly vždy v jeho řadě pěstovány a aby každý kartusiánský klášter měl dobrou knihovnu. Zemřel modle se hlasitě vyznání víry, které se až dosud mezi jeho spisy zachovalo, dne 6. října roku 1101. Od Lva X. byl roku 1514 blahořečen, od Řehoře XV. svatořečen. Kliment X. rozšířil jeho svátek na celou Církev. Řád kartusiánů je vedle řádu jesuitského jediný, který neměl nikdy zapotřebí, aby byl reformován.

Rozjímání 51.

1. průprava: Vízme sv. Brunona. jak je v cele ponořen do zaníceného rozjímání.

2. průprava: Vymodleme si hodně lásky a nadšení pro vnitřní duchovní život.

1. Sv. Bruno vedl už před tím, než se uchýlil do samoty, ve světě život dokonalý a svatý. A byly to vlastně jenom obyčejné denní a jednotvárné povinnosti, které tento život vyplňovaly. Vyučoval horlivě ve škole, uváděl své žáky do způsobu a metody studia, dopisoval si s nimi, když ze škol vyšli, spisoval knihy. Jako kanovník chodil do choru, pomáhal biskupovi v řízení diecese, nejprve jako dozorce škol, později jako kancléř, a konal jiné práce duchovní správy. Ale všecko bylo nadpřirozeně povzneseno a posvěceno, základem všeho byla skálopevná víra. Tato víra tak pronikala celou bytostí Brunonovu, že ještě tváří v tvář smrti sebral všecky své síly, aby slavnostně pronesl vyznání víry. Nejamilovanějším zaměstnáním byly Brunonovi studium a práce vědecká. Láska ke studiu a zájem o vědu neopustily jej, ani když si vyvolil život poustevnický; chtěl, aby jeho mniši pěstovali vědu a aby jeho kláštery měly dobré knihovny. A vskutku dal tento řád Církvi řadu zdatných učenců. Tak sloužil sv. Bruno Bohu a Církvi klidnou, den ze dne se opakující prací. Ale když viděl, že církevní mrav a řád je ohrožen, nedal se láskou ke klidnému životu odstrašit od boje a bez bázně lidské neohroženě vystoupil i proti vlastnímu neohodnému biskupovi.

a) Není-liž tento život sv. Brunona před založením řádu zcela podobný našemu životu: vyučování ve škole, práce kancelářské, námahy duchovní správy? A nemohli, ba neměli bychom jej také tak povznášeti a posvěcovati nadpřirozenou láskou a čistým úmyslem, aby se stal vpravdě životem svatým a dokonalým?

b) Kéž také náš život proniká skrz naskrz živá, skálopevná víra, abychom mohli před tváří smrti shrnouti obsah tohoto života v mohutné vyznání víry!

c) Věda posvátná byla vždy a jest jedním z hlavních prostředků šíření říše Kristovy. Komu dal Bůh vlohy pro vědu, nesmí této hřivny zakopávati. I obyčejná duchovní správa předpokládá stálé a důkladné studium, nemá-li se státi plytkou, povrchní a neplodnou.

d) Svět přehlížívá to snadno, když se mluví bez potřeby o chybách bližních, ano odpouští to lehce, když někdo ze závisti nebo nenávisti chyby druhého šíří nebo dokonce vymýšlí; ale když se zákonitý představený na nepořádky upozorní, aby je mohl napravit, nazývá to často podlou denunciací. My víme, že nactiutrhaní a pomluva je hřích, ale také víme, že je mnohdy povinností, oznámiti chyby a hříchy spolubratří církevním představeným, ovšem šetrně a jen s tím čistým úmyslem, aby se jak jim, tak Církvi prospělo. Poněvadž církevní vrchnost sama všechno viděti a věděti nemůže, byla by reforma a řízení Církve vůbec nemožná, kdyby se této povinnosti nedbalo, zvláště kdyby jí nedbali ti, jimž dozor nad spolubratry je svěřen. Nezanedbávám snad této vážné povinnosti z lásky k pohodlí, nepravému pokoji, z ohledů lidských?

2. Řeholní povolání duchaplného a učeného Brunona je jedním z nesčetných příkladů a důkazů, že to nebývá nedostatek duševních vloh a duševní omezenost, co mnohé duše pudí, aby opustily svět a vyvolily samotu. Nebyla to u sv. Brunona ani roztrpčenost nad světem a zklamání v ctižádostivých plánech. Ovšem první popud k jeho úmyslu dalo to, že viděl nepořádky i v církevních kruzích a že poznal, jak ve světě mnohdy spravedlnost bývá zneuznávána. Hlavní pohnutka jest vyjádřena ve slovích, jimiž odpověděl, když mu bylo nabízeno biskupství: „Budu sám za sebe jednou nesnadno odpovídati.“ Byla to tedy starost o spásu a zdokonalení duše.

a) Nesdílíme snad sami poněkud názor světských lidí, že je velmi nadaných a bystrých jinochů škoda pro stav duchovní, zvláště řeholní? Měli bychom se naopak snažiti, aby právě nejnadanejší vstupovali do služby Církve.

b) Bylo by jistě pochybeno, kdyby někdo jenom z roztrpčenosti nad nepřístojnostmi v Církvi po lidské její stránce a ze zármutku nad nezdařem chlěl opustiti Bohem mu vykázané místo a uchýliti se do samoty klášterní. Ale dlouho trvající nespokojenost nebo tesknota může býti někdy u kněze první známkou řeholního povolání.

c) Hlavní otázkou nejenom při volbě povolání, nýbrž i při změně místa a úřadu musí býti: „Kde mohu lépe pracovati na spásu a zdokonalení své duše?“

3. Svatý Bruno žil i ve světě život dokonalý a vykonal mnoho k prospěchu svaté Církve. A přece ho Bůh volal k rozjímavému životu do samoty. Tím chtěl Pán Bůh ukázati velikou cenu kontemplativního života, již v evangeliu naznačil Kristus Pán slovy: „Maria nejlepší stránku vyvolila.“ Krásná a Bohu milá je horlivost apoštolská, krásnější a Bohu milejší jest vroucí a svatě rozjímání o nebeských věcech; ale základ obého musí býti naprostá a ochotná poslušnost k vůli Boží a k těm, kdož stojí na místě Božím. V tom je vrchol dokonalosti. To poznal dobře sv. Bruno, když ihned opustil zamilovanou samotu na slovo Urbana II., a to pěkně vyjádřil slovy: „Co by mi pomohlo všechno odříkání, kdybych neposlechl?“ Nemůže každý napodobovati poustevnický život Brunonův a není k tomu každý povolán; ale každý z nás může po způsobu biskupa grenobelského „zříditi si kartouzy ve světě“.

a) Někdy možno i od kněží slyšeti, že se kontemplativní řády přežily v naší době, kdy je třeba usilovné práce v duchovní správě. To jistě nesouhlasí s vážnými a důraznými slovy Spasitelovými, pronesenými k Marii a Martě. Třeba uvážiti dvě věci: Nejprve, že hlavní věcí při našem působení na duše jest, aby duše poznaly cenu věčnosti a odtrhly se od marných pozemských žádostí. Právě pohled na ty, již svět zcela opustili a v mlčení a kajícím Bohu slouží, nejvíce duše povznáší k nebi a u mnohého způsobila duševní obrat jediná návštěva kartouz. Za druhé, že mnohem více než naše práce působí na obrácení a zdokonalení duší milost Boží, a tu třeba vyprošovati modlitbou. Což divu, že Bůh některé zvláště povolává, aby tímto způsobem apoštolovali? Ostatně život sv. Brunona nás učí, že při kontemplativním životě lze vedle modlitby i jiným způsobem prokazovati platné služby Církvi, na př. vědeckou činnost nebo radou. Važme si tedy takových řádů a poděkujme v rozjímání za všechno dobré, co vykonal řád kartusiánský i jiné rozjímavé řády.

b) Kamkoli nás prozřetelnost Boží postaví, hlavní věc jest vždy naprostá poslušnost k Bohu a těm, kdož stojí na místě Božím.

c) Zřídme si i my kartouzy ve světě: vystavme si ostříháním smyslů vysokou zeď, zbudujme si v nitru celu, do níž se můžeme často utíkat.

Oremus:

Sancti Brunonis, Confessoris tui, quaesumus Domine, intercessionibus adiuvemur: ut qui majestatem tuam graviter delinquendo offendimus, eius meritis et precibus nostrorum delictorum veniam consequamur. Per Dominum.

LII. Sv. František Borgiáš, třetí generál Tovaryšstva Ježíšova. (10. října.)

Vzácný příklad pohrdání světem, jeho statky a poctami dává sv. František Borgiáš, syn Jana Borgiáše, vévody v Gandii, a matky spřízněné s královským dvorem španělským. Narodil se v Gandii 28. října 1510 a byl na přání matky, veliké citelky sv. Františka z Assisi, nazván Františkem. Maje býti nástupcem otcovým ve vévodství gandijském, byl už od dětství vzděláván ve všech potřebných vědách a uměních, z nichž si oblíbil zejména hudbu, a rytířských způsobech; ale jeho mysl už tehda se více klonila k rozjímání a samotě. Bůh jej také od malička ponenáhlu od pomíjejících věcí tohoto světa odlučoval. V desátém roce ztratil matku, v jedenáctém musil utéci před vojsky měst, povstalých proti jeho otci, a jen stěží vyvázl životem; pak jej Bůh navštívil nebezpečnou nemocí a zažil také hrozné zemětřesení.

Pobytv nějaký čas u svých příbuzných, byl r. 1527 povolán jako dvořan k císařskému dvoru. S povinnostmi uhlazeného dvořana dovedl spojovati ctnosti příkladného křestana. Zúčastňoval se zábav a miloval zvláště honbu, ale povznášel svou mysl od těchto pozemských věcí k Bohu a věcem nebeským. Vida na př., jak se lovecký sokol prudce vrhá na svou kořist, myslel na zlého nepřítele na duše dorážejícího; pozoruje, jak se časem i divoká zvířata dají zkrotiti a člověku se úplně poddávají, s lítostí uvažoval, jak mnozí lidé, tvorové rozumní, vzpírají se svému Tvůrci a Pánu; pohled na lovecké psy, ihned kořist pouštějící, když pán zavolá, vzbudil v něm zármutek nad nepoddajností vůle lidské, nechtějící zanechati svých vášní. Od poddaných dvořanů žádal řádný křestanský život a nabádal je zvláště, aby častěji chodili k sv. svátostem a nemařili času kartami. Na přání císařovny pojal František r. 1529 za manželku ctnostnou dvorní dámu Eleonoru de Castro a vedl i v manželství příkladný život. R. 1539 zemřela náhle při slavnostech v Toledě císařovna Isabella. Františkovi byl svěřen úkol, doprovázeti mrtvolu do královské hrobky v Granadě. Tam měl před pohřbením dáti otevřít rakev a přísahou zjistiti, že je to totéž tělo, které v Toledě k ochraně převzal. Bylo to sedm dní po smrti císařovny. Když byla rakev otevřena, nalezeno tělo zemřelé v úplném rozkladu a tvář císařovny, kdysi svou krásou proslulé, zcela zohavena. Tento pohled působil na Františka mohutným dojmem a přesvědčil jej ještě více o pomíjejícínosti světa. I uvažoval, opustit svět a vstoupit do kláštera.

K vůli císaři a k vůli manželce a nedospělým ještě dětem nemohl zatím úmyslu svého provést. Císař ustanovil jej místokrálem v Katalonii, po smrti pak svého otce 1543 musil nastoupiti na vévodství gandijské; byl zároveň jmenován správcem dvoru manželky následníka trůnu Filipa. Všecky tyto úřady zastával s neobyčejnou obezřetností a dovedností. Proti loucožníkům a jiným rušitelům veřejného pořádku byl velmi přísný, ale nad jejich hříchy plakával a snažil se, aby odsouzení k smrti kajícím zemřeli. Dobrým svým poddaným byl pravým otcem, zvláště se ujímal chudých a nemocných. Pečoval o rozkvet školství, dal stavěti nové chrámy, byl příznivcem řádů, zejména nově vzniklého Tovaryšstva Ježíšova. Modlil se mnoho a konal strohé kajícínosti, takže časem úplně zhubeněl. Ačkoli i ve světě žil dokonale život, přece považoval tato léta, zvláště léta mládí na dvoře panovníckém ztrávená, za ztracena. Když konečně r. 1546 po smrti manželčině mohl pomýšleti na provedení svého dávného úmyslu, vstoupiti do řehole, zvolal se žalistou: „Laqueus contritus est et nos liberati sumus“. Vykonal veliké exercicie svatého Ignáce a způsobil svým vlivem, že knížka exerciční byla od papeže schválena a doporučena. Vážil si velmi Tovaryšstva Ježíšova, ale klonil se též k řádu františkánskému. Rozhodnutí ponechal zpovědníkovi a ten mu poradil Tovaryšstvo.

Sv. Ignác jej ochotně přijal a dovolil mu, aby bez předchozího noviciátu směl složit svaté sliby r. 1547 a počíti hned studovati theologii. R. 1549 odebral se do Říma. Když ho sv. Ignác vítal, klekl sv. František před ním na kolena a políbil mu nohy. Poněvadž se v Římě brzy počalo mluvíti o jeho jmenování kardinálem, považoval sv. Ignác za vhodnější, poslati jej zpět do Španěl, kde byl r. 1551 vysvěcen na kněze a počal dalekosáhlou, horlivou apoštolskou činnost. Působil vlivně na bohaté kruhy, i na sám dvůr císařský, ale nejraději se věnoval chudým a prostým. Po námáhách apoštolských uchýlil se do samoty k modlitbě a kajícím skutkům. Sv. Ignác, který jej už dříve jako vévodu gandijského zrazoval od přílišné zevnější kajícínosti, nařídil mu, aby v té věci poslouchal řeholního bratra, jenž byl dříve ve světě jeho poddaným. Byla mu svěřována důležitá poslání a bylo mu mnoho bojovati proti nabízeným mu čestným úřadům. Měl též nepřátele, kteří obviňovali dokonce jeho spisy z kacířství, než sv. František vše s největší odevzdaností snášel a nechtěl se hájiti, ačkoli to po právu mohl. Byl ustanoven od sv. Ignáce komisařem nad španělskými provinciemi Tovaryšstva a r. 1561 povolán do Říma, kde byl nejprve generálním vikářem za nepřítomného generála řádového Layneza, potom asistentem generála pro Španělsko, a r. 1565 zvolen přes své prosby a svůj pláč generálem. „Často jsem se modlil k Bohu za kříž, ale na takový kříž jsem nikdy nepomyslel,“ pravil po své volbě.

František Borgiáš byl muž širokého rozhledu a v pravdě státnické obezřetnosti. Jako generál povzněl a upevnil

Tovaryšstvo a staral se zejména o misie, dobré kazatele a o vnitřní život řeholníků. Pro svou moudrost byl od papežů a jiných vysoce postavených osob často brávan v radu, ale zůstal vždy pokorným řeholníkem. Nestyděl se zametat na ulici před profesním domem a pokorně žádal své assistenty za napomenutí a vytknutí chyb. Obětavou lásku ukazoval zvláště za doby moru v Říme. Jako po celý život zkoušel jej Pán Bůh i za generalátu těžkou nemocí i jinými kříži. R. 1571 podnikl na rozkaz papežův cestu do Španěl a Francie, aby tamější vladaře přiměl k výpravě proti Turkům, ačkoli byl už velice vážně nemocen. Nemocí, námahami cesty a smutnými dojmy ve Francii sklácen vrátil se do Říma, kde za několik dní skonal dne 1. října 1572. Když se ho v nemoci ptali, zdali si něčeho přeje, odpověděl: „Nic jiného, než Pána Ježíše!“ Jeho tělo bylo r. 1617 převezeno do Madridu. R. 1624 byl prohlášen blahoslaveným, r. 1671 svatým (bula kanonisační uveřejněna teprve r. 1724).

Rozjímání 52.

1. průprava: Vizme sv. Františka, jak s hlubokým pohnutím pohlíží na mrtvolu císařovny Isabelly.

2. průprava: Prosme za milost pravého pohrdání světem.

1. Život sv. Františka Borgiáše je příkladem a důkazem, že dokonalosti a svatosti lze dosáhnouti v každém stavu. Byl ve světě dokonalým synem a poddaným, dvořanem i vladařem, otcem a manželem, byl potom v řadě svatým řeholníkem, jak poddaným tak představeným. Ve světě měl mnoho rozptylujících zaměstnání a musil se někdy zúčastnit i hlučných zábav. A přece dosáhl křesťanské dokonalosti, používaje všech prostředků milostí a uměje ducha povznášeti od věcí stvořených k Bohu a k myšlenkám nebeským. Jako představený a vladař dovedl spojovati přísnou spravedlnost s otcovskou laskavostí. Dobrým poddaným ukazoval mírnost a lásku, provinilce a rušitele pokoje přísně trestal, ale činil i to s láskou: modlil se za hříšníky, plakal nad nimi, snažil se prospěti jejich duši. Působil už ve světě apoštolsky. Poddané sobě dvořany povzbuzoval k častějšímu přijímání svatých svátostí a odvracel od marných her.

a) Život a působení kněžské jsou ovšem mnohem sebranější než život světského člověka. I my máme však mnohé rozptylující práce. Naučme se proto také nevznášeti mysl od věcí pozemských k věcem nebeským. Potom nám bude snadno v obcování s druhými navazovati na rozmluvy o věcech denního života úvahy o věčnosti.

b) Je-li nám svěřena moc nebo dozor nad druhými, spojujme podle příkladu sv. Františka přísnou spravedlnost s otcovskou láskou. Chyby kárejme bez ohledů lidských, ale dějž se to s pravou nadpřirozenou láskou, která hřích nenávidí, ale kajícího miluje a jemu prospěti se snaží.

c) Sv. František nechtěl, aby jeho dvořané utráceli čas hrou v karty. Co by asi řekl o kněžích, kteří často celé hodiny drahocenného času promarní hrou, mnohdy i na úkor svých povinností?

2. Pán Bůh volal sv. Františka ještě k větší dokonalosti. Různými zevnějšími milostmi ho ponenáhlu oddaloval od věcí tohoto světa a připravoval na řeholní povolání. Brzká smrt matky, vzburčení proti otcovi, nemoci a zemětřesení, všecko to bylo hlasem milosti Boží, připomínajícím mu pomíjejcnost věcí pozemských a volající ho se světa do samoty. Zvláště mohutným hlasem milosti byl pohled na zohavenou tvář proslulé kdysi krásky, císařovny Isabelly. František všiml si všech těchto milostí a působil s nimi. Vykonal veliké exercicie svatého Ignáce, jichž si po celý život nadmíru vážil, ptal se pokorně o radu zpovědníka; ačkoli se klonil k řádu františkánskému, poslechl ihned, jakmile mu zpovědník poukázal na Tovaryšstvo Ježíšovo.

a) I nás Bůh navštívil jistě už mnohým křížem a mnohý nás ještě čeká. Snad jsme proti nim reptali a hleděli je se sebe setřásti. A přece bývají to obyčejně veliké milosti: oddalují nás od pomíjejcnosti tohoto světa, volají nás blíže k Bohu, utvrzují nás v ctnosti.

b) Právě my máme často příležitost pohlížeti smrti v tvář a uvažovati o vážných pravdách, jimiž nás učí. Kolika umírajícím jsme už přisluhovali, kolik mrtvých jsme už pohřbili! Bylo by možné, že bychom se při tom na život stále ještě dívali okem lehkomyšlného světa?

c) Exercicie nebo duchovní cvičení sv. Ignáce jsou jedním z nejmocnějších prostředků k obnově křesťanského života a k duchovní dokonalosti. Umiňme si proto, že nejenom sami velmi často si je vykonáme, nýbrž že se vynasnažíme, aby se jich věřící podle stavů příležitostně zúčastňovali.

d) Není snad jednou z příčin, proč tak málo pokračujeme v duchovním životě, že nemáme spolehlivého duchovního

vůdce, nebo že se mu upřímně nesvěřujeme, anebo že jeho rad dosti nedbáme?

3. I ve světě lze dbátí dokonalosti. Sv. František Borgiáš vedl skutečně i ve světě dokonalý život. A přece mluvil o „laqueus contritus“, když byly odstraněny všechny překážky pro vstup do řádu a považoval léta ve světě, zvláště na císařském dvoře ztrávená, za ztracená. Vědělť, že stav řeholní je sám v sobě dokonalejší a že Bůh chce, aby mu v tomto stavu sloužil. A sloužil mu skutečně věrně, byl svatým řeholníkem. Církevní modlitba na jeho svátek velebí zvláště jeho pokoru a pohrdání světskými poctami. Pokorně kleká před sv. Ignácem a líbá mu nohy, prosí své rádce, aby ho napomínali a na chyby upozorňovali, nechce své cti hájiti ani tam, kde by to podle spravedlnosti mohl učiniti. Pokora tato je tím podivuhodnější, uvážíme-li jeho dřívější vysoké postavení a pocty, jichž požíval. Tato pokora se jeví také v ochotné a dětinné jeho poslušnosti. Jako dítě dává se řídití rozkazy řeholního bratra, dřívějšího svého poddaného, který jej má na rozkaz sv. Ignáce mírniti v zevnějších kajícnostech, na slovo papežovo podniká obtížnou a dalekou cestu, ačkoli je stářím, dlouholetým mrtvením a chorobou sklácen. Taková pokora a poslušnost předpokládají ovšem velikou lásku k Pánu Ježíši. O této veliké lásce ke Kristu Pánu svědčí slova umírajícího světce, odpovídajícího na otázku, zdali si něco přeje: „Nic jiného než Pána Ježíše!“

a) Lze ovšem dosáhnouti dokonalosti i ve světském povolání tomu, koho Pán Bůh k takovému stavu volá. Ale objektivně dokonalejší jest stav kněžský a řeholní. Bylo by tedy pochybeno, kdyby někdo, u něhož se jeví známky povolání kněžského nebo řeholního, hlasu Božího nenásledoval pod záminkou, že může i ve světě dokonale žítí.

b) Jistě málokdo z nás zaměnil tak vznešené postavení a tak veliké pocty, jakých ve světě požíval sv. František, za pokornou službu svatyně Boží. A přece jak nedokonalá je naše pokora u srovnání s ním! Jak snadno se povyšujeme a vynášíme nad druhé, jak neradi přijímáme upozornění a napomenutí, jak umíněně stojíme na svých, často jenom domnělých právech!

c) Sv. František poslouchá pokorně prostého řeholního bratra a ochotně dává v obět poslušnosti i své zdraví a svůj život, a já se vymlouvám a myslím, že nemusím poslouchati, poněvadž můj představený není dosti učený a moudrý anebo poněvadž poslušnost žádá nějakou větší obět.

d) Vyprosmo si přimlouvou sv. Františka, aby také naši jedinou touhou byl Pán Ježíš; pak budeme též dokonale pokorní a poslušní.

Oremus:

Domine Jesu Christe, verae humilitatis et exemplar et praemium: quaesumus; ut, sicut beatum Franciscum in terreni honoris contemptu imitatore tui gloriosum effecisti, ita nos eiusdem imitationis et gloriae tribuas esse consortes. Qui vivis.

LIII. Svatí Šimon a Juda, apoštolé. (28. října.)

Apoštola Šimona nazývají evangelisté na rozdíl od Šimona Petra Šimonem „Horlivcem“, což Matouš a Marek vyjadřují slovem „Cananaeus“ (od hebrejského „kana“ = hořím horlivostí), Lukáš slovem „Zelotes“. (Neznamená tedy příjmení to, že by byl z Kány.) Náleželť totiž k těm židům, kteří nejenom sami s největší přesností zákon zachovávali, nýbrž i druhé přísnými slovy k zachování jeho napomínali, ba i podle příkladu starozákonního Fineesa (srv. 4. kn. Mojž. 25, 7) přestoupení jeho různými skutky mstili. Kdy byl sv. Šimon poprvé povolán k následování Krista Pána, nevíme. V evangeliích se o něm po prvé mluví při volbě dvanácti apoštolů (Mt. 10, 4; Mk. 3, 18; Lk. 6, 15). Zúčastnil se s ostatními apoštolý volby sv. Matěje, jak se výslovně píše v Skutcích apoštolských (1, 13). Podle podání kázal evangelium v Persii a Babylonii, kdež i skončil mučednickou smrtí, byv rozpoltěn pilou.

Sv. Juda nazývá se na rozdíl od Judy nebo Jidáše Išariotského Judou Tadeášem (od hebrejského tad, prsa) nebo Lebbeem (leb = srdce), což znamená muže srdce odvážného a myslí udatné. Také o něm zmiňuje se Písmo sv. při zprávě o vyvolení dvanácti apoštolů a o volbě sv. Matěje. Mimo to se jmenuje v evangeliu „bratrem Páně“ (Mt. 13, 55; Mk. 6, 3), to jest blízkým příbuzným. Byl totiž bratrem apoštola Jakuba Mladšího a synem Kleofáše nebo Alfea a Marie, sestry Rodičky Boží (Mk. 6, 3; Lk. 6, 16; Skut. ap. 1, 13). Když se Kristus Pán před svou smrtí loučil s apoštolý, pravil k nim, že svět jej až neužrjí, ale že učedníci jej uzrjí, neboť jako on živ jest i učedníci živi budou. Na to se otázal apoštol Juda Tadeáš: „Pane, co se stalo, že se hodláš zjeviti nám a ne světu?“ Nebylť ještě prost

klamných pojmů židovských o říši mesiánské, podle nichž měl Mesiáš vystoupiti okázale před celým světem jako král pozemský. Ježíš mu odpověděl: „Miluje-li kdo mne, slovo mé zachovávatí bude a Otec můj bude ho milovati, i přijdeme k němu a příbytek u něho si učiníme.“ (Jan 14, 18, 23.) Tím sdostatek naznačil, že říše jeho je především říší milosti a že na prvním místě mají v ní míti účast věrní apoštolové.

Podle zbožného podání apoštoloval Juda Tadeáš nejprve v Judsku a Samařsku a potom v Arménii, Sýrii, Mezopotamii, Arábii. Asi r. 64 napsal křesťanům list, v němž je varuje před falešnými učiteli, poukazuje na přísnou spravedlnost Boží, jež se ukázala proti padlým andělům, proti Faraonovi a Egyptanům, Sodomě i Gomoře, a poučuje je, jak si mají počínati k různým třídám spolubližních. Zahynul smrtí mučednickou a bývá zobrazován s kyjem nebo sekerou. Když císař Domicián r. 95 dal pátrati po potomcích Davidových, aby je zahubil a tím rázem zničil všechny mesiánské naděje židů, čekajících obnovení své pozemské říše, byli mu předvedeni dva vnukové apoštola Judy Tadeáše. Juda Tadeáš byl ženat a opustil rodinu, aby Krista následoval. Císař, vida jejich chudobu a mozolné ruce, propustil je na svobodu. Sv. Juda Tadeáš se vzývá jako patron ve spleťtých záležitostech.

Rozjímání 53.

1. průprava: Vizme sv. Šimona a Judu, stojící před Spasitelem, který jim pravi: „Miluje-li mne kdo, Otec a já jej budeme milovati.“

2. průprava: Prosme, abychom si apoštolskou horlivostí získali lásku Kristovu.

1. Jako všichni apoštolové dávají nám také svatí Šimon a Juda především příklad apoštolské horlivosti, obětavosti a neohroženosti. Tyto vlastnosti a ctnosti jsou naznačeny jejich příjmeními. Svatý Šimon byl „horlivec“ nejenom jako žid, nýbrž i jako následovník a apoštol Kristův. Jedinou jeho snahou bylo, co nejvíce duší získati Kristu. Proto duše vyhledával, proto všech vhodných prostředků používal, aby je spasil, proto nehrozil se nijaké oběti. Sv. Juda Tadeáš byl „muž srdce odvážného a myslí udatné“. S rozhodnou vůlí potlačil ve vlastním srdci nejenom všechny špatné vášně a náklonnosti, nýbrž oddálil z něho všechno, co by mohlo překážeti dokonalé lásce k Mistru. Bez bázně a otevřeně káral slovem i písmem nepřátele víry Kristovy a pevnou rukou ukazoval křesťanům cestu k věčnému cíli.

a) Zaujímá touha po spáse duší veškerou naši mysl? anebo se spokojujeme tím, že jím věnujeme několik úředních hodin a ostatek si ponecháváme pro své osobní cíle a libůstky? Vyhledáváme sami duše, snažíme se nějakým způsobem prospěti i těm, kteří nejsou přímo svěřeni naší péči? Neopomíjíme některých vhodných a důležitých prostředků pastorační proto, že jsou nezvyklé nebo že žádají větších obětí? Vyprosme si přimluvou sv. Šimona milost, státi se takovými „horlivci“ jako on.

b) Odvážného srdce a myslí udatné jest třeba už k vlastnímu zdokonalení. Znovu a znovu musíme se při rozjímáních a při zpytování svědomí o svých chybách a nedostatecích přesvědčovati, učiněná předsevzetí neoblomně plniti a pevnou rukou chybu za chybou vykořenovati. Odvážné srdce a mysl udatnou musíme ukazovati i při apoštolské činnosti. Kde je třeba víry Kristovy hájiti proti nepřátelům, kde dlužno hříchy a chyby kárat, nesmíme se dáti odstrašiti bázní lidskou nebo pohodlností.

2. Ten, kdo napodobuje sv. Šimona a Judu v jejich horlivém a neohroženém apoštolátě, bude míti díl i v požeňnání a odměně jejich apoštolátu. Svatý Juda Tadeáš měl zvláštní štěstí, že byl bratrem t. j. příbuzným samého Krista Pána. V jistém, a to ještě vyšším a vznešenějším smyslu je bratrem Kristovým každý věrný apoštolský pracovník. Sám Spasitel poukázal jednou, když jej hledali jeho bratři, na své apoštoly jako na své bratry. Svatí apoštolové Šimon a Juda obdrželi všechny výsady a plnomoci, které Kristus Pán ve své lásce dal apoštolům. O jedné z nich, že měli a mohli voliti nového apoštola, děje se v Písmě sv. výslovná zmínka. Ale nejkrásnější jejich odměnou bylo, že se jim božský Spasitel zcela zvláštním způsobem zjevil, že měli býti zcela zvláštním způsobem účastni jeho království, zde na zemi království vnitřní milosti a Církvě svatě, po smrti radosti věčné v království nebeském.

a) Není-liž tato myšlenka, že máme v Kristu Pánu opravdového bratra, který nás miluje nežnou bratrskou láskou a nám ve všem ochotně pomoci chce, s to, aby nás sílila ve všech námáhách a starostech? Nestačí-liž čtvrt hodinka návštěvy u tohoto bratrsky nás milujícího Srdce, aby zaplašila všechnu chmuru a úzkost?

b) Možná, že nás někdy napadá tesknota, ba i tajná závist, vidíme-li, že někteří z našich spolužáků, a snad méně nadaní než my, docházejí v Církví vyšších hodností a dostávají větší pravomoci. A přece není to než jenom případečně rozšíření podstatné moci a vzácných výsad, jichž se nám všem ve svatém kněžství dostalo a jichž stále požíváme. Možno si mysleti větší moc nad moc slova, zbavujícího hříšníka pout viny a prostředkující mu posvěcující

milost Boží? Vážme si tedy moci Bohem nám dané a děkujme za ni vroucně Pánu Bohu.

c) Největší útěchou apoštolského dělníka jest příslibení božského Mistra, že se svým apoštolům zjeví zcela zvláštním způsobem a že budou zcela zvláštním způsobem účastni jeho království. A vskutku, nejsou-li kněží Kristovi elitou jeho říše zde na zemi, Církve svaté? Zdalíž jsme sami mnohdy nezakusili, jak štědrým je Pán Ježíš ve svých milostech a útěchách k těm, kteří jej milují a proň pracují? A není-li myšlenka, že Kristus Pán připravil pro své apoštoly v království nebeském místo zcela blízko svého trůnu, mocnou pobídkou, abychom z lásky k němu o rozšíření jeho říše co nejvíce pracovali?

3. Příjmení daná svatým apoštolům Šimonovi a Judovi a jejich osudy naznačují vlastnosti a odměnu pravých a věrných apoštolských kněží Kristových. Ale jméno Judovo nám připomíná, jeho list nám s hrozivou názorností líčí vinu a osud těch, kteří byvše k apoštolátu povoláni, stali se Kristu nevěrní. Dva apoštolé stejného jména, stejného omilostnění, týchž pravomocí a stejně blízcí božskému Mistru: jeden z nich stává se světcem a oslavencem, druhý zrádce a zavrženým. Kolik Jidášů bylo už od té doby v Církvi Kristově! Byli už v prvních dobách křesťanství. Hlavně tyto falešné učitele a nevěrné kněze má na mysli sv. Juda Tadeáš, když o nich píše, že to „jsou skvrny při vašich hodech lásky, ježto spolu hodují sami sebe pasouce, mraky bezvodné, větry sem i tam přeháněné, stromy v podzimu, bez plodů, dvakrát umrlí, z kořenů vyvrácené; bouřlivé vlny mořské, které vypěňují své hanebnosti, hvězdy bludné, jímž mrákota temnosti uchována jest na věky“ ... „Jsou to reptalové se svým osudem nespokojení, ačkoli žijí podle svých žádostí, a ústa jejich mluví věci naduté, ač jinak pochlebují pro zisk.“ „Předpověděl však také o nich Henoch, řka: Hle Pán přichází se svatými tisíci svými, aby vykonal soud nade všemi a potrestal všecky.“ (Viz list sv. Judy ap. 12—16.)

a) Není snad i mezi těmi, kteří byli se mnou povoláni a ve stínu svatyně vychováváni, nějaký Jidáš? O jak musím Pánu Bohu děkovati za velkou milost, že mne takového neštěstí uchrání! Jak se musím každé příležitosti k hříchu a k nevěrnosti varovati, zvláště jestliže byla v mém kněžském životě také někdy doba, kdy jsem byl na nakloněné ploše k pádu!

b) Všemohoucí, milosrdný Bože, nedopusť na přímluvu svatých apoštolů nikdy, abych se stal mrakem bezvodným, větrem sem a tam přeháněným, stromem bez plodů, hvězdou bludnou, reptajícím nespokojencem, skvrnou věřících a aby mne nepostihl soud Boží a mrákota temnosti!

Oremus:

Deus, qui nos per beatos apostolos tuos Simonem et Judam, ad agnitionem tui nominis venire tribuisti: da nobis eorum gloriam sempiternam et proficiendo celebrare et celebrando proficere. Per Dominum.

LIV. Sv. Karel Borromejský, arcibiskup milánský a kardinál. (4. listopadu.)

Sv. Karel narodil se 28. října 1538 na zámku Arně u jezera Lago Maggiore ze staré šlechtické rodiny Borromeů; matka byla z proslulé rodiny Mediceů, jeho strýc Jan Anděl z Medici stal se později papežem pod jménem Pia IV. Chlapec byl zbožně vychován a jevil od dětství neobyčejnou vážnost a svědomitost. Souhlasilo tedy s jeho přáním, že byl podle tehdejšího zvyku, zavládnuvšího v bohatých šlechtických rodinách italských, jako druhorozený syn od malička určen ke stavu duchovnímu. V dvanáctém roce obdržel tonsuru a stal se komendatárním opatem benediktinského kláštera. Nechtěl z příjmů opatství nic přijmouti pro sebe a pro rodinu prohlásiv: „Církevní statky jsou statky Kristovy a majetek chudých.“ Právnícká a theologická studia konal od r. 1556 v Pavii. Neopomíjel ani při největším návalu práce modliti se denně breviář, k němuž jej přijaté beneficium zavazovalo. V Pavii dolehl na jeho nevinnost neobyčejně silné pokušení. Karel odmítl je s naprostou rozhodností. Zasloužil si tak dar andělské čistoty a ustavičného panictví. Ač mladý a bez vyššího svěcení, pokusil se s výsledkem o reformu svěřeného mu kláštera.

Když jeho strýc nastoupil roku 1560 na papežský trůn, hrnuli se jeho příbuzní se všech stran do Říma; Karel zůstal na svém místě. Než papež povolal jej k sobě, jmenoval ho kardinálem a svým státním sekretářem. Karel zastával úřad tento s velikou svědomitostí a obezřetností, naléhal na opětné svolání sněmu tridentského, zdůrazňoval církevní reformy, působil příkladem zbožnosti a štedrosti k chudým. Ještě si však s jakousi ješitností zakládal na slávě svého rodu a rád se bavival hony. Dva náhlé případy smrti v kruhu jeho známých a exercicie sv. Ignáce, jež vykonal, daly jeho životu ještě vážnější směr. Počal velmi strohý, kající život a zabýval se úmyslem, vstoupiti do přísného řádu kamaldulenského. Zpovědník mu to zrazoval pravě, že ve svém postavení může mnoho pro Církev působiti. Když r.

1562 zemřel jeho prvorozený bratr, usilovali příbuzní, aby převzal panství, přestoupil do stavu laického a stal se hlavou rodu; ještě totiž ani jako kardinál nepřijal svěcení kněžského. Aby tomu předešel, dal se Karel tajně s dovolením papežovým vysvětit na kněze. Brzy poté byl jmenován arcibiskupem milánským, ale teprve po smrti Pia IV. r. 1565 mohl převzít osobně řízení diecese.

Úřad svůj nepokládal za čest, nýbrž za břemeno těžké odpovědnosti. Srdce jeho plálo láskou k Církvi a bylo naplněno hořem nad tehdejší úpalkou náboženského života. I umínil si, že Církev ve své diecesi ze základů zreformuje, ne tím, že ji jako pseudoreformátoři zboří a jinou postaví, anebo že se nejvyšší autoritě opře, nýbrž tím, že ji v poslušnosti apoštolské stolici k novému rozkvětu povznesou. S nesmírnými námahami visitoval rozsáhlou diecesi, objímající tehdy i část Švýcarska, napravoval mravy kléru i lidu, staral se o provádění ustanovení sněmu tridentského, pořádal diecesní synody, založil vzorný kněžský seminář a semináře chlapecké, zřizoval školy a kláštery, neúnavně sám kázal a zpovídal, k povznesení duchovní správy zřídil ve svém kléru zvláštní sbor („oblátí sv. Karla“) kněží, kteří by byli ochotni na pokyn biskupa ihned přijímat i velmi obtížná místa. Hlavně však působil příkladem svatého života. Celé hodiny v noci trávil na modlitbách; na venek sice vystupoval podle své důstojnosti, ale pod nachovým šatem nosil drátěnou kající košili, postil se přísně a žil doma co nejchuději. Veliká byla jeho štědrost k chudým: na konec, nemaje už nic jiného, rozdal i své lůžko a spával na zemi.

Jeho láska k bližnímu se ukázala zvláště v době hladu r. 1570 a za moru 1576, jemuž v jeho diecesi padlo v obět 150 kněží a na tisíce věřících. Světec ve dne v noci navštěvoval nemocné; zaopatřoval, léčil, těšil, živil a šatil je. A přece měl i muž takové horlivosti a obětavé lásky nepřátele. Činili mu obtíže španělští místodržitelé a městská rada. I mnozí kněží světští i řeholní jej nenáviděli pro jeho reformy; jeden z nich učinil dokonce útok na jeho život. Svatý Karel snášel všecko s největší trpělivostí a pokorou; ve své pokoře se skutečně domníval, že je menší a horší druhých. Jeho pokora se ukázala též před jeho smrtí. Seslaben námahami a kajícnostmi a churav uchýlil se do osamělého poutního místa na hoře Vallaro, vykonal exercicie a složil životní zpověď s takovou pokorou, že zpovědník musil plakati. Když se dostavila horečka, dal se přenést do Milána. Tam přijal v kajícím rouchu svátosti umírajících a zesnul upíraje pohled na kříž, dne 3. listopadu 1584 se slovy: „Ejhle, ó Pane, přijdu, přijdu brzy!“ Už r. 1610 byl svatořečen. Je patronem spolků charitativních a spolků pro šíření dobrých knih. R. 1932 byl se sv. Robertem Bellarminem ustanoven patronem katechetické výchovy.

Rozjímání 54.

1. průprava: Vezme sv. Karla, podávajícího ubožákům, morem stíženým, nejsvětější Svátost.

2. průprava: Vyprosme si něco z jeho horoucí lásky k Církvi a k chudým.

1. Sv. Karel Borromejský nedosáhl ihned a najednou veliké svatosti, již se na něm podivujeme. Ale už v prvních letech položil k ní základy a řídil se vždy zásadami, na nichž budova jeho svatosti byla postavena. Od malička vyznačovala ho veliká svědomitost; chtěl všude a ve všem plnit věrně vůli Boží. Zejména používal co nejsvědomitěji času, neboť byl přesvědčen, že každý okamžik je drahocenným darem Božím a že za každý okamžik bude jednou přísně odpovídati. Každé pokušení, protiviti se v něčem vůli Boží, odmítl ihned a co nejrozhodněji; ukázal to zvláště rázností proti úkladům na svatou čistotu v Pavii; v odměnu za to obdržel dar andělské čistoty. Ve vysokých důstojenstvích mu svěřených neviděl osobní čest, nýbrž odpovědné břemeno Bohem mu svěřené.

a) Nemůžeme asi napodobovati sv. Karla v heroických jeho skutcích ctnosti; ale každý z nás může napodobovati jeho svědomitost v konání denních povinností. Používejme zvláště podle jeho příkladu svědomitě každého okamžiku času; na jednom okamžiku může záležeti větší nebo menší stupeň věčné blaženosti; ba někdy i spása duše vlastní a duší jiných.

b) Zahrávání s pokušeními je příčinou, proč mnohý nikdy nedojde solidní ctnosti, zvláště dokonalé čistoty. Jedno rázné odmítnutí silného pokušení bylo naopak často prvním počátkem dokonalého života. Umiňme si, že aspoň ode dneška budeme v té věci rozhodní a neústupní.

c) Důstojenství a vyznamenání neuškodí pokoře, ba mohou býti i prostředkem k ní, když se jich máme za nehodné a nedíváme se na ně jako na čest, nýbrž spíše jako na něco, co přináší s sebou novou odpovědnost a novou pohnutku k ctnostnému životu.

2. Sv. Karel Borromejský dává příklad všech křesťanských ctností. Nejvíce bijí do očí u něho, zrozeného ze vznešeného a bohatého rodu, láska k chudobě, pokora, milosrdenství k chudým a trpícím. Už jako mladičká klerik

prohlašuje základní zásadu chudoby apoštolské: „Církevní statky jsou statky Kristovy a majetek chudých“; a podle té zásady jednal ustavičně. Jako církevní hodnostář vystupoval na venek s okázalostí podle své důstojnosti; pro sebe žil co nejhudobněji: spokojil se doma nejprostší stravou, nosil obnošený šat; v době nouze rozdal všechno, takže neměl ani tolik jako nejhudší člověk. S láskou k chudobě šla ruku v ruce jeho pokora. Ani v nejmenším si nezakládal na důstojnostech, měl se nejenom slovy, nýbrž doopravdy za nejmenšího a horšího druhých, své nepatrné chyby na sebe žaloval s ponížeností, že zpovědník přeléval slzy. Nejznámější ctností svatého Karla jest jeho milosrdná láska k chudým; proto se obyčejně zobrazuje uprostřed chudých a nemocných. Nejenom rozdal všechno, co měl, ale sám se snižoval i k nejpovrženějším ubožákům, prokazoval jim nejnižší služby. Zemřel vlastně námahami ve službách bližních.

a) Není každý povinen a nemůže každý zachovávat apoštolskou chudobu takovým heroickým způsobem jako sv. Karel. Není nám též zakázáno žítí podle stavu. Ale každý kněz musí pevně držeti Karlovu zásadu, že jmění církevní je jměním Kristovým a majetkem chudých. Čím více se ve způsobu života připodobníme Kristu Pánu, „qui propter nos egenus factus est, cum esset dives“ (2. Kor. 8, 9), tím více budeme účastni jeho milosti.

b) Jaká jest má pokora u srovnání s pokorou sv. Karla? On počtami pohrdá, já snad po nich nezřízeně toužím, on se má za nejmenšího a horšího druhých, já se nad druhé povznáším, on s největší ponížeností i nejnepatrnější chyby upřímně vyznává, já snad ani hrubých svých vin uznati nechci a mrzím se, když se mi něco vytýká. O, sv. Karle, vypros mi, abych tvou pokoru stále více napodoboval!

c) Kněžský úřad skýtá mnoho příležitostí k skutkům tělesného a duševního milosrdenství. Užívejme jich bedlivě. Křesťanská karita jest mocnou apologií naší svaté Církve a nejjistější cestou, hodně mnoho duší získati pro Krista.

3. Ctnosti, o nichž jsme právě uvažovali, zdobily sv. Karla už jako člověka. Pohledme na některé ctnosti, jimiž vynikal jako arcipastýř. Srdce jeho plálo vroucí láskou k Církvi. Viděl v ní nejvznešenější dílo Kristovo, tajemné Kristovo tělo, jeho svatou choť. Viděl v Církvi i lidské nedostatky, ale proto nepřestal si jí vážiti a ji milovati, nýbrž snažil se ji obroditi a zreformovati; tuto reformu prováděl s velikou láskou a naprostou poslušností k církevní autoritě. Z této vroucí lásky k Církvi plynula jeho podivuhodná horlivost apoštolská. Jeho největší touhou, jeho jediným ideálem bylo, získat Církvi co nejvíce duší. Do služby tohoto ideálu postavil všechny své síly a používal všech vhodných prostředků. Působil příkladem a modlitbou, kázal, zpovídal, napomínal, pilně visitoval, pořádal synody, zakládal semináře, školy, kláštery, zřídil si v „oblátech“ zvláštní věrnou četú ve svém kléru. Za Církev a duše obětoval zdraví i život. Jeho dílu se stavěly četné překážky v cestu a nepřátelé mu způsobili mnohou trpkou chvíli. Svatý Karel snášel trpělivě tento apoštolský kříž a obětoval svá utrpení za dobro Církve a duší; tím prospěl dílu svému snad ještě více než prací a modlitbou.

a) Že lidské slabosti v Církvi vidíme a nad nimi se mrzíme, je pochopitelné a není to nic špatného. Chyba je, že na nich zůstáváme lpěti a ztrácíme smysl pro skutečnou velikost a pravou svatost Církve, že se domníváme, jako by se Církev mohla reformovati kritizováním nebo planým naříkáním. Opravdový reformátor Církve musí míti velikou lásku k Církvi a naprostou poslušnost k církevní autoritě.

b) Kdyby každý z nás na svém působišti a ve svém okolí vyvinul horlivost jako svatý Karel, kdyby používal všech vhodných prostředků a byl ochoten k jakékoli oběti pro Církev a duše, byla by Církev brzy zreformována.

c) Neúspěchy, nenávisť nepřátel a podobné kříže zdají se nám býti velikými překážkami apoštolského působení. Snášíme-li je však trpělivě, obětujeme-li se za ty, pro něž pracujeme, stávají se naopak vydatným prostředkem.

Oremus:

Ecclesiam tuam, Domine, sancti Caroli, Confessoris tui atque Pontificis, continua protectione custodi: ut sicut illum pastoralis sollicitudo gloriosum reddidit; ita nos eius intercessio in tuo semper faciat amore ferventes. Per Dominum.

LV. Sv. Martin, biskup turský. (11. listopadu.)

Sv. Martin narodil se kolem r. 316 v Sabarii (nynější Kamenec v župě Železné) v Panonii. Rodiče byli sice pohané, ale otec byl poctivý římský voják a matka šlechtná žena; vychovali syna bedlivě, takže si zachoval nevinnost. Z dětské zvědavosti přidružil se v desátém roce bez vědomí rodičů ke katechumenům, vyučovaným v křesťanské víře, a nezkažené jeho srdce vzplálo hned touhou po Kristu a jeho učení. Už ve dvanáctém roce pomýšlel na poustevnícký život. Zatím však musil v patnáctém roce po přání otcově vstoupiti do římského vojska. Jako voják byl oblíben pro otužilost, laskavost a trpělivost; zvláště vynikal milosrdnou láskou k chudým a rozdával jim skoro celý svůj žold. Jednou potkal jeda na koni za kruté zimy polonahého žebráka. Byl jat velikou soustrastí. Nemaje nic jiného, rozpoltil svůj vojenský plášť a dal polovici ubožákovi. Nic si z toho nedělal, že se jeho soudruzi jeho kusému oděvu posmívali. V noci poté zjevil se mu Spasitel, oděn polovicí pláště, se slovy: „Martin ještě nepokřtěný oděl mne tímto šatem.“ Toto zjevení bylo pro Martina novým hlasem milosti Boží: Dal se v osmnáctém roce pokřtiti a umínil si, odevzdati se celý službě Boží. Ale musil ještě dvě léta sloužiti ve vojstě; teprve v dvacátém roce mohl svůj úmysl provésti.

Odebral se k proslulému tehdy biskupovi a církevnímu učiteli Hilariovi do Pictavia (Poitiers) v Gallii, kde se vzdělal v posvátných vědách a dostal nižší svěcení. Jeho touha nesla se jednak po mnišském životě v samotě, jednak po apoštolátu; nejprve však toužil velmi po tom, aby mohl své rodiče obrátiti na křesťanskou víru. I vydal se na cestu do Panonie. V Alpách byl přepaden loupežníky, kteří mu hrozili zabitím. On však odpověděl klidně: „Jsem křesťan a nebojím se ničeho; neboť vím, že Bůh opatruje služebníků svých.“ Ve vlasti se mu podařilo obrátiti matku, otec však zůstal pohanem. Pracoval též se zdarem proti ariánům, vniklým do Panonie, ale musil na konec před jejich násilím uprchnouti.

Vrátil se znovu k sv. Hilariovi a vyprosil si od něho pozemek poblíže Poitiersu (později Ligugé), kde s několika druhy počal mnišský život. Počet mnichů se množil, takže mohlo býti brzy založeno klášterů více. Mniši se věnovali nejenom modlitbě a ručním pracím, nýbrž působili i apoštolsky na své okolí. Pověst sv. Martina se rozšířila pro jeho moudrost a dar zázraků široko daleko. Proto když se r. 371 uprázdnilo biskupství v Toursu, byl lstí ze své cely vyveden a proti vůli na biskupský stolec dosazen. Vedl i jako biskup život mnišský a obýval v malé cele. Neobyčejná byla jeho horlivost apoštolská, takže na tisíce pohanů obrátil, očistil svou diecesi od ariánství a povzněl křesťanský život. Vyznamenával se velikou apoštolskou neohrožeností a otevřeností: dovedl i mocným tohoto světa říci trpkou pravdu a odepřel pozvání k stolu císaře Maxima, podezřelého z vraždy; a císař si ho právě pro tuto otevřenost počal ještě více vážiti. Při tom byl nad míru mírný a laskavý. Neviděl rád, že kacíři priscilliáni byli státní mocí trestáni; nýbrž chtěl, aby byli s láskou poučováni. Chválí se též jeho obezřetnost a moudrost. Při vši své zbožnosti nechtěl dovoliti poutě ke hrobu jistého domnělého mučedníka, dokud by věc nebyla důkladně prozkoumána. Vskutku vyšlo šetřením najevo, že v hrobě nebyl mučedník, nýbrž loupežník.

Když těžce onemocněl, nařikali jeho kněží a učedníci, že jej ztratí. Světec se proto modlil: „Pane, jsem-li ještě potřeben lidu tvému, nevymykám se další práci; jinak zůstavuji ti život svůj i smrt svou.“ Bůh jej chtěl míti již u sebe a neuzdravil ho. Když ho učedníci prosili, aby neležel stále na znak, nýbrž ulevil si obrácením na bok, odvětil: „Bratří, nechtě mne zírati k nebi.“ Ještě v poslední chvíli chtěl zlý duch světce pokoušeti, on však jej rázně odbyl: „Co u mne hledáš, obludo, na mně nic už nenalezneš.“ Zemřel r. 397 a pohřben byl za účasti 2000 mnichů a jeptišek v Toursu. K jeho hrobu počaly se brzy konati poutě. Patří k nejznámějším a nejoblíbenějším světcům.

Rozjímání 55.

1. průprava: Představte si svatého Martina na smrtelném lůžku, jak pohlíží k nebi s velikou touhou po Kristu, ale též s úplnou odevzdaností do jeho vůle.

2. průprava: Prosme za milost, abychom aspoň nějak jeho velikého ducha napodobovati mohli.

1. Už život sv. Martina jako laika podává dosti látky k uvažování a povzbuzuje k napodobování. Sv. Martin byl vychován v pohanské rodině, ale poněvadž srdce jeho bylo nezkažené a nebylo v něm nezřízených vášní, otevřel je Bůh pro svatou víru. Stačilo, aby slyšel učení Kristovo, a hned zatoužil po životě křesťanském. Když pak sv. Martin z lásky ke Kristu prokázal polonahému žebrákovi hrdinské milosrdenství a nedbaje ani vlastní potřeby ani posměchu spoluvojnů rozpoltil svůj plášť, odměnil ho Spasitel tím, že jej nejenom povolal do Církve, nýbrž i k veliké svatosti. Sv. Martin byl vírou křesťanskou proniknut skrz na skrz a proto se nebál na světě nikoho a ničeho. Zcela klidně

odpovídá i lupičům hrozcím mu smrti: „Vím, že Bůh opatruje služebníků svých!“

a) Aby milost do srdce vnikla a v něm vzklíčila, třeba jest, aby bylo čisté a upřímné. Příčina, proč mnohdy zůstáváme hluší k hlasu milosti, nebo proč se nám hojnějších milostí nedostává, jest právě často ta, že trvá v srdci ještě nějaká nepřemožená nezřízená vášeň. Která vášeň jest asi u mně největší překážkou milosti Boží?

b) Jeden heroický skutek křesťanské lásky byl u sv. Martina počátkem veliké svatosti. Tak bývá v duchovním životě. Rozhodný skutek pokoření, poslušnosti, lásky bývá zpravidla mocným krokem ku předu. Použijme bedlivě tak vydatných prostředků duchovního pokroku.

c) Přijde-li na nás strach před obtížemi a napadne-li nás bázeň lidská, opakujme si slova sv. Martina: „Jsem křesťan a nebojím se proto ničeho, neboť vím, že Bůh opatruje služebníků svých.“

2. Duchovním správcům, biskupům a kněžím jest svatý Martin příkladem zvláště svými arcipastýřskými ctnostmi. Dovedl krásně spojit dvě apoštolské ctnosti: apoštolskou neohroženost i k vlivným a vysoce postaveným osobám tohoto světa a milosrdnou lásku a mírnost i k bloudícím a chybným. Pozvání císaře Maxencia k hostině nepřijal a prohlásil, že nechce u téhož stolu sedět s tím, kdo se poskrvil nespravedlností a vraždou. A právě tato mužná otevřenost získala mu úctu a vážnost. Milosrdnou lásku a mírnost projevil zvláště, když se jednalo o to, aby kacíř Priscillián a jeho soudruzi byli na hrdle trestáni. Svatý Martin se tomu opřel a radil, aby se vedli k poznání pravdy dobrotivostí a láskou. I pastorální moudrosti a obezřetnosti se můžeme od sv. Martina učit. Dříve než něco rozkáže nebo dovolí, chce, aby věc byla dobře prozkoumána.

a) Není zpravidla naším úkolem, abychom ty, kteří nejsou naší péčí svěřeni, napomínali nebo kárali; ani nelze vždy a v každém případě říci každému pravdu celou a bez obalu. Ale všechno politické počínání a zvláště všechna podlézavost bud'ťež daleky muže apoštolského; a třeba-li, mějme odvahu i mocným tohoto světa říci do očí trpkou pravdu.

b) Napodobujme mírnost sv. Martina, vidíme-li, že druzí chybují nebo bloudí. Místo abychom se nad tím rozčilovali a po jejich potrestání volali, snažme se je poučováním, skutky lásky a zvláště dobrým příkladem napravit.

c) Veliké obezřetnosti a důkladné úvahy jest třeba, dříve než někoho obviníme nebo potrestáme, Ale i tam, kde se jedná o povolení nebo zavedení věci v sobě dobrých, musíme se vyvarovati upřílišené horlivosti. Třeba dobře uvážit všechny okolnosti, abychom nic nenařizovali, nezaváděli, nedovolovali, co by nebylo ke cti Boží a spáse duší.

3. Velmi krásná a dojemná jest smrt sv. biskupa Martina. Srdce světce, o němž životopisec píše, že po celý život žil více v nebi než na zemi, bylo zvláště ke konci života naplněno velikou touhou po nebeské vlasti. Proto přes prudké bolesti zůstal v těžké nemoci ležeti nznak, ačkoli by si byl mohl polevití obrácením na bok. Chtěť pohlížeti k nebi, kde už duší dlel. Ale tato jeho touha po nebeské blaženosti byla úplně podřízena vůli Boží a apoštolská jeho láska k duším nevyhasla v něm ani v posledních okamžicích života. Proto by se byl na jediný pokyn všemohoucí vůle Boží vzdal věčné radosti již již se mu otevírající a pracoval neúnavně dále pro Církev a pro duše. Podivením nás jistě naplňuje, že svatý biskup, který po celý život tak statečně své vášně a zlého nepřítelě přemáhal, ba i zázračnou moc měl nad zlými duchy, ještě před smrtí byl od ďábla pokoušen. Bůh to dopustil, aby se nikdo nedomníval, že pro svou dokonalost už ani nemůže býti pokoušen. Sv. Martin nám dal příklad, jak máme proti zlému nepříteli bojovati. Nerozčiluje se a nebojí, nýbrž zůstává klidným. Nepouští se s nepřitelem do vyjednávání, ani okamžiku jej neposlouchá, rozhodně mu odpovídá, nazýváje ho jeho pravým jménem, a pokoušení okamžitě odmítá.

a) Jakýsi stesk po nebi měl by býti základním rysem našeho života a zrak náš měl by býti stále upřen k nebeské naší vlasti. Čím více se budeme odlučovati od věcí tohoto světa, tím živější bude tato naše touha a s tím větší radostí budeme se zabývati nebeskými věcmi.

b) Při tom však musíme i my býti ochotni tak dlouho pracovati a kříž Bohem uložený rádi nésti, až Pán pokyne a nás odvolá.

c) Když takový světec byl ještě v posledních okamžicích pokoušen, nesmíme se diviti, jestliže na nás doléhají pokoušení. Ale učiti se musíme od něho, odmítnouti pokušitele hned podobným rázným způsobem. Právě proto se na nás často odvažuje, že si s pokušením zahráváme.

Oremus:

Deus, qui conspicias, quia ex nulla nostra virtute subsistimus: concede propitius; ut intercessione beati Martini, Confessoris tui atque Pontificis, contra omnia adversa muniamur. Per Dominum.

LVI. Sv. Josafat, arcibiskup polocký, mučedník. (14. listopadu.)

I katolická Církev východního slovanského obřadu má své světce slavnostně kanonizované. K nim patří sv. Josafat, arcibiskup polocký a mučedník. Josafat (tak jeho řeholní jméno, křestním jménem se jmenoval Jan) Kuncevič, narodil se r. 1580 ve Vladiměři na Volyňsku. Život jeho spadá do doby prudkých bojů, které vedli pravoslavní Rusové proti svým s Římem se sjednotivším krajanům v království polském. Z dětství sv. Josafata se vypráví, že když mu matka ukazovala obraz trpícího Spasitele a vyprávěla o umučení Páně, hošík k slzám dojatý viděl šíp ze srdce Ježíšova vycházející a srdce jeho zraňující; vskutku hořel už od malička velikou láskou k Pánu Ježíši.

Stal se nejprve kupeckým příručím. Vynikal už tehda nejen bedlivostí v konání povinností svého stavu, nýbrž i zbožností, čistotou a mrtvením; už tehda, jako laik, se modlival breviář. Jeho pán chtěl ho pro jeho svědomitost učiniti svým společníkem v obchodě, ba nabízel mu, že ho ustanoví dědicem svého jmění. Ale Josafat netoužil po pozemských statcích, jeho mysl nesla se na věci vznešenější. Ve dvacátém roce věku vstoupil do řádu basilíánského, kde se pro své vlohy a ctnosti stal r. 1614 archimandritou (představeným kláštera). Vedle jiných ctností velebí se zvláště jeho zbožnost: celé hodiny noční trávil na modlitbách. Neduvi, že po čtyřech letech (1618) byl jmenován koadiutorem arcibiskupa polockého. Staříčkový arcibiskup naň nejprve pohlížel s jakousi nedůvěrou a choval se k němu chladně, ale Josafat si brzo svou laskavostí a pokorou získal jeho srdce.

Po smrti arcibiskupově stal se sám arcipastýřem této diecese. Vzal si za úkol, upevniti sjednocení s Římem a obnoviti křesťanský život a církevního ducha ve své diecesi. Bylo to dílo za tehdejších poměrů nadmíru obtížné. Ale Josafat měl nezvratnou důvěru v Boha a jeho prozřetelnost. Zůstával i při největších překážkách zcela klidný, takže, jak životopisci vypravují, nikdy se na jeho tváři nejevilo ani nejmenší rozčilení. Miloval vroucně Církev a byl synovsky oddán římskému Stolci. Církvi a duším věnoval všechny své síly a pracoval pro ně do úpadu. Jeho neúporné činnosti se podařilo, obnoviti za několik let ducha celé diecese a získati velmi mnoho duší pravé Církvi, takže jej nepřátelé zvali „dušechvat“ (lupič duší). I jako arcibiskup vedl život mnišský. Trávil noci na modlitbách, žil co nejjednodušeji, rozdával chudým všecko, co měl. Měl zásadu, nepodržovati peněz darem obdržovaných nikdy přes noc, nýbrž je hned vydati chudým nebo věnovati na dobré účely; jednou nemaje nic jiného, prodal i své arcibiskupské pallium. Za obrácení rozkolníků a hříšníků konával strohá pokání.

Právě pro jeho horlivost a jeho neobyčejné úspěchy hořeli nepřátelé Církve a unie proti němu záštím. Často kladli úklady jeho životu. Svatý biskup odplácel zášť láskou: modlil se za své nepřátele, přimlouval se za ně, když byli odsouzeni, navštěvoval je ve vězení. Ale nic to nepomohlo. Když konal ve Vitebsku biskupskou visitaci, vrazili najatí vrahové do jeho bytu a počali bít sluhu, bránící jim vkročiti do pokoje arcibiskupova. Josafat vyšel z pokoje a s velikou mírností pravil k nim: „Synáčkové, proč bijete moje domácí? Máte-li něco proti mně, hle, tu jsem!“ Surovci vrhli se na něho a počali jej tlouci, potom naň stříleli a nakonec dobili ho sekerou; mrtvolu hodili do řeky. To se stalo 12. listopadu 1623. Dne 17. listopadu bylo tělo nalezeno a přeneseno do katedrály. Smrt Josafatova jako by byla utišila vzbouřené vášně; ano někteří vášniví rozkolníci se příkladem jeho hrdinné statečnosti nebo pohledem na zkrvácené tělo obrátili. Statečný mučedník unie byl od Urbana VIII. prohlášen za blahoslaveného; Pius IX. ho prohlásil r. 1867 za svatého.

*Rozjímání 56. *)*

1. průprava: Vezme sv. Josafata se srdcem, šípem lásky Boží raněným.

2. průprava: Prosme za milost, aby i naše srdce plálo podobnou láskou k Bohu a k Církvi.

**) Toto rozjímání má čtyři díly.*

1. Tajemství úspěchů sv. Josafata o unii jest v jeho neobyčejných ctnostech, jimiž vynikal, v ctnostech vůči Bohu, vůči Církvi, vůči sobě samému a vůči bližním. Základem a vodítkem celého jeho života byla veliká láska k Bohu a neomezená důvěra v Boží prozřetelnost. Proto se nehrozil nijaké překážky a žádného pronásledování, proto i při největších obtížích zůstávala jeho tvář klidnou a jasnou. Jeho srdce plálo vroucí a živou láskou k Ježíši Kristu: bylo

to vskutku, jakoby šíp lásky Kristovy byl zranil jeho srdce a stále v něm rozněcoval vždy mohutnější lásku k Spasiteli. Pro duši takovou láskou planoucí a plnou takové naprosté důvěry v Boha nebyla modlitba břemenem, nýbrž sladkým odpočínutím na srdci Božím. Sv. Josafat jako archimandrita a jako biskup tráví celé hodiny noční na modlitbách, vlastně celý jeho život jest stálou modlitbou.

a) Proč tak snadno klesáme na mysli při každé obtíži, proč tak rádi mluvíme o utopiích, kde se jedná o díla s četnými překážkami spojená? Poněvadž nám schází veliká láska Boží a neomezená důvěra Josafatova. Tu si chceme jeho přimlouvou vyprositi.

b) Kéž i naše srdce plane takovou láskou k Ježíši, jakoby bylo šípem lásky z jeho srdce zasaženo. Klekejme často zbožně před svatostánkem, obětujme znovu a znovu své srdce Kristu Pánu, pak jistě oheň lásky Srdce jeho roznítí mocně i lásku srdce našeho.

c) Snad dlouho už pracujeme o spáse duší, snad jsme už všelicos učinili také pro obrácení nevěřících a sjednocení rozkolných; zdá se nám však, že úspěch náš jest nepatrný. Ale kolik hodin, nedím v noci, aspoň za dne jsme ztrávili na modlitbách za tyto veliké cíle?

2. Svatý Josafat miloval celou duší svatou katolickou Církev, v níž viděl předrahou choť Kristovu a tajemné Kristovo tělo. Věděl, že katolická Církev byla od Krista založena jako nutný prostředek spásy a že jenom v jednotě této Církve může jeho národ dosáhnouti věčného i časného štěstí. Vážil si proto, miloval a na slovo poslouchal toho, jenž je zárukou a sloupem této jednoty, náměstka Kristova, římského papeže. Věrnost a lásku k Církvi a papeži ukazoval skutky: celý jeho život stál ve službách Církve a její vrchní viditelné hlavy.

a) První nezbytnou podmínkou u toho, kdo chce pro unii pracovati, musí býti pevné přesvědčení o pravosti a nutnosti katolické Církve, hluboká úcta a láska k této Církvi a synovská oddanost a poslušnost k apoštolskému Stolci. Jak chce jiné k Církvi přiváděti ten, který sám si Církev pro její lidské slabé stránky dosti neváží a nařízení sv. Otce ochotně neposlouchá?

b) Nejlépe ukážeme lásku k Církvi neúnavnou prací pro ni. Tato myšlenka: jsem ve službách Církve svaté, vznešené choti Kristovy, ve službách náměstka samého Krista Pána, budiž nám mocnou pobídkou k horlivému apoštolátu.

3. Vůči sobě byl sv. Josafat mužem přísné chudoby a strohé umrtvenosti. Pohrdl bohatým dědictvím a zvolil si řeholní chudobu. Jako arcibiskup žil jednoduše a chudě, všecko, co měl, rozdával a darované peníze nechtěl ani přes noc u sebe podržeti. Nemaje dosti na námahách spojených s životem ustavičné modlitby a s neúmornou apoštolskou činností, konal nad to ještě tuhé kajicnosti za obrácení hříšníků a rozkolníků.

a) Jednou z hlavních překážek obrácení a dokonalého života bývá, že někdo ještě příliš lpí na hmotných statcích tohoto světa. Chceme-li duše k Bohu přivést, musíme je přesvědčiti o pomíjející a nicoté statků pozemských. A to nejenom slovem, nýbrž i příkladem. Musíme jim ukázati, že sami k těmto věcem nezřízeně nelneme. Zjistnost a touha po bohatství nedají se s pravým apoštolským duchem naprosto sloučiti.

b) Věřící lid stejně jako nepřátelé Církve žádají od kněží právem, abychom byli muži umrtvenými. Život modlitby, věrné konání denních povinností, obtíže, s nimiž se setkáváme, skýtají nám hodně příležitostí k umrtvování. Ale každý z nás měl by konati aspoň někdy také nějaké dobrovolné kajicnosti. Zvláště jedná-li se o obrácení nějaké duše nebo o nějaký jiný důležitý počin v duchovní správě, spojujme s modlitbou a horlivou prací i skutky kající.

4. Ctnosti sv. Josafata vůči bližním dají se shrnouti v jedno slovo: láska. Lnul otcovskou láskou k svým věřícím, pro něž neúnavně pracoval a za něž se ve dne v noci modlil. Láskou si získal srdce arcibiskupa polockého, jenž byl ze začátku proti němu zaujat. Byl zvláště laskavým otcem chudých: poslední, co měl, jim rozdal. Heroická je jeho láska k nepřátelům: modlí a přimlouvá se za ně, navštěvuje je ve vězení. Své vrahy nazývá „synáčky“. Největším důkazem jeho lásky jest jeho mučednictví, neboť „větší lásky nemá nikdo nad tu, aby kdo položil život svůj za své přátele“ (Jan 15, 13.). A vskutku! Co nedovedla všecko horlivost Josafatova, to způsobila jeho mučednická smrt: mnozí nepřátelé se vrátili do pravé Církve.

a) Jakou láskou plane mé srdce k duším? Modlím se za ně často, pracuji pro ně horlivě? Jakou láskavost ukazují zvláště spolubratřím, s nimiž pracuji na vinici Páně?

b) Lásku k nepřítelům žádá Kristus Pán už od každého křesťana. Jak často schází tato láska i v srdci těch, které povolal k svému apoštolátu! Není snad i v mém srdci nějaká dobrovolná hořkost proti těm, kteří mi ublížili? Ukázati nepřítelům Církve, že je milujeme a že jsme ochotni k obětem pro ně, je nejjistější cesta, abychom je získali.

Oremus:

Excita, quaesumus Domine, in Ecclesia tua Spiritum, quo repletus beatus Josaphat, Martyr et Pontifex tuus, animam suam pro ovibus posuit: ut eo intercedente, nos quoque eodem Spiritu moti ac roborati, animam nostram pro fratribus ponere non vereamur. Per Dominum.

Ukazatel

- První číslice udává rozjímání, druhá díl jeho: písmeno značí oddělení nebo aplikaci v udaném díle.

Apoštolát kněžský, musí býti všeobecný cílem i prostředky: Bernard 43, 2, b; Cyril a Metoděj, 34, 2, a, b; Filip Neri 27, 2, a; Jan Křtitel 31, 3, b.

Apoštolát laický, třeba si jej vychovávat: Jan Křtitel 31, 3, b; Jan Vianney 41, 2, d; zvláště mariánskými družinami: Petr Klaver 47, 1, a.

Breviář, třeba se svědomitě modliti: Jan Sarkander 15, 2, d.

Bůh, nepotřebuje nikoho k provádění svých plánů: Cyril a Metoděj 34, 3, a.

Církev Kristova, její veliká důstojnost a cena: Jan Křtitel 31, 1, c; je společností dokonalou a nezávislou: Řehoř VII. 26, 3, a; je tajemným tělem Kristovým: Pavel 8, 3, b; jehož péče svěřena je kněžím: Josef 16, 1, c.

Církev katolická, má všechny známky božského původu a pravosti: Vavřinec 42, 1, a; jak pohlížeti na lidské slabosti v ní: Karel Borrom. 54, 3, a; jak ji reformovati: Karel Borr. 54, 3, b; kněz musí jí mipováti: Jan Nepom. 25, 3, b; a tuto lásku ukazovati především neúnavnou prací pro ni: Josafat 56, 2, b; má si vážiti jí a jejích řádů: Benedikt 17, 3, a; musí hájiti jejích práv: Jan Zlatoústý 9, 2, a; Robert Bellarmin 24, 3, a; Jan Nepomucký 25, 3, a; a při tom i veliké oběti přinášeti: Tomáš Becket 7, 3, b; Bůh vzbuzuje v příhodné době obhájce své Církve: Tomáš Becket 7, 3, c; Petr Kanisius 21, 1, a.

Církevní jmění, jak na ně máme pohlížeti: Karel Borr. 54, 2, a; jak je třeba spravovati: Vavřinec 42, 2, c.

Církevní předpisy, dlužno svědomitě zachovávat: Jan Nepom. 25, 3, b.

Církevní představení, náš poměr a naše úcta a láska k nim: Vavřinec 42, 2, d.

Církevnictví státní, jak mu dlužno čeliti: Kliment M. Hofbauer 14, 1, a.

Ctnost, nesmí se jeviti pouze ve slovích: Filip a Jakub 22, 3, c.

Čas, třeba ho svědomitě použiti: Kliment M. Hofbauer 14, 2, b; Alfons M. Lignori 39, 2, a; Karel Borrom. 54, 1, a; zejména nemařiti ho zbytečnými hovory: Antonín Pad. 29, 2, a; jak se máří: Alfons M. Lignori 39, 2, a.

Četba dobrá, důležitý prostředek pastorače: Jan Vianney 41, 2, c; románů, u kněží: Jeroným 49, 3, c.

Čistota, její důležitost: František Sal. 10, 1, c; je nezbytnou podmínkou k apoštolskému působení a zárukou úspěchu: Petr Kanisius 21, 1, b; Cyril a Metoděj 34, 1, b; zvláště při apoštolátě mládeže: Jan Bosco 20, 3, c; Filip Neri 27, 1, d; třeba ji zachovávat i v ruchu světa: Robert Bellarmin 24, 1, b; prostředky ji zachovati: František Sales. 10, 1, c; Jan František Regis 30, 1, a; třeba míti lásku k ní: Matouš 48, 3, a; dlužno se varovati nebezpečí: Augustin 45, 2, e; a polovičatosti: Benedikt 17, 2, b; nesmíme si zahrávat s pokušeními: Karel Borr. 54, 1, b; příčina, proč nebývá

dokonalá: Tomáš Akvinský 13, 1, b; její odměna: Matouš 48, 3, a.

Čistý úmysl, jeho potřeba a jak jej dlužno vzbuzovati: Jan Nepom. 25, 1, b.

Dary Boží, Bůh je rozděluje podle své vůle: Jan Evang. 6, 1, c.

Díla dobrá, viz *Skutky dobré*.

Divadla, proti špatným třeba bojovati: Bernard 43,2, c.

Dokonalost, jakou žádá Kristus Pán od kněze: Štěpán 5, 1, a; nezáleží ve vyhubení přirozených vlastností: František Xaverský 2, 1, c.

Duchovní správa, není byrokratické úřadování, nýbrž apoštolát: Jan Vianney 41, 2, a; Petr Klaver 47, 2, a; třeba i k obtížnějším prostředkům sahati: Šimon a Juda 53, 1, a.

Duchovní život, jeho prvním základem jest víra: Štěpán 5, 1, b.

Důvěra v Boha a jeho prozřetelnost, její nutnost a důvody: Pavel 33, 1, b; je nutná k duchovnímu pokroku: Petr apoštol 32, 1, b; a k apoštolátu: Petr ap. 32, 1, b; František z Assisi 50, 3, a; činí nás šťastnými: František z Assisi 50, 3, a; nesmí býti zviklána nesnázemi: Josef 16, 2, b.

Důvěra věřících, ztracenou lze zase získati přímluvou sv. Antonína: Antonín Pád. 29, 3, c.

Exercicie, mocný prostředek dokonalosti: František Borgiáš 52, 2, c; jejich důležitost pro kněze: Petr Kanisius 21, 1, c; pro poznání základních pravd: Pavel 8, 2, a.

Eucharistie, jest prostředkem jednoty a lásky: Ignác muč. 11, 2, d; hlavní prostředek posvěcování a apoštolátu: Norbert 28, 2, b; jak ji máme uctívati: Norbert 28, 2, b.

Hierarchie církevní, její božský původ: Ignác muč. 11, 2, c.

Horlivost apoštolská, musí býti všeobecná v cíli, prostředcích, co do místa a času: František Xaverský 2, 2, b; Petr Kanisius 21, 2, a; Athanáš 23, 2, a; nesmí býti ukvapená a upřílišená: Jakub St. 37, 2, b; Ignác z Loyoly 38, 1, c; Martin 55, 2, c.

Hra v karty a kněz: František Borgiáš 52, 1, c.

Hřešící třeba napravovati mírností: Martin 55, 2, b.

Hřích těžký, jeho zloba: Tomáš Becket 7, 1, b; za nic na světě nesmíme ho spáchat: Bartoloměj 44, 2, a; trestán výčitkami svědomí: Jan Křtitel 46, 3, b; třeba se utíkati k sv. Josefu: Josef 16, 3, d; hříchy předešlého života nesmějí nás činiti malomyslnými: Matouš 48, 1, a.

Hřích všední, co nás k němu svádí: Bartoloměj 44,2, a.

Chudí a opuštění mají zvláštní právo na lásku knězovu: Petr Klaver 47, 2, a.

Chudoba apoštolská, jak ji může a má kněz zachovávat: František z Assisi 50,1,b; nezabraňuje žítí přiměřeně postavení: Karel Borom. 54, 2, a; skutečná evangelická: František z Assisi 50,1,c.

Chvála lidská, viz *Pocty a vyznamenání*.

Chyby vlastní učí nás pokoře a shovívavosti: Petr apoštol 32, 3, a; představených, nejsou omluvou, abychom neposlouchali: Petr 32, 3, b; spolubratři, jak si k nim máme počínati: Jeroným 49, 3, a; chyby jazyka viz *Jazyk*.

Individuelní působení v pastoraci: Ambrož 3, 3, b; Filip Neri 27, 2, c.

Individuelní zájmy, musí ustoupiti velkým cílům Církve: Cyril a Metoděj 34, 2, b.

Jazyk, chyb jazyka se třeba vstříhati: Jan Nepom. 25, 2, b; Antonín Pad. 29, 2, a; prostředky k tomu: Jan Nepom: 25, 2, b; třeba ho užívat ke cti a chvále Boží: Antonín Pad. 29, 2, a.

Jednota církevní, třeba si ji vážiti a o ni usilovati: Lev Vel. 18, 1, c; Athanáš 23, 1, c; Bernard 43, 2, c. Viz též *Sjednocení církevní* a *Unionistické snahy*.

Jidáš, jeho osud výstražným znamením pro kněze: Matěj 12, 1, a.

Kacířství, jeho zhouba: Dominik 40, 1, a.

Kajicnosti zevnější, viz *Mrtvení*.

Karita křesťanská, je mocnou apologií Církve a prostředkem apoštolátu: Karel Bor. 54, 2, c; třeba si jí důvěru věřících zjednávat: Petr Klaver 47, 2, e; jak ji dlužno pěstovati: Vavřinec 42, 1, b; musí býti dobře organisovaná: Vincenc z Pauly 36, 2, b.

Katolické smýšlení, nutné knězi: Jeroným 49, 2, a.

Katechetická výuka, jeden z nejhlavnějších prostředků pastorace: Augustin 45, 3, c; prostředky: Petr Klaver 47, 2, b.

Kázání, jejich účel, obsah, způsob a vlastnosti: Jan Zlatoústý 9, 1, b; Kliment M. Hofbauer 14, 1, a; Lev Vel. 18, 3, c; Bonaventura 35, 3, a; Alfons Liguori 39, 2, b; Dominik 40, 2, a, b; třeba je dobře připravovati: Antonín Pad. 29, 2, a; a potvrzovati příkladem života: Dominik 40, 2, c.

Kázeň křesťanská, kněz musí o ni dbáti: Lev Vel. 18, 3, b

Klid srdce, třeba zachovati při pronásledování a pomluvách: Štěpán 5, 2, b; odměnou odevzdanosti do vůle Boží: Pavel 33, 1, c; ztracený lze získati přímluvou sv. Antonína: Antonín Pad. 29, 3, c.

Kněžská důstojnost, sama v sobě nezabezpečuje spásy: Matěj 12, 1, a.

Kontemplativní řády, viz *Řády*.

Kristus Pán, dvě přirozenosti v jedné osobě: Lev Vel. 18, 1, d; miluje své kněze bratrskou láskou: Šimon a Juda 53, 2, a; kněz musí se mu připodobňovati: Filip a Jakub 22, 2, a.

Kritisování, nesluší se na kněze a třeba se ho vystříci: Antonín Pad. 29, 2, a; Ignác z Loyoly 38, 2, b; Augustin 45, 2, c; Jeroným 49, 3, a; kritisování od spolubratří dlužno trpělivě snášeti: Bernard 43, 3, a.

Kříž a utrpení, viz *Utrpení a kříž*.

Křížová cesta, dlužno pobožnost tuto šířiti: František z Assisi 50, 3, b.

Láska Boží, základem a vzpruhou apoštolské činnosti: František Xaverský 2, 2, e; Petr Klaver 47, 3, a; František z Assisi 50, 3, a; Josafát 56, 1, a.

Láska Kristova, prostředky ji získati: Jan Evang. 6, 1, 6; ke Kristu Pánu, mocná a něžná má vyznačovati kněze: Ignác muč. 11, 1, b; Athanáš 23, 1, b; prostředky jí dosíci a v ní růsti: Jan Evang. 6, 3, a; Ignác muč. 11, 1, b; Pavel 33, 3, b; Josafát 56, 1, b; má býti láskou přátelství: Ignác z Loyoly 38, 3, a; jeví se prací pro Krista: Ignác z Loyoly 38, 3, b; třeba, aby Kristus v nás žil: Jan Křtitel 31, 1, a; třeba všecko konati v duchu této lásky: Jan Nepomucký 25, 1, c; Jan František Regis 30, 1, c; od výše postavených v Církvi žádá Kristus Pán větší lásky: Petr apošt. 32, 1, c.

Láska k Církvi, vzpruhou apoštolské činnosti: František Xaverský 2, 2, e; Karel Borrom. 54, 3, a.

Láska bliženská, nemožná bez lásky ke Kristu Pánu: Pavel 33, 3 b; musí býti všeobecná a nadpřirozená: Pavel 33, 3, a; v jakém smyslu připouští různé stupně: Jan Evang. 6, 1, a; ukazuje se skutky milosrdenství: Jan Evang. 6, 3, c; důvody k ní: Jan Evang. 6, 3, b; varuje se posuzování: Augustin 45, 2, c. Viz též *Karita* a *Kritisování*.

Láska k duším věřících, nutný prostředek a vzpruha apoštolátu: František Xaverský 2, 2, e; Jan Vianney 41, 2, a; Josafát 56, 4, a; má se ukazovati zvláště k chudým: Norbert 28, 2, d; a k hřešicím: Matouš 48, 1, b; věřících, provází dobrého kněze: Jan Zlatoústý 9, 3, a.

Láska k spolubratřím, její nutnost pro kněze: Vincenc z Pauly 36, 3, a; jejím základem láska k Bohu: František z Assisi 50, 3, c; varuje se posuzování: Jan Vianney 41, 1, c; pohlíží na spolubratry z nadpřirozeného stanoviska: Jan Frant. Regis 30, 2, b.

Láska k nepřítelům, musí vyznačovati kněze: Josafát 56, 4, b; je zkušebním kamenem pravé lásky k bližnímu: Pavel 33, 3, a; nejlepší zbraní získat nepřátele: Štěpán 5, 2, c; Dominik 40, 1, c.

Láska k přírodě: František z Assisi 50, 3, d.

Maria Panna, je matkou svatých povolání: Vojtěch 19, 1, b; dětinná zbožnost k ní známkou hodného kněze: Jan Evang. 6, 2, a; Petr Kanisius 21, 3, c; jak si může kněz získati její lásku: Jan Evang. 6, 2, b; úcta mariánská účinným prostředkem pastorace: Alfons z Liguori 39, 2, c; kněz má úctu k ní šířiti a jejich výsad hájiti: Jan Evangelista 6, 2, a; Josef 16, 1, b.

Mariánské družiny, jejich význam pro kněžská povolání: Petr Klaver 47, 1, a; jsou účinným prostředkem pastorače: Alfons z Liguori 39, 2, c; jejich význam a obrodná síla v působení na mládež: Jan Sarkander 15, 1, a; Jan Bosco 20, 3, d.

Matka křesťanská, a dokonalý kněžský život: Bernard 43, 1, a.

Milost Boží, nejhlavnější prostředek apoštolátu: Jakub St. 37, 2, b; Jan Vianney 41, 1 a, 2 a; její nezadlouženost: Pavel 8, 1, a; Jakub St. 37, 1, a; třeba o ní často kázati: Augustin 45, 1, c; posvěčující, základem svatosti: Jan Křtitel 31, 1, b; prostředky k jejímu rozmnožení: Štěpán 5, 1, c; třeba ji habituelně udržovati: Jan Křtitel 31, 1, b; pomáhající milosti, navazují na přirozené vlastnosti: Pavel 8, 1, c; působí někdy náhle uprostřed roztržitosti světa: Matouš 48, 1, c; jak si jich dlužno vážiti: Pavel 8, 1, a; nelze jim bez trestu odporovati: Pavel 8, 1, c; třeba se o ně modliti: Augustin 45, 1, b; jak s nimi dlužno spolupůsobiti: Petr Klaver 47, 1, d; třeba k nim býti velkodušným: Augustin 45, 1, b; proč mnozí nemají hojnějších pomáhajících milostí: Martin 55, 1, a; zevnější milosti, jak jimi Bůh na nás působil: Augustin 45, 1, a; mnohdy i v nahodilých okolnostech: Ambrož 3, 1, c; třeba si jich všimati: Norbert 28, 1, b; jak jsme jich po užití: Augustin 45, 1, a.

Mír, kněz má býti andělem míru mezi spolubratry: Norbert 28, 2, a; jaký mír má kněz hlásati: Benedikt 17, 3, c.

Mírnost a shovívavost, nutná knězi: Robert Bellarmin 24, 1, c; zvláště v jednání s věřícími: Bonaventura 35, 2, b; především k obyčejnému lidu, chybujícimu z nevědomosti: Jan Křtitel 46, 1, a; její základ a prostředky jí dosíci: František Saleský 10, 2, b—d. Viz též *Trpělivost*.

Misie, kněz musí jeviti o ně zájem: František Xaverský 2, 2, a.

Misijní zprávy, prostředkem buditi povolání: Vojtěch 19, 1, c.

Mládež, apoštolát mládeže povinností každého kněze: Dominik 40, 3, b; důvody, proč působiti na mládež: Jan Bosco 20, 1, a—c; prostředky přirozené: Jan Bosco 20, 2, a—d; nadpřirozené: Jan Bosco 20, 3, a—d; láska k ní podmínkou působení: Jan Bosco 20, 2, b; Filip Neri 27, 2, b; jaká musí býti tato láska: Filip Neri 27, 2, b; třeba mládeži porozuměti: Filip Neri 27, 2, c; *studující*, třeba si jí zvláště všimati: Kliment M. Hofbauer 14, 1, d.

Mládí, jak možno a dlužno chyby mládí napravit: František Saleský 10, 1, a; Jan František Regis 30, 1, a; Bernard 43, 1, b; Augustin 45, 2, a.

Mlčení, posvátné, jak má kněz zachovávat: Jan Nepomucký 25, 2, c. Viz též *Tajemství*.

Modlitba, středem a hlavním prostředkem duchovního života: Filip a Jakub 22, 3, a; první podmínkou a nejúčinnějším prostředkem apoštolátu: František Xaver. 2, 2, c; Jan Zlatoustý 9, 1, a; Jan Sarkander 15, 1, c; Josafat 56, 1, c; kněz si musí i při zevnějších pracích zachovati touhu po ní: Bernard 43, 1, d; nutná k poznání pravdy Boží: Tomáš Akvin. 13, 3, a; třeba k ní pokory: Pavel 33, 2, c; dlužno se modliti před každým dílem: Dominik 40, 2, d; zvláště před důležitějšími podniky a volbami: Matěj 12, 2, a; dlužno se modliti za věřící: Athanáš 23, 2, a; *ústní*, třeba při ní dobře vyslovovati: Antonín Pad. 29, 2, a; *modlitba střelná*, po sv. přijímání: Tomáš apoštol 4, 3, c.

Moudrost, prostředky jí dosíci: Štěpán 5, 1, c; jí odměňuje Kristus Pán věrné sluhy: Štěpán 5, 3, a.

Mrtvení, je knězi potřebné: Filip a Jakub 22, 3, b; Jan Křtitel 31, 2, b; lid ho žádá od kněze: Josafat 56, 3, b; má býti především *vnitřní*: Jan Vianney 41, 3, b; *zevnější*, též knězi potřebné: Filip a Jakub 22, 3, b; Jan Křtitel 31, 2, b; Jan František Regis 30, 2, a; dlužno se v něm varovati dvou krajností: Bernard 43, 2, d; dlužno se mrtviti snášením denních obtíží a nesnází při apoštolských pracích: Filip a Jakub 22, 3, b; Petr Klaver 47, 3, c; Jan František Regis 30, 2, a; ve vstávání, modlitbě, pohodlí těla: Jan František Regis 30, 2, a.

Mstivost, nesmi býti v srdci kněze: Jan Křtitel 46, 2, b.

Mučednictví, korunou apoštolátu: Matěj 12, 3, c; nekrvavé žádá Bůh od každého kněze: Vojtěch 19, 2, c.

Nadpřirozené nazírání, základ a první podmínka apoštolátu: Kliment M. Hofbauer 14, 2, c; Filip Neri 27, 1, a; zvláště zdárného působení na mládež: Jan Bosco 20, 3, a.

Nauka Kristova, obnovuje člověka: Ignác muč. 11, 3, a.

Návštěvy nejsv. Svátosti, prostředkem proti úzkostlivosti a smutku: Šimon a Juda 53, 2, a.

Nazírání na Boha, naše odměna, částečně už zde na světě: Filip a Jakub 22, 2, c.

Nemocní, péče o ně: Petr Klaver 47, 2, c.

Nenahraditelný, není nikdo: Matěj 12, 1, b.

Neohroženost apoštolská, potřebná knězi: Ambrož 3, 2, b; Jan Křtitel 31, 2, c; Bernard 43, 2, d; Šimon a Juda 53, 1, b; také k osobám vlivným: Jan Křtitel 46, 1, c; nevyklučuje lásky a pastorální opatrnosti: Jan Evang. 6, 3, d; Jan Zlatoústý: 9, 1, d; Jan Sarkander 15, 2, a; musí býti spojená s mírností: Štěpán 5, 1, d; Athanáš 23, 2, c; Robert Bellarmin 24, 3, a; Bernard 43, 2, d.

Nepřátelé Církve, nemohou Církve přemoci a jejich dílo se nutně shroubí: Athanáš 23, 3, b; Řehoř VII. 26 3, b; jak třeba si vůči nim počínati: Athanáš 23, 2, c; třeba jich získávati láskou: Dominik 40, 1, c.

Netrpělivost, její škody: Josef 16, 2, c; zvláště pro apoštolát: Jakub St. 37, 2, b.

Neupřímnost, její škody pro duchovní život: František Saleský 10, 1, b; olupuje o klid: Jan František Regis 30, 1, b.

Neúspěchy, bývají křížem apoštola: Bernard 43, 3, b; jsou zevnějšími milostmi: Karel Borr. 54, 3, c; svolávají požehnání Boží pro budoucnost: Alfons z Liguori 39, 3, b.

Nevděk, jeho ošklivost: Vojtěch 19, 3, b; je údělem apoštolátu: Norbert 28, 3, b; Jan Křtitel 46, 2, a; snášení nevděku prostředkem apoštolátu: Vojtěch 19, 3, a. Viz též *Zneuznání*.

Nevědomost světa o základních pravdách: Tomáš Akvinský 13, 1, c.

Nevěrnost kněžská, její neštěstí: Šimon a Juda 53, 3, b; třeba se za nevěrné kněze modliti: Lev Vel. 18, 1, c.

Nevěřící, třeba jich získávati modlitbou a příkladem: Štěpán 5, 3, a.

Nezřízenost, nutná k apoštolátu: Filip Neri 27, 1, c; Dominik 40, 2, c; Petr Klaver 47, 2, a; Josafat 56, 3, a; zvláště k zdárnému působení na mládež: Jan Bosco 20, 3, b; získává důvěru věřících: Robert Bellarmin 24, 2, a.

Nezřízená náklonnost, brání apoštolskému působení: Cyril a Metoděj 34, 1, c; *k místům a osobám*, překážkou apoštolátu: Jan Křtitel 46, 2, a.

Obcování kněze s druhými, jeho nebezpečí a způsob: František Saleský 10, 3, b.

Obezřetnost v jednání, potřebná k pastoraci: Josef 16, 2, c.

Obtíže, bez nich nelze vykonati velikých věcí pro Boha: Alfons z Liguori 39, 3, a.

Odhodlaný čin, viz *Skutky dobré*.

Odměna, na tomto světě nelze jí čekati: František Xaverský 2, 3, a; *věčná*, ztrácíme vyšší její stupeň svou nedbalostí: František Xaverský 2, 3, b.

Ozdoba chrámu, důležitý prostředek pastorace: Norbert 28, 2, c; Jan Vianney 41, 2, c.

Papežství, jeho božský původ: Ignác muč. 11, 2, c; je středem jednoty a sloupem pravověří: Jeroným 49, 2, b; velkou milostí: Petr apošt. 32, 2, a; za niž třeba Bohu děkovati: Lev Vel. 18, 2, a; úcta, oddanost a láska k papeži povinností kněze; Lev Vel. 18. 1, a; Bernard 43, 2, c; Jeroným 49, 2, b; a vzácným odkazem apoštolů slovanských: Cyril a Metoděj 34, 2, c.

Pastorační prostředky, jakých třeba užívati: Vojtěch 19, 2, b.

Písmo sv. jeho studium nutno knězi, zvláště pro kázání: Jan Zlatoústý 9, 1, b; Bonaventura 35, 3, b; Jeroným 49, 1, b; jak ho dlužno studovati: Jeroným 49, 1, c.

Plány do budoucnosti, musí býti přiměřeny silám a milosti Boží: Tomáš, apošt. 4, 1, b, 2, c.

Pocty a vyznamenání, jakou cenu mají: Tomáš Becket 7, 1, a; apoštolský kněz nemá po nich toužiti a jich vyhledávati: Robert Bellarmin 24, 3, b; Jan Vianney 41, 3, c; Petr Klaver 47, 3, b; František z Assisi 50, 2, a; nemá si na nich zakládati: Jan Křtitel 31, 2, a; netoužiti po nich přináší požehnání: Jan Zlatoústý 9, 1, c; Kliment M. Hofbauer 14, 2, d; Filip Neri 27, 1, c; dostane-li se nám jich, aniž bychom se o ně snažili, je to znamením vůle Boží: Ambrož 3, 1, d.

Počestnost, bez viry neužitečná: Athanáš 23, 1, a.

Podlízavost a pochlebování, musí býti daleky apoštolského kněze: Jan Zlatoústý 9, 2, a; Martin 55, 2, a.

Pohodlný život, kněz nemá po něm bažiti: Dominik 40, 2, e; tak si svolává požehnání Boží: Kliment M. Hofbauer 14, 2, d; jinak se připravuje o důvěru věřících: Robert Bellarmin 24, 2, a.

Pohostinnost, má vyznačovat hodného kněze: Norbert 28, 2, d; Matouš 48, 2, c.

Pokora, není radou, nýbrž povinností: František z Assisi 50, 2, a; je nutná k zdárnému apoštolátu: Cyril a Metoděj

34, 1, b; Petr Klaver 47, 3, b; svolává požehnání Boží: Kliment M. Hofbauer 14, 2, d; je potřebná k dobré modlitbě: Pavel 33, 2, c; k mírnosti a trpělivosti: František Saleský 10, 2, b; je nejlepší cestou k pravé cti: Antonín Pad. 29, 1, b; znakem pravého reformátora: Řehoř VII. 26, 1, a; chyby proti ní: Pavel 33, 2, b; pokora netouží po počtách: František z Assisi 50, 2, a; Karel Borr. 54, 2, b; nezávidí druhým: František z Assisi 50, 2, a; nevynáší se: Tomáš Ak vin. 13, 3, b; Matouš 48, 2, b; František z Assisi 50, 2, a; František Borgiáš 52, 3, b; Karel Borr. 54, 2, b; nestojí na svých právech: František Borgiáš 52, 3, b; nespolehá na své síly: Jakub St. 37, 2, b; ustupuje do pozadí: Matouš 48, 2, b; přijímá ochotně pokoření a příkoří: Petr Kanisius 21, 2, c; Filip Neri 27, 3, b; Vincenc z Pauly 36, 3, b; František z Assisi 50, 2, a; nezakládá si na sobě a svých zásluhách: Augustin 45, 2, d; podrobuje svůj úsudek: Robert Bellarmin 24, 3, b; slouží opovrženým a koná nízké práce: Tomáš Akvinský 13, 3, b; Vincenc z Pauly 36, 3, b; přiznává se ke svým chybám: Tomáš apošt. 4, 3, b; Augustin 45, 2, d; Karel Borr. 54, 2, b; přijímá ochotně výtky a upozornění: Petr Kanisius 21, 2, c; František Borgiáš 52, 3, b; nesmí se dáti zviklati počtami a úspěchy: František Xaverský 2, 2, d; jak přijímá počty a důstojnosti: Karel Borr. 54, 1, c; povinnosti třeba konati v duchu pokory: Jan Nepom. 25, 1, c.

Pokoření, nutný prostředek k pokoře a dokonalosti: Alfons z Liguori 39, 1, b; Petr Klaver 47, 3, b; František z Assisi 50, 2, a; třeba je s ochotou přijímati: Robert Bell. 24, 3, b; i dobrovolná na sebe bráti: František z Assisi 50, 2, b.

Pokušení nikdy úplně neustanou: Jeroným 49, 3, b; Martin 55, 3, c; jak jim třeba čeliti: Vavřinec 42, 3, a; Jeroným 49, 3, b; dlužno je hned odmítnouti: Karel Borromejský 54, 1, b.

Pomíječnosť světa, kněz musí o ní přesvědčen býti: Cyril a Metoděj 34, 1, a.

Pomluvy, jak se jich třeba stříci: Antonín Pad. 29, 2, a; pomluvy a násilnosti proti Církvi důkazem její pravosti: Štěpán 5, 2, a.

Poslušnost k vůli Boží základem dokonalosti: Pavel 8, 2, a; jeví se poslušností k Církvi a jejím představeným: Pavel 8, 3, a; *kněžská a církevní*, nutná knězi: Vavřinec 42, 1, a; zkušebním kamenem pravé ctnosti: Jan Frant. Regis 30, 3, b; znakem pravého reformátora: Řehoř VII. 26, 1, a; hlavní věci při každém úřadě: Bruno 51, 3, b; k duchovnímu vůdci nutná k dokonalosti: Ignác z Loyoly 38, 2, a; účinným prostředkem pokory: František z Assisi 50, 2, c; bude naší útěchou při smrti: Petr Kanisius 21, 2, b; její vlastnosti: Josef 16, 3, c; její výmluvy: Tomáš Akvin: 13, 1, c; nehledí na osobu poroučejícího, nýbrž považuje jej za zástupce Božího: Ignác z Loyoly 38, 2, b; František Borgiáš 52, 3, c; poslouchá, proto i méně dokonalých představených: Petr ap. 32, 3, b; nekritisuje: Filip Neri 27, 1, b; vztahuje se i na věci, jež nejsou neomylně předkládány: Athanáš 23, 1, c; podrobuje rozum: Robert Bellarmin 24, 2, c; Petr apoštol 32, 2, a; má se ukazovati zvláště vzhledem k místu určení a úřadu: Robert Bellarmin 24, 2, c; Jan Frant. Regis 30, 3, b; třeba konati povinnosti v duchu poslušnosti: Jan Nepom. 25, 1, c.

Povolání kněžské, je vzácnou a nezaslouženou milostí: Matěj 12, 2, b; Josef 16, 1, a; Jakub St. 37, 1, a; různé jeho cesty: Tomáš Akv. 13, 1, a; navazuje na přirozené vlastnosti: Jakub St. 37, 1, b; Bůh volá každého k určitému úkolu: Pavel 8, 1, d; žádá přiměřené nadání: Bruno 51, 2, a; máme se považovati za nehodny jeho: Vincenc z Pauly 36, 3, b; Jan Vianney 41, 3, c; jak jsme ho následovali a s nim spolupůsobili: Filip a Jakub 22, 1, a; Norbert 28, 1, a; Vincenc z Pauly 36, 1, b; důvody proč mnozí hlasu Božího nenásledují: František Borgiáš 52, 3, a; třeba je voliti z čistého úmyslu: Jakub St. 37, 2, a; co třeba činiti tomu, kdo se stal knězem bez povolání: Lev Vel. 18, 3, a; třeba zaň děkovati a za vytrvání prositi: Tomáš Akv. 13, 1, a; třeba v prvním nadšení vytrvati: Vavřinec 42, 2, a; Šimon a Juda 53, 3, a; žádá obětí a přináší nesnáze, jimiž se nesmíme dáti zviklati: Ondřej 1, 1, c; Filip a Jakub 22, 1, a, c; jeho vzácné pravomoci: Šimon a Juda 53, 2, b; je následováním ideálu Kristova: Ondřej 1, 1, a; rybářstvím lidí, hlásáním Krista a jeho království, vydáváním svědectví o Kristu, připravováním na příchod Kristův: Jan Křtitel 31, 1, a, 3 a; Ondřej 1, 1, b; Matouš 48, 2, d; žádá, abychom především konali vlastní kněžské povinnosti: Bonaventura 35, 1, a; jeho odměna zde na zemi a v nebi: Šimon a Juda 53, 2, c; třeba je u mládeže pěstovati a vychovávat: Vincenc z Pauly 36, 2, c; zvláště mariánskými družinami: Petr Klaver 47, 1, a; jaký hřích jest to, někoho od tohoto povolání odvracet: Vojtěch 19, 1, c; Filip a Jakub 22, 1, b; *řeholní*, jeho znamení: Bruno 51, 2, b; pohnutky: Bruno 51, 2, c; důvody, proč mnozí volání Božího nenásledují: František Borgiáš 52, 3, a; třeba je pěstovati a vychovávat: Vojtěch 19, 1, a.

Práce, po čestných nemá kněz toužiti: Jan Křtitel 31, 2, a; Bonaventura 35, 1, b; *tělesné*, kněz má si jich vážiti: Bonaventura 35, 1, b.

Práva benefícia, možno i dlužno jich hájiti: Jan Sarkander 15, 1, d.

Pravda, je naši zbraní proti nepřátelům: Štěpán 5, 2, b; touha po pravdě přitahuje milost Boží: Augustin 45, 1, b.

Pronásledování a protiventství, často údělem apostolského kněze: Jan Zlatoústý 9, 2, c; slouží k vlastní i jiných nápravě: Norbert 28, 3, a; *Církev*, důkazem její pravosti: Vavřinec 42, 1, c.

Prostořekost, její škody: Bartoloměj 44, 1, a.

Prostředky pastorage, musí se přizpůsobiti poměrům a osobám: Jan Křtitel 46, 1, a.

Prozřetelnost Boží, provází zvláště věrné sluhy Boží, kteří se jí zcela odevzdávají: Pavel 33, 1, c; Martin 55, 1, c; vede všecko k dobrému: Alfons z Liguori 39, 1, a; jeví se v povolání světců: Vincenc z Pauly 36, 1, a; vzbuzuje v pravý čas pravé muže a obhájce Církve: Ambrož 3, 1, a; Petr Kanisius 21, 1, a; připravuje každého na úkol určený: Ambrož 3, 1, b; z malých začátků tvoří veliká díla: Vincenc z Pauly 36, 1, c; pomáhá, i když všechny přirozené prostředky selhávají: Jan František Regis 30, 2, c; proto nemáme nikdy na mysli klesati: Josafat 56, 1, a; nespoléhati na vlastní síly: Ondřej 1, 2, a; nýbrž úplně se odevzdati a důvěřovati v prozřetelnost Boží: Antonín Pad. 29, 1, a; zvláště co do místa působení: František Xaverský 2, 1, d; tím si zjednáваме pozhnání Boží: Filip Neri 27, 1, a; důvěra v prozřetelnost nevyklučuje spolupůsobení: Matěj 12, 1, c.

Předsevzetí, musí býti přiměřena silám a milosti Boží: Tomáš ap. 4, 1, b.

Představení církevní, jejich poměr k poddaným: Augustin 45, 3, a; mají poddané opravdu milovati, spravedlnost spojovati s otcovskou láskou: Bonaventura 35, 2, a; František Borgiáš 52, 1, b; jak si počínati v obtížích s nimi: Tomáš Becket 7, 2, c; Jan František Regis 30, 3, a.

Předurčení Boží, posledním důvodem našeho omilostnění a věčného osudu: Jakub St. 37, 1, a.

Příbuzní, jaký má býti poměr kněze k nim: Bernard 43, 2, a; jak škodí nemístné ohledy a nezřízená láska k nim knězi: Tomáš Becket 7, 2, b; Bartoloměj 44, 2, b; Petr Klaver 47, 1, b.

Přijímání časté, účinný prostředek v působení na mládež: Jan Bosco 20, 3, d; *denní*, útěchou a silou kněžovou: Ignác muž. 11, 1, c; velikou milostí: Antonín Pad. 29, 3, a; proč někdy nepřináší dosti užitku: Antonín Pad. 29, 3, a.

Přítel, vyznám dobrého přítele pro kněze: František Xaverský 2, 1, a.

Přítomnost, třeba žiti v přítomnosti, ne v budoucnosti: Antonín Pad. 29, 1, a.

Přízeň lidská, její vratkost: Tomáš Becket 7, 1, c.

Racionalismus, jak mu dlužno čeliti: Kliment Maria Hofbauer 14, 1, a.

Rada spolubratří, potřebná k pastorage: Jakub St. 37, 2, b.

Reformátor, každý kněz má býti reformátorem: Jan Sarkander 15, 1, b; podmínky a vlastnosti pravého reformátora přirozené: pevné směřování k cíli, rázná podnikavost, žádná polovičatost, obětavost, vytrvalost: Řehoř VII. 26, 1, b, c, 2, c; nadpřirozené: musí býti od Boha vyvolen, považovati se za nástroj Boží, mnoho se modliti a rozjímati, vésti život bezúhonný, zvláště míti velikou lásku k Církvi a zachovávatí mírnost a trpělivost v protivenstvích: Řehoř VII. 26, 1, a; 2, a, b, c; Norbert 28, 3, a; Karel Borromejský 54, 3, a.

Rozmluvy soukromé, prostředkem pastorage: Antonín Pad. 29, 2, a; Jan Křtitel 31, 3, b.

Rozjímání, nutné pro kněze: Řehoř VII. 26, 2, a; hlavním jeho předmětem je život Krista Pána: Filip a Jakub 22, 2, a.

Růženec, mocným prostředkem dokonalosti a apoštolátu: Dominik 40, 3, a.

Řády katolické, kněz má si jich vážiti: Benedikt 17, 3, a; *kontemplativní*, jich význam: Bruno 51, 3, a.

Samota duchovní, kněz má po ní toužiti: Bernard 43, 1, d; nutna k dosažení pokory a čistoty: Cyril a Metoděj 34, 1, b.

Samotářský život, nehodí se pro apoštolského kněze, jeho nebezpečí: Ambrož 3, 3, b; Tomáš ap. 4, 2, a.

Sebezápor, nutný k sebeobnově: Norbert 28, 3, a; hlavní podmínka úspěšného apoštolátu: František Xav. 2, 2, c; Jan Zlatoústý 9, 1, a. Viz i *Mrtvení*.

Sebranost, třeba i ve víru světa zachovati: Bruno 51, 3, c; prostředky k tomu: František Borgiáš 52, 1, a.

Schůze, vzájemné kněží: Augustin 45, 3, b.

Sjednocení církví, viz *Unionistické snahy*.

Skrytost, kněz musí po ní toužiti a jí si zamilovati: Petr Kanisius 21, 2, c; Jan Křtitel 31, 2, a; nejlepší cestou k pravé cti: Antonín Pad. 29, 1, b; nejlepší přípravou na apoštolát: Benedikt 17, 1, b.

Skutky dobré, právě ty máme někdy konati, ke kterým cítíme odpor: Petr Klaver 47, 2, d; musíme míti ochotu i větší díla pro Boha konati: Bernard 49, 1, c; *milosrdenství*, prostředkem pastorage: Vincenc z Pauly 36, 2, a; jeden odhodlaný skutek pramenem milosti a počátkem veliké dokonalosti: Norbert 28, 1, c; Martin 55, 1, b.

Sloh a řeč, třeba kazateli třibíti: Ambrož 3, 3, a.

Slovo ukvapené, jak škodí: Tomáš Becket 7, 2, d; František Sal. 10, 3, a.

Služba Boží, cílem kněžského života: Ignác z Loyoly 38, 1, a.

*Smrt, čemu nás učí pohled na ni: František Borgiáš 52, 2, b; náhlá kněze: Matouš 48, 3, b; krásná smrt ve službě Boží: Antonín Pad. 29, 3, b; jak se máme na ni připravovati a jak si můžeme krásnou smrt zajistiti: Štěpán 5, 3, b; Jan Křtitel 46, 2, c; máme se vzhledem k ní odevzdati do vůle Boží: Tomáš apoštol 4, 1, a; Cyril a Metoděj 34, 3, a; Martin 55, 3, b; *milých osob*, může býti zevnější milostí: Vojtěch 19, 1, a.*

Sociální tíseň, jak ji může kněz odpomáhati: Kliment Maria Hofbauer 14, 1, b.

Spása duší, na ní všecko záleží: František Xaverský 2, 1, b; má býti jedinou touhou kněze: Šimon a Juda 53, 1, a.

Srdce Páně, důvody jeho úcty: Petr Kanisius 21, 3, b; odměňuje nevděčnost láskou: Tomáš ap. 4, 3, a.

Statky pozemské, jakou cenu mají: Tomáš Becket 7, 1, a; třeba vůči nim zachovávat zásady evangelia: František z Assisi 50, 1, a; nezřízená touha po nich zbavuje nás důvěry lidu a je hlavní překážkou apoštolátu: Robert Bellarmin 24, 2, a; Josafát 56, 3, a.

Státní moc, musí ve věcech zjevení poslouchati Církev: Řehoř VII. 26, 3, a; třeba nepravé názory o ní vymycovati: Lev Vel. 18, 2, b.

Středocestí zlaté, dlužno zachovávat v pastoraci: Bonaventura 35, 2, c.

Studium, jeho potřeba a užitek pro kněze, zvláště pro kázání: Ambrož 3, 3, a; Tomáš Akv. 13, 2, b; Řehoř VII. 26, 2, a; Jan Vianney 41, 1, a; Augustin 45, 2, b; Jeroným 49, 1, a; Bruno 51, 1, c.

Svatá veselost viz Veselost.

Svědomitost, znakem a prostředkem dokonalosti: Tomáš Becket 7, 2, a; třeba ji zvláště v konání denních povinností: Jan Nepom. 25, 1, a; Karel Borr. 54, 1, a.

Svět, jeho radosti třeba knězi opustiti: Cyril a Metoděj 34, 1, c; Matouš 48, 2, a; v čem záleží pro kněze pohrdání světem: Benedikt 17, 2, a; nelze zároveň Bohu a světu sloužiti: Filip a Jakub 22, 1, a; Matouš 48, 2, a; nepřátelský svět nemůže odepřiti hodnému knězi uznání: Jan Zlatoústý 9, 3, b; Jan Křtitel 46, 2, b.

Svornost vzájemná, její potřeba pro kněze a prostředky: Ignác muč. 11, 2, b; Augustin 45, 3, b.

Štědrost, ukazuje Kristus Pán svým věrným sluhům: Jakub St. 37, 3, a.

Tajemství, svěřená musí kněz bedlivě zachovávat: Jan Nepom. 25, 2, a; zpovědní, jeho přísná povinnost a jak ho třeba šetřiti: Jan Sarkander 15, 2, c; Jan Nepom. 25, 2, a.

Tělo, jak na ně má pohlížeti kněz: Petr Klaver 47, 1, c.

Tisk katolický, musí kněz šířiti: Kliment M. Hofbauer 14, 1, c; proti špatnému bojovati: Bernard 43, 2, c.

Tituly viz Pocty a vyznamenání.

Touha po nebi, základní rys našeho života: Martin 55, 3, a; co má býti hlavní touhou kněze: Pavel 8, 2, b.

*Trpělivost, nutná knězi: František Saleský 10, 2, a; zvláště v apoštolském působení a jednání s věřícími: Josef 16, 2, c; Bonaventura 35, 2, d; Dominik 40, 2, c; a především ve zpovědnici: Jan František Regis 30, 2, b; dlužno ji zachováti při nepřijemnostech: Jan František Regis 30, 2, b; trpělivost ve snášení křížů znamením pravé dokonalosti: Bernard 43, 3, c; pokora její základem: František Saleský 10, 2, b; prostředky k trpělivosti zevnější a vnitřní: František Saleský 10, 2, c, d. Viz též *Utrpení a kříž*.*

Tvrdohlavost v úsudku, její nebezpečí: Tomáš apoštol 4, 2, b.

Úcta k církevním představeným, má vyznačovati kněze: Vavřinec 42, 2, d; není proti ní, upozorniti představené na chyby, jak se to má díti: Bruno 51, 2, a.

Uctivost zevnější při modlitbě: Filip a Jakub 22,3,a.

Úkol svěřený, třeba svědomitě plniti: Antonín Pad. 29, 1, a.

Ukvapenost, její škody: Bartoloměj 44, 1, a.

Unionistické snahy, podmínka jest láska k Církvi a oddanost k apoštolskému Stolci: Josafát 56, 2, a; třeba se za

sjednocení mnoho modliti: Lev Vel. 18, 1, b.

Upřímnost, knězi potřebná: Robert Bellarmin 24, 1, a; jak je Kristu Pánu milá: Bartoloměj 44, 1, b.

Úspěchy, nelze jich najednou dosíci: Jan Vianney 41, 2, b; často se jeví teprve po smrti kněze: Jan Zlatoústý 9, 3, c.

Útěcha, jí odměňuje Kristus Pán své věrné sluhy: Jakub St. 37, 3, a.

Utrpení a kříž, jsou velikou zevnější milostí: Ignác muč. 11, 3, b; Norbert 28, 1, b; František Borgiáš 52, 2, a; údělem apoštolátu: Athanáš 23, 3, a; Jakub St. 37, 3, b; Vavřinec 42, 3, b; Bartoloměj 44, 3, b; svolávají požehnání na apoštolát: Cyril a Metoděj 34, 3, b; láska ke kříži, její podstata a důvody: Ondřej 1, 3, a; prostředky: Ondřej 1, 2, b; je znamením pravé lásky ke Kristu Pánu: Petr 32, 2, b; milostí a láskou Boží stává se kříž lehkým: Jan Sarkander 15, 2, b.

Utrpení Páně, kněz má o něm rozjímati a jeho úctu šířiti: František z Assisi 30, 3, b.

Úzkosti duševní, jak si v nich počínati: Josef 16, 3, a.

Vášeň nezřízená, jak je nebezpečno i jedné se poddati: Jan Křtitel 46, 3, a.

Věda, jak ji třeba pěstovati: Tomáš Akv. 13, 2, c; Jeroným 49, 1, a; musí býti spojena s pokorou: Jeroným 49, 1, a; *posvátná*, její cena: Tomáš Akv. 13, 2, d.

Velkodušnost, nutná apoštolskému knězi: Ignác z Loyoly 38, 1, b; Matouš 48, 2, c; odměňuje zlé dobrým: Ambrož 3, 2, a.

Věřící, poměr kněze k nim: Ignác muč. 11, 2, a; Benedikt 17, 2, c; Athanáš 23, 2, a; Bonaventura 35, 2, a; *věrní*, Inou k dobrému knězi: Norbert 28, 3, c.

Veselost svatá, prostředky jí dosíci: Filip Neri 27, 3, a.

Víra, první základ dokonalosti kněžské a nejhlubší ctnost kněze: Josef 16, 2, a; Petr Kanisius 21, 1, b; Athanáš 23, 1, a; Bruno 51, 1, b; její nesmírná cena a dobrodiní a jak si ji třeba vážit: Dominik 40, 1, a; Bartoloměj 44, 3, a; Jeroným 49, 2, a; živá víra kněze, získává mu důvěru věřících: Jan Vianney 41, 3, a; jak ji máme utužovati a zdokonalovati: Štěpán 5, 1, b; Pavel 33, 1, a; kněz musí ji horlivě šířiti a proti nepřátelům hájiti: Dominik 40, 1, b; Bernard 43, 2, c; v její hájení třeba býti neoblomeným: Athanáš 23, 2, b; neodporuje vědě: Tomáš Akv. 13, 2, a; víra v božství Kristovo a nejsv. Svátost musí pronikat celý život kněze: Petr 32, 1, a.

Vlastenectví, nemístné a špatně pochopené: Tomáš Becket 7, 3, a.

Vlastnosti a vlohy přirozené, uschopňují k apoštolátu: Jan Vianney 41, 1, b; dlužno jich dobře použití: Kliment M. Hofbauer 14, 2, a.

Vševědoucnost Boží, myšlenka na ni chrání od hříchu: Bartoloměj 44, 1, d.

Vůle Boží, musí se ve všem vyplniti: Alfons z Liguori 39, 1, a; máme se jí ochotně podrobovati: Bartoloměj 44, 1, c; konati jí jest základem dokonalosti: Ignác muč. 11, 1, a; můžeme se tomu i od nerozumných tvorů učiti: Antonín Pad. 29, 2, b; odevzdáním se do vůle Boží lze velké věci vykonati: Benedikt 17, 1, a.

Vytrvání v dobrém, na něm všechno záleží: Pavel 8, 2, c; jest nejjisté: Matěj 12, 1, a.

Závislost na Pánu Bohu, přesvědčení o ní základem duchovního života a dokonalosti kněžské: Ignác muč. 11, 1, a; Pavel 33, 2, a; Ignác z Loyoly 38, 1, a.

Závist mezi spolubratry, její nízkost a nebezpečnost: Jan Zlatoústý 9, 2, b; Matěj 12, 2, c; jak se jí třeba varovati: Šimon a Juda 53, 2, b.

Zbožnost, musí vyznačovat kněze, zvláště při celebrování: Vavřinec 42, 2, b; Matouš 48, 3, b; získává důvěru věřících: Jan Vianney 41, 3, a; musí býti solidní: Petr Kanisius 21, 3, a.

Zdraví, někdy Bůh žádá jeho obět od kněze: Tomáš ap. 4, 1, a.

Změna místa a úřadu, z jakých pohnutek se má díti: Bruno 51, 2, c.

Zneuznání, jak si při něm počínati: Josef 16, 3, b.

Zpěv církevní, prostředkem pastorače: Ambrož 3,3, c; Jan Sarkander 15, 1, c.

Zpovídání, důležitý prostředek pastorače: Jan Vianney 41, 2, c.

Ztráta věci milé, prostředkem k dokonalosti: Cyril a Metoděj 34, 1, a.

Zvědavost, nerozumná nebo hříšná: Ondřej 1, 2, b.

Žena, nebezpečí nezřízené náklonnosti k ní: Jan Křtitel 46, 3, c.

Žerty, kněze nedůstojné: Antonín Pad. 29, 2, a.

Život, třeba jej pozorovati pro kázání: Ambrož 3, 3, a; někdy Bůh žádá jeho oběť od kněze: Tomáš apoštol 4, 1, a; Jan Sarkander 15, 2, b; *kněžský*, je životem modlitby, poslušnosti a lásky: Bartoloměj 44, 2, b; životem obyčejných povinností nadpřirozeně povznesených: Bruno 51, 1, a; vyjádřen heslem „Ora et labora“: Benedikt 17, 3, b; spojuje život činný s rozjímavým: Vojtěch 19, 2, a; má být důkazem pravdy Církve: Matěj 12, 3, a; výmluvným kázáním proti nedovoleným rozkoším: Matěj 12, 3, b; nemá mítí ničeho nápadného: Jan Vianney 41, 3, b.